

Rijksinpassingsplan Waterberging Volkerak-Zoommeer

Rijksoverheid

inpassingsplan

identificatie

identificatiecode:

NL.IMRO.IMip12BERGINGVZM-2001

projectnummer:

230183.008549.00

opdrachtleader:

ing. J.A. van Broekhoven

planstatus

datum:

25-09-2012

status:

ontwerp

Inhoudsopgave

Toelichting		5
Hoofdstuk 1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding en plangebied	7
1.2	Nut en noodzaak maatregelen Ruimte voor de Rivier	8
1.3	Nut en noodzaak maatregelen Basispakket Benedenrivierengebied	9
1.4	Nut en noodzaak maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer	10
1.5	Doelstelling en overwogen alternatieven tijdens PKB	10
1.6	Instrument Rijksinpassingsplan	13
1.7	Milieueffectrapportage	15
1.8	Proces met de omgeving	16
1.9	Leeswijzer	16
Hoofdstuk 2	Huidige situatie en project	17
2.1	Beschrijving huidige situatie	17
2.2	Projectbeschrijving	20
2.3	Projectplan ten behoeve van de dijkversterking	23
2.4	Verantwoording keuze wijze van uitvoering	26
Hoofdstuk 3	Beleidskader	39
3.1	Europees beleid	39
3.2	Rijksbeleid	39
3.3	Provinciaal beleid	43
3.4	Gemeentelijk beleid	45
3.5	Conclusie	48
Hoofdstuk 4	Onderzoek	49
4.1	Milieueffectrapportage	49
4.2	Water	53
4.3	Ruimtelijke kwaliteit	54
Hoofdstuk 5	Uitvoerbaarheid	57
5.1	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	57
5.2	Economische uitvoerbaarheid	58
5.3	Beheer en onderhoud	59
Hoofdstuk 6	Juridische planbeschrijving	61
6.1	Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen (SVBP)	61
6.2	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening	61
6.3	Toelichting op de opzet van het Rijksinpassingsplan	61
6.4	Toelichting op de bestemmingen	63

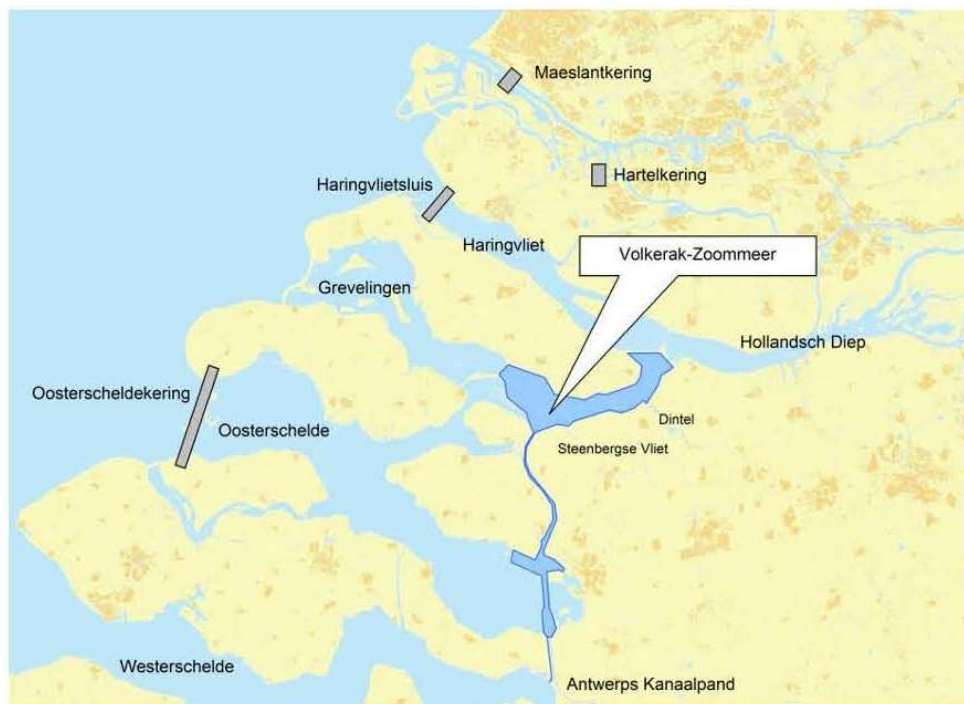
Bijlagen bij de toelichting		69
Bijlage 1	Overzicht geldende bestemmingsplannen	71
Bijlage 2	Beantwoording Bro-overlegreacties	73
Bijlage 3	Overzicht overleg watertoets	75
Bijlage 4	Overzicht separate bijlagen	77
Regels		79
Hoofdstuk 1	Inleidende regels	81
Artikel 1	Begrippen	81
Artikel 2	Wijze van meten	83
Hoofdstuk 2	Bestemmingsregels	85
Artikel 3	Waterstaat - Waterkering	85
Artikel 4	Waterstaat - Waterkering - Volkerak-Zoommeer	86
Artikel 5	Waterstaat - Waterberging - Volkerak-Zoommeer	87
Hoofdstuk 3	Algemene regels	89
Artikel 6	Antidubbelregel	89
Artikel 7	Overige regels	90
Hoofdstuk 4	Overgangs- en slotregels	91
Artikel 8	Overgangsrecht	91
Artikel 9	Slotregel	92

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en plangebied

Het Rijksinpassingsplan Waterberging Volkerak-Zoommeer maakt het mogelijk het Volkerak-Zoommeer te gebruiken voor berging van water in het kader van het Programma Ruimte voor de Rivier. De berging van water op het Volkerak-Zoommeer en de bijbehorende voorzieningen zijn noodzakelijk voor de veiligheid van het Benedenrivierengebied. Het fysiek geschikt maken van het Volkerak-Zoommeer daarvoor betekent aanpassing van een deel van de 127 km aan dijken en dammen rondom het meer. Over een totale lengte van circa 21 km wordt dijkbekleding vervangen. Daarnaast worden over een totale lengte van circa 1 km dijken aan de binnenzijde versterkt. Op enkele locaties zijn aanpassingen aan kunstwerken nodig.

Figuur 1.1. Ligging Volkerak-Zoommeer in de Zuidwestelijke Delta

Het plangebied van het Rijksinpassingsplan is vrijwel gelijk aan de grens van de Waterberging Volkerak-Zoommeer, zoals dat is opgenomen in de PKB Ruimte voor de Rivier (Het Spuikanaal tussen de Kreekraksluizen en de Bathse Spuisluis staat niet op de kaart in de PKB, maar staat wel in open verbinding met het Volkerak-Zoommeer). De begrenzing wordt gevormd door de primaire waterkeringen rondom het Volkerak-Zoommeer.

In dit hoofdstuk is eerst de noodzaak van de maatregelen beschreven, vervolgens is het instrument Rijksinpassingsplan toegelicht.

1.2 Nut en noodzaak maatregelen Ruimte voor de Rivier

De onderstaande teksten zijn gebaseerd op de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier.

In de afgelopen eeuwen is veel ruimte aan de rivieren ontnomen met het gevolg dat de rivieren zijn ingeklemd tussen dijken die de afgelopen decennia steeds hoger zijn geworden. Achter die dijken is het land op veel plaatsen lager komen te liggen. Door de bevolkingsontwikkeling en de economische groei zijn de te beschermen waarden sterk toegenomen. Als een overstroming zou plaatsvinden zijn de gevolgen enorm. Naast de emotionele schade en de kans op slachtoffers is ook de economische schade dan heel groot. Als gevolg van klimaatverandering wordt het probleem naar verwachting in de toekomst steeds groter. De dreigende overstromingen in 1993 en 1995 hebben bewezen dat het probleem niet moet worden onderschat.

Het Kabinet heeft besloten de bescherming tegen overstromingen uiterlijk in 2015 op het wettelijk vereiste niveau te brengen en de ruimtelijke kwaliteit in het rivierengebied te verbeteren. Hiervoor is de PKB (Planologische Kernbeslissing) Ruimte voor de Rivier opgesteld, waarin een samenhangend pakket van maatregelen is vastgelegd. Gezien de verwachting dat de maatgevende rivierafvoeren zullen toenemen, heeft het Kabinet er voor gekozen de vereiste veiligheid zoveel mogelijk te bereiken door het nemen van maatregelen die voorkomen dat de maatgevende hoogwaterstanden steeds verder stijgen. Dit betekent dat het accent is verschoven van dijkverhoging/versterkingen naar rivierverruiming, waarbij zowel buitendijkse als binnendijkse maatregelen worden ingezet. Dijkverbetering wordt alleen uitgevoerd op trajecten waar andere maatregelen niet geschikt of niet financieerbaar zijn. Met deze keuzen is een gedeeltelijke herinrichting van het rivierengebied onontkoombaar.

De PKB Ruimte voor de Rivier richt zich op het realiseren van twee samenhangende doelstellingen:

1. Het op het vereiste niveau brengen van de bescherming van het rivierengebied tegen overstromingen;
2. Het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het rivierengebied.

Met de maatregelen binnen de PKB Ruimte voor de Rivier wordt beoogd om het vereiste veiligheidsniveau in het rivierengebied rond de Rijntakken uiterlijk in 2015 in overeenstemming te brengen met de maatgevende Rijnafvoer van 16.000 m³/s bij Lobith. Voor het gedeelte van de Maas benedenstrooms van Hedikhuizen zijn in de PKB maatregelen opgenomen om het veiligheidsniveau uiterlijk in 2015 in overeenstemming te brengen met de maatgevende Maasafvoer van 3.800 m³/s bij Borgharen. Met deze maatregelen wordt een verlaging van de maatgevende hoogwaterstanden bewerkstelligd. Dat kan zowel beneden- als bovenstrooms gevolgen hebben. Om deze reden zijn de maatregelen in samenhang gezien.

Het plangebied voor deze maatregelen omvat o.a. het Benedenrivierengebied en het gebied rondom het Volkerak en het Zoommeer.

Voor de toekomst wordt een verdere stijging van rivierafvoeren en de zeespiegel verwacht. Bij het ontwerp van de maatregelen om het vereiste veiligheidsniveau te bereiken moet hiermee rekening worden gehouden. Ook moet worden voorkomen dat ruimtelijke ontwikkelingen het treffen van noodzakelijke maatregelen in de toekomst belemmeren.

Het pakket aan maatregelen dat het Kabinet in de PKB Ruimte voor de Rivier heeft vastgelegd, moet ook op de lange termijn zijn nut behouden en geen belemmering vormen voor maatregelen die later noodzakelijk kunnen zijn. Voor de lange termijn houdt het Kabinet er rekening mee dat door veranderingen in het klimaat de maatgevende rivierafvoeren in de rest van deze eeuw kunnen toenemen tot circa 18.000 m³/s voor de Rijn bij Lobith en tot circa 4.600 m³/s voor de Maas bij Borgharen. Daarnaast dient in het Benedenrivierengebied ook rekening gehouden te worden met de invloed vanuit zee. In de PKB is de verwachting opgenomen dat de zeespiegel met ongeveer 60 cm stijgt.

Om uiterlijk in 2015 het vereiste veiligheidsniveau te bereiken heeft het Kabinet een Basispakket samengesteld. De waterberging op het Volkerak en het Zoommeer maakt onderdeel uit van dit Basispakket.

1.3 Nut en noodzaak maatregelen Basispakket Benedenrivierengebied

De toetspeilen in het Benedenrivierengebied worden niet alleen door extreme rivierafvoeren bepaald, maar vooral ook door opstuwing vanuit zee onder invloed van stormen. Dat betekent dat de typen maatregelen die geschikt zijn voor het effectief beschermen tegen overstromen anders zijn dan in het Bovenrivierengebied. Rivierverruiming is in het Benedenrivierengebied hierdoor hydraulisch niet effectief.

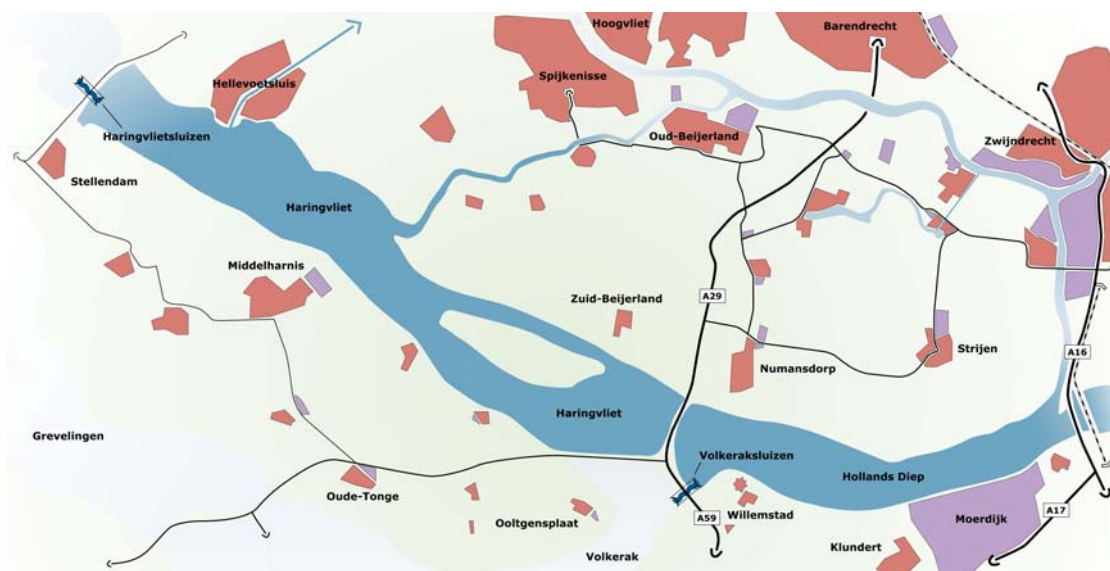
Het Basispakket Benedenrivierengebied bevat daarom voor Merwedes, Oude Maas, Bergsche Maas, Amer, Hollandsch Diep, Haringvliet en Spui een samenhangend pakket van uiteenlopende maatregelen dat bestaat uit:

- Uiterwaardenvergraving (bedrijventerrein Avelingen);
- Ontpoldering (Noordwaard en Overdiepsche Polder meestromend maken);
- Kadeverlaging (Biesbosch);
- Dijkverbetering langs Amer/Donge, Steurgat/Land van Altena, Bergsche Maas/Land van Altena, Oude Maas/Hoeksche Waard, Oude Maas/Voorne-Putten;
- Waterberging (Volkerak-Zoommeer).

In het deelgebied Hollandsch Diep, Haringvliet, Spui hoopt, door het sluiten van keringen aan de zeezijde van de zeearmen, het rivierwater zich bij hoge afvoeren achter de keringen snel op. De compartimentering van het deltagebied, waarvan na het gereedkomen van de deltawerken sprake is, betekent dat het water niet meer verdeeld kan worden over de gehele Delta. De oplossing is gelegen in het verminderen van de compartimentering. Waterberging op het Volkerak-Zoommeer wordt hierin gezien als de juiste maatregel.

1.4 Nut en noodzaak maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer

Eén van de maatregelen uit het Basispakket is de waterberging op het Volkerak-Zoommeer. De berging van water uit het Haringvliet/Hollands Diep op het Volkerak-Zoommeer bij gesloten stormvloedkeringen voorkomt een snelle stijging van de waterstanden in het Benedenrivierengebied. Bij zeer hoge waterstanden en storm op zee gaan de Maeslantkering in de Nieuwe Waterweg en de Hartelkering in het Hartelkanaal (samen de Europoortkering) dicht. Onder deze omstandigheden zijn ook de Haringvlietsluizen gesloten. Het is dan niet mogelijk om vanuit het Benedenrivierengebied rivierwater naar zee te spuien. Als deze situatie samenvalt met zeer hoge rivierafvoeren, loopt het Benedenrivierengebied als het ware als een badkuip vol en kan de maatgevende hoogwaterstand worden overschreden met mogelijk onveilige situaties tot gevolg. Door het inzetten van het Volkerak-Zoommeer als tijdelijk gebied voor het bergen van water, wordt op dat moment de hoogte van deze waterstanden beperkt. Deze berging lost de taakstelling voor verlaging van de maatgevende hoogwaterstanden voor de korte termijn volledig op voor het Hollandsch Diep, het Haringvliet en het Spui. Met de maatregel berging op het Volkerak-Zoommeer wordt dijkversterking in een groot gebied voorkomen. (zie figuur 1.2)

Figuur 1.2. Invloedsgebied Waterberging Volkerak-Zoommeer: Hollandsch Diep, Haringvliet, Spui, Dordtse Kil en Oude Maas

1.5 Doelstelling en overwogen alternatieven tijdens PKB

1.5.1 Doelstelling

Voor de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer is in de PKB Ruimte voor de rivier een doelstelling voor waterveiligheid geformuleerd, de 'hydraulische taakstelling'. Deze moet uiterlijk in 2015 zijn bereikt. De taakstelling voor Waterberging Volkerak-Zoommeer houdt in dat de maatgevende hoogwaterstand (MHW, zie voor een uitleg van dit begrip paragraaf 2.2.1) met 10 cm op het Haringvliet ter hoogte van Middelharnis en met 3 cm op de Oude Maas bij Dordrecht moet worden verlaagd.

In het PKB-besluit is niets vastgelegd over het waterpeil op het Hollandsch Diep en Haringvliet, waarbij de maatregel moet worden ingezet, of over de frequentie van inzet van de maatregel. Wel is in de toelichting bij het PKB-besluit opgenomen dat voor het bereiken van de veiligheidsdoelstelling de inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer noodzakelijk is bij omstandigheden die gemiddeld eens per 1.430 jaar voorkomen. Dit is afgeleid uit de berekeningen die tijdens het opstellen van de PKB zijn uitgevoerd ten behoeve van de taakstelling. De inzetfrequentie van gemiddeld eens per 1.430 jaar betekent dat de maatregel wordt ingezet bij verwachte overschrijding van een waterpeil van NAP +2,60 m op het Hollandsch Diep (bij Rak Noord).

Naast de hydraulische taakstelling is de doelstelling van de PKB het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. In paragraaf 2.2 is beschreven hoe deze doelstelling voor het Volkerak-Zoommeer is ingevuld.

1.5.2 Overwogen alternatieven

In de PKB heeft het kabinet verschillende mogelijkheden overwogen voor het voldoen aan de hydraulische taakstelling in het benedenstrooms gelegen deel van het Benedenrivierengebied. Het gaat hier om de volgende mogelijkheden:

1. rivierverruiming;
2. dijkversterking;
3. berging van water op het Volkerak-Zoommeer;
4. ander beheer stormvloedkeringen (Maeslantkering, Hartelkering, Haringvlietssluisen).

Rivierverruiming

Rivierverruiming biedt in het westelijk deel van het Benedenrivierengebied onvoldoende mogelijkheden om de veiligheidsdoelstelling te bereiken. Rivierverruiming is hier hydraulisch niet effectief.

De hydraulische kenmerken van het Benedenrivierengebied zijn anders dan die van het Bovenrivierengebied. De riviertakken worden breder en gaan trager stromen. De toetspeilen worden niet alleen door extreme rivierafvoeren bepaald, maar vooral ook door opstuwung vanuit zee onder invloed van stormen. Er vindt geen uitschuring, maar aanzanding plaats van het zomerbed. Dat betekent dat de type maatregelen die geschikt zijn voor het effectief beschermen tegen overstromingen anders zijn dan in het Bovenrivierengebied.

Aan de bovenstroomse zijde van het Benedenrivierengebied heeft het creëren van ruimte nog voldoende waterstandverlagend effect op de toetspeilen. Dat kan door binnendijkse ruimte aan de rivier toe te voegen, of door het treffen van maatregelen in het rivierbed. Hoe verder stroomafwaarts, hoe minder effectief rivierverruimende maatregelen zijn. Daar blijft alleen dijkversterking als optie over.

Dijkversterking

Als rivierverruiming hydraulisch niet effectief is, zijn in principe aanzienlijke aanvullende dijkversterkingen nodig, met consequenties voor landschap en cultuurhistorie.

Ten behoeve van het Milieueffectrapport Ruimte voor de Rivier zijn mogelijke alternatieven en varianten verkend. Het Referentie Alternatief Dijkversterking (RAD) is één van de alternatieven, die in het kader van het Milieueffectrapport zijn onderzocht. Het doel van dit RAD was om het dijkversterkingsalternatief zo in beeld te brengen dat er een afweging met andere alternatieven uit het Ruimte voor de Rivier traject kon worden gemaakt. Onderzocht zijn de Rijntakken vanaf Lobith tot Hoek van Holland en Kampen en de Maas benedenstrooms van Hedikhuizen. Tevens is een kostenraming opgesteld van waterkerende kunstwerken die in het kader van het RAD versterkt moeten worden. Het RAD heeft zich evenals de alternatieven

gericht op de periode tot 2015. Voor het Benedenrivierengebied (Oude Maas en het Spui, waterkeringen langs het Hollandsch Diep en Haringvliet en Noord, Nieuwe Maas en Dordtse Kil) zijn berekeningen gemaakt van benodigde dijkversterkingsmaatregelen als alternatief voor rivierverruimende maatregelen. Geconcludeerd is dat het in totaal zou gaan om dijkversterkingen van ruim een derde deel van de oevers van de Noord, de Oude Maas, het Spui, het Haringvliet en het Wantij.

Met de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer wordt dijkversterking in een groot gebied voorkomen. Bovendien lost de waterberging op het Volkerak-Zoommeer de taakstelling voor de korte termijn volledig op voor het Hollandsch Diep, het Haringvliet en het Spui.

Berging van water op het Volkerak-Zoommeer

Om berging van water op het Volkerak-Zoommeer mogelijk te maken, was de verwachting, dat slechts beperkte maatregelen nodig zijn ten behoeve van de stabiliteit van de dijken rond het Volkerak-Zoommeer, de kunstwerken in die dijken en de doorlaatmiddelen van de Volkeraksluizen en Krammersluizen. De inzet van deze berging is slechts noodzakelijk bij omstandigheden die gemiddeld eens per 1430 jaar voorkomen. Deze maatregel is daarom goed uitvoerbaar op de korte termijn en zeer kosteneffectief.

Ander beheer stormvloedkeringen

Een ander beheer van de stormvloedkeringen kan eveneens de ruimte voor berging van een hoogwatergolf in de rivierafvoer in de Delta vergroten. De kosten van deze maatregel worden waarschijnlijk in hoge mate bepaald door de economische schade voor de haven van Rotterdam. Dit is mede reden geweest om deze maatregel alleen als maatregel voor de lange termijn op te nemen.

Overwegingen Benedenrivierengebied

Voor het Benedenrivierengebied heeft het Kabinet in de PKB verder het volgende overwogen.

- Door bij extreem hoge waterstanden water te bergen op het Volkerak-Zoommeer daalt de maatgevende hoogwaterstand met 10 tot 20 cm op het Haringvliet en Hollandsch Diep. Tussen de Haringvlietssluzen en Geertruidenberg resteert dan geen opgave meer om de waterstand te verlagen. De bestaande spuisluizen in de Volkerakdam kunnen, na beperkte aanpassingen, hiervoor worden ingezet. De dijken van het Volkerak-Zoommeer voldoen mits enige stabiliteitsverbeterende maatregelen worden uitgevoerd.
- De totale kosten liggen in de orde van grootte van 40 miljoen euro. Dijkversterking voor een bedrag van ongeveer 175 miljoen euro wordt hiermee bespaard. Het zeer beperkt inzetten van deze maatregel volstaat. Rekening houdend met de lage kans liggen forse mitigerende en compenserende maatregelen niet voor de hand. Wel moet nog worden gezien welke partijen in het gebied aanspraak kunnen maken op schadevergoeding bij mogelijke inzet van deze maatregel. Zo wordt bij Tholen een waterfront gebouwd met een tiental te laag gelegen buitendijkse woningen. Toekomstige bouw moet rekening houden met deze maatregel en dus overstromingsvrij zijn.

Samen met het waterschap Brabantse Delta zal de invloed op het regionale watersysteem verder worden bestudeerd. Er is uiteindelijk in de PKB voor de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer gekozen om de volgende redenen.

- Door het afleiden van een deel van het water naar het Volkerak-Zoommeer kan de verlaging van de extreme hoogwaterstanden op het Hollandsch Diep, Haringvliet en Spui, zoals voor de korte termijn ten doel gesteld in de PKB, geheel worden gehaald.
- In de PKB wordt voorzien dat op het Volkerak-Zoommeer zelf slechts beperkte maatregelen nodig zijn. Daarmee wordt Waterberging Volkerak-Zoommeer als een goed uitvoerbare en zeer kosteneffectieve maatregel beschouwd.

- Door de waterberging op het Volkerak-Zoommeer wordt voorkomen dat op andere plaatsen in het Benedenriviereengebied dijken moeten worden versterkt en wordt bereikt dat andere waterstandverlagende maatregelen tussen de Haringvlietsluizen en Geertruidenberg achterwege kunnen blijven.

In de PKB zijn ook de mogelijk negatieve effecten aan de orde. De mogelijke negatieve effecten voor onder andere de regionale afwatering en de specifieke effecten bij het Waterfront Tholen, het recreatiegebied Speelmansplaten, steigers in havens en mogelijk andere gebieden zijn in de voorbereiding van het Rijksinpassingsplan nader onderzocht. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn betrokken in de effectbeschrijving van het MER en meegewogen in de keuzes die voor de uitvoering van het project Waterberging Volkerak-Zoommeer zijn gemaakt. Hoofdstuk 2 (projectbeschrijving) en hoofdstuk 4 (MER) gaan hier nader op in.

1.6 Instrument Rijksinpassingsplan

Waarom een Rijksinpassingsplan

De waterberging op het Volkerak-Zoommeer is van nationaal belang en omvat het grondgebied van 8 gemeenten en 3 provincies. Daarom is het Rijksinpassingsplan het geëigende instrument voor dit project.

In de PKB Ruimte voor de Rivier is besloten voor het project Waterberging Volkerak-Zoommeer de rijksprojectenprocedure uit de WRO toe te passen, aangezien de waterberging een project van nationaal belang is met bovenlokale ruimtelijke effecten. Het doel van deze procedure is de besluitvorming te stroomlijnen, te coördineren en te versnellen.

Met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) in juli 2008 is de rijksprojectenprocedure vervangen door de rijkscoördinatierегeling (artikel 3.35 van de Wro). Bij besluit van 1 oktober 2009 is bepaald dat voor waterberging op het Volkerak-Zoommeer een Rijksinpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 van de Wet ruimtelijke ordening wordt vastgesteld en de voorbereiding en bekendmaking van dit Rijksinpassingsplan gecoördineerd wordt met de voorbereiding van een aantal besluiten (Stcrt nr. 15167, 9 oktober 2009). De coördinerend projectminister is in het geval van het onderhavige project de Minister van Infrastructuur en Milieu. Deze is tevens bevoegd gezag voor vaststelling van het inpassingsplan.

Een groot deel van de geldende bestemmingsplannen van de 8 gemeenten voorziet niet in de inzet van de Waterberging Volkerak-Zoommeer, noch in de bijbehorende fysieke maatregelen. Het nationaal belang van de waterberging kan niet doelmatig en tijdig planologisch worden geregeld met bestemmingsplannen door de individuele gemeenten. Door het toepassen van een Rijksinpassingsplan wordt met één ruimtelijk plan op een eenduidige wijze voorzien in de benodigde regeling voor de Waterberging Volkerak-Zoommeer.

Beheermaatregel

De inzet van de waterberging is een beheermaatregel om de situatie in het Benedenriviereengebied bij het tegelijkertijd optreden van zware stormvloed op zee en zeer hoge rivierafvoeren beheersbaar te houden. Dat houdt in dat er naar wordt gestreefd dat de maatgevende waterstanden aldaar niet worden overschreden. Indien daarbij de maatgevende hoogwaterstand op het Volkerak-Zoommeer (per 2010 is dit berekend op NAP +2,30 m) wordt overschreden, is er sprake van een calamiteit en treedt 5.28 Waterwet e.v. (paragraaf 5. 'Gevaar voor waterstaatswerken') in werking.

In het vigerende Peilbesluit (d.d. 29-2-1996) is met de inzet van deze waterberging geen rekening gehouden. Voor de inzet van de waterberging is derhalve een wijziging van het geldende Peilbesluit noodzakelijk.

Water bergen op het Volkerak-Zoommeer is een bewuste waterhuishoudkundige handeling en een voorziene en voorzienbare beheermaatregel, waarbij diverse maatregelen worden genomen en verschillende waterstaatswerken worden ingezet.

Voorzien in de zin van dat het een maatregel is in het kader van de PKB en het Programma Ruimte voor de Rivier, die een van te voren berekend positief effect op de waterveiligheid zal hebben.

Voorzienbaar in de zin van dat de maatregel wellicht zeer zelden zal worden ingezet (kans 1/1400 per jaar), maar, door de meteorologische voorspellingen voor storm en de verwachte peilopzet op zee en de verwachte rivierafvoeren, met hydraulische modellen de verwachte waterstanden op de benedenrivieren enkele etmalen van te voren kunnen worden voorspeld. Een verwachte overschrijding van het kritische inzetpeil op het Hollandsch Diep kan dus enige tijd van te voren worden voorspeld.

Daarmee is het, hoewel zeer zeldzaam en uitzonderlijk, geen calamiteit.

Er zal pas sprake van een calamiteit kunnen zijn als er toch waterstanden optreden, die het niveau van de Maatgevende Hoogwaterwaterstand overschrijden. Op dat moment hoeft het nog niet meteen fout te gaan met overstroming of bezwijken van dijken, maar de situatie wordt dan wel kritisch.

Coördinatie van besluiten

Om de uitvoering van het plan mogelijk te maken zijn vergunningen en andere bestuursrechtelijke toestemmingen nodig, voordat daadwerkelijk 'de schop in de grond' kan. De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft op 1 oktober 2009 (Staatscourant 2009, nr. 15167), besloten de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35, eerste tot en met derde lid, van de Wro toe te passen. Alle benodigde besluiten voor de uitvoering van de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer vinden daardoor gecoördineerd plaats.

Het toepassen van de rijkscoördinatieregeling heeft mede tot doel dat de bekendmaking van (ontwerp)besluiten binnen één cluster gelijktijdig plaats heeft. Belanghebbenden kunnen in één keer en op één moment reageren op alle gecoördineerd voorbereide besluiten en over al deze reacties wordt in één keer beslist.

Omdat er sprake is van rijkscoördinatie wordt de openbare voorbereidingsprocedure gevolgd als bedoeld in artikel 3.35, vierde lid, Wro.

De te coördineren besluiten zijn:

- Rijksinpassingsplan;
- besluit tot wijzigen van het Peilbesluit;
- vergunningen Natuurbeschermingswet;
- ontheffing Flora & faunawet;
- omgevingsvergunningen voor bouwen.

De coördinatie vindt gefaseerd plaats. De besluitvorming over het laatst genoemde besluit (omgevingsvergunningen) zal in een volgende fase plaatsvinden.

Planvorm

Het Rijksinpassingsplan heeft dezelfde werking als een bestemmingsplan. Het Rijksinpassingsplan bevat een verbeelding met regels, voorzien van een toelichting.

Het doel van het Rijksinpassingsplan is tweeledig:

1. het ruimtelijk regelen van waterberging;
2. het ruimtelijk regelen van maatregelen voor waterberging.

Deze twee aspecten worden nader beschreven in hoofdstuk 6 van deze toelichting.

Geldende bestemmingsplannen

Het plangebied strekt zich uit over 8 gemeenten en een veelvoud daarvan aan bestemmingsplannen. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de geldende bestemmingsplannen in het plangebied. In paragraaf 6.3 is de verhouding beschreven van die bestemmingsplannen en daarin opgenomen bestemmingen met dit Rijksinpassingsplan.

1.7 Milieueffectrapportage

In het kader van de voorbereiding van dit Rijksinpassingsplan is een Milieueffectrapportage (MER) opgesteld. In het MER zijn verschillende alternatieven voor het aanleggen en gebruiken van de Waterberging Volkerak-Zoommeer onderzocht. In het MER is ook de Passende Beoordeling opgenomen. De effecten van deze alternatieven zijn vergeleken met het referentiealternatief: de situatie in 2015 met alle vastgestelde ontwikkelingen voor het gebied, maar zonder de waterberging.

Ten aanzien van de waterberging Volkerak-Zoommeer is sprake van een m.e.r.-plicht op basis van de volgende besluiten en activiteiten.

Activiteit	Categorie	Type m.e.r. plicht	Bijbehorend besluit
Aanleg van een waterweg	EU-richtlijn, bijlage II, 10f *)	besluit-m.e.r.-plicht	Rijksinpassingsplan
Inrichting landelijk gebied	Besluit m.e.r. C9	besluit-m.e.r.-plicht	Rijksinpassingsplan
Wijziging van een primaire waterkering	Besluit m.e.r., D12.1	m.e.r.-beoordelingsplicht	Rijksinpassingsplan
Uitvoering van werken voor overbrenging van water tussen stroomgebieden	Besluit m.e.r., D19.2	m.e.r.-beoordelingsplicht	Rijksinpassingsplan
Passende beoordeling - Nb-wet	-	plan-m.e.r.-plicht	Rijksinpassingsplan

*) Richtlijn betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (85/337/Eeg), laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2009/31/EG.

Per 1 juli 2010 zijn de regels voor milieueffectrapportage gewijzigd. Vanwege de plan-m.e.r.-plicht is de nieuwe paragraaf 7.5 uit de Wet milieubeheer van toepassing, omdat het ontwerp-Rijksinpassingsplan ná 1 juli 2010 ter inzage wordt gelegd. Wat betreft de besluit-m.e.r.-plichtige activiteiten zijn op de waterberging de regels van toepassing zoals die golden vóór 1 juli 2010, omdat de Richtlijnen voor het MER vóór die datum zijn vastgesteld. Per 1 april 2011 is het Besluit Milieueffectrapportage gewijzigd. Omdat de kennisgeving van het voornemen tot het voorbereiden van een plan (hiermee wordt de startnotitie bedoeld) is gepubliceerd vóór 1 april 2011, blijft het Besluit milieueffectrapportage van kracht zoals dat gold voor die datum.

Het MER is als separate bijlage opgenomen bij dit Rijksinpassingsplan. Hoofdstuk 4 van de

toelichting geeft inzicht in de resultaten van het MER.

1.8 Proces met de omgeving

De omgeving is op verschillende wijzen bij de voorbereiding van het Rijksinpassingsplan betrokken. Dit is in de volgende tabel weergegeven.

Overlegvorm	Deelnemers
Klankbordgroep	Organisaties op het gebied van landbouw, natuur, milieu, landschap, recreatie, visserij, scheepvaart en belanghebbenden.
Ambtelijke werkgroep bevoegd gezag (AWBG)	I&M (voorheen V&W en VROM) , EL&I (voorheen LNV), OC&W, provincies, gemeenten, waterschappen
Ontwerpateliers	Gemeenten, bewoners, belangenverenigingen, waterschappen
Ambtelijk en bestuurlijk overleg	Gemeenten, provincies, ministeries, waterschappen

De resultaten van deze voorbereidingen zijn opgenomen in het Rijksinpassingsplan en betrokken bij het formele overleg op grond van het Bro. De resultaten van het Bro-overleg zijn weergegeven in hoofdstuk 5.

1.9 Leeswijzer

Het voorliggende Rijksinpassingsplan bestaat uit bestemmingen en regels. De bestemmingen zijn geometrisch bepaald en analoog verbeeld op de bijbehorende kaarten. De bestemmingen gaan vergezeld van regels ten aanzien van bouwen en het gebruik. Deze regels bepalen de randvoorwaarden waarbinnen de waterberging Volkerak-Zoommeer kan worden aangelegd en gebruikt.

Het Rijksinpassingsplan bevat daarnaast deze toelichting. De toelichting is in feite de onderbouwing van het plan en heeft geen rechtstreeks bindende werking. De toelichting is als volgt opgebouwd.

- Na dit inleidende hoofdstuk volgt in hoofdstuk 2 een beschrijving van de huidige situatie en het project.
- In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de geldende ruimtelijke beleidskaders van Rijk, provincie en gemeenten.
- Hoofdstuk 4 beschrijft de diverse milieu- en omgevingsaspecten.
- Hoofdstuk 5 gaat nader in op de uitvoerbaarheid van het Rijksinpassingsplan, inclusief de uitkomsten van het overleg ex artikel 3.1.1 Bro.
- Hoofdstuk 6 bevat de juridische toelichting op de bestemmingsregeling.

Hoofdstuk 2 Huidige situatie en project

2.1 Beschrijving huidige situatie

Water

Het Volkerak-Zoommeer is in 1987 ontstaan na de aanleg van de Oesterdam en de Philipsdam. De afscheiding van de Grevelingen met de Grevelingendam en de afscheiding van het Hollandsch Diep en Haringvliet met de Volkerakdam en de Hellegatsdam waren al in respectievelijk 1965 en 1969 gereedgekomen. De dammen zijn onderdeel van het Deltaplan, dat als hoofddoelstellingen had: het verbeteren van de bescherming tegen overstromingen van de Zuidwestelijke Delta en het verbeteren van de zoetwatervoorziening van de regio. Het Volkerak-Zoommeer is met deze dammen afgesloten van de omliggende wateren, waardoor een zoet meer en een getijdenvrije scheepvaartroute tussen de havens van Antwerpen en Rotterdam is gecreëerd.

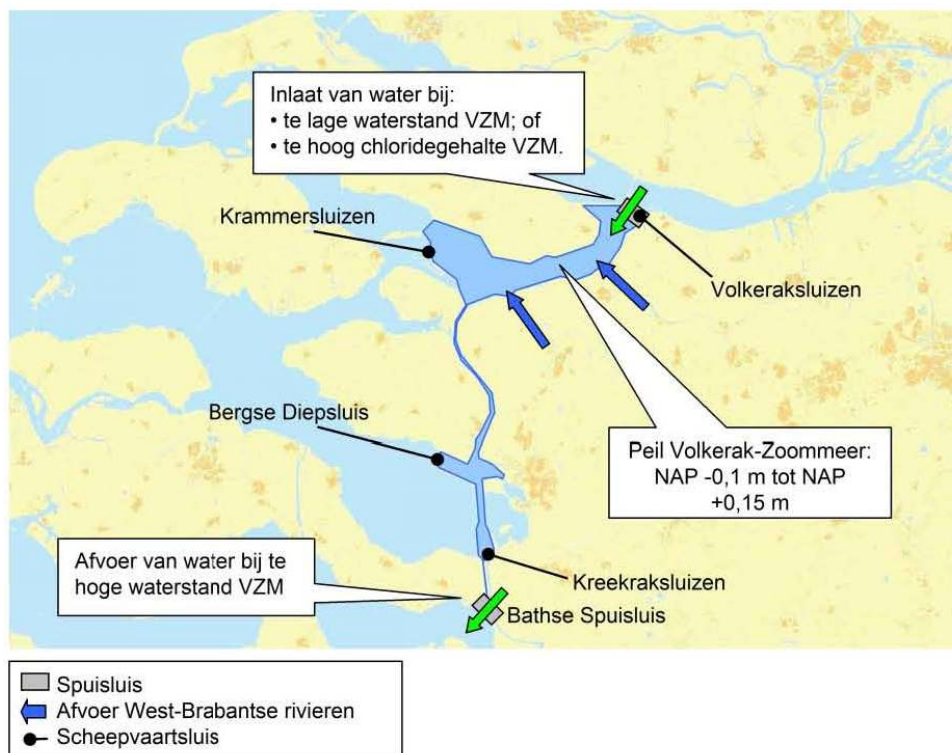

Figuur 2.1. Zoet en zout in de huidige situatie

Het Volkerak en Zoommeer vormen op dit moment een zoetwatergebied van 8.300 hectare groot, voor een groot deel omringd door zeedijkken uit de periode vóór de Deltawerken. De twee meren zijn met elkaar verbonden via de Schelde-Rijnverbinding en de Eendracht. Het Volkerak-Zoommeer is alleen via sluisen verbonden met de omliggende wateren Hollandsch Diep en Haringvliet, Oosterschelde, Westerschelde en het Antwerps Kanaalpand. Tussen het Volkerak-Zoommeer en de Grevelingen ligt een gesloten dam zonder sluisen. Op deze manier is de invloed van de getijdenwerking uitgesloten en de indringing van zout water zoveel mogelijk beperkt. In figuur 2.1 is aangegeven welke wateren in de huidige situatie zoet of zout zijn.

Om het Volkerak-Zoommeer zoet te houden, bevatten de Krammersluisen en de Bergsediepsluis een systeem om zoet en zout water te scheiden. Dit systeem voorkomt dat zout water uit de Oosterschelde het zoete meer instroomt en omgekeerd. Bij de Kreekraksluisen wordt met behulp van een gemaal zoet water gespuid op het zoute Antwerps Kanaalpand; zo wordt een zoet-zoutgradiënt in stand gehouden. Door een kort traject van het kanaal zoet te houden, worden zoute schut- en lekverliezen naar het Volkerak-Zoommeer voorkomen.

Het Volkerak-Zoommeer kent een peilbeheer, gericht op een min of meer constant peil. Dit peil is vastgelegd in het Peilbesluit Volkerak/Zoommeer (Minister van Verkeer en Waterstaat, 19 februari 1996) en het Waterakkoord Volkerak-Zoommeer (Rijkswaterstaat, 2001). Ook voor het 'Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België betreffende de verbinding tussen de Schelde en de Rijn' (1963) is een constant peil het uitgangspunt. Als minimum en maximum waterstand worden respectievelijk genoemd NAP -1,00 m en NAP +0,50 m. Het huidige waterpeil varieert tussen NAP -0,1 m en NAP +0,15 m. Dit peil wordt gehandhaafd door overtollig water af te voeren via de Bathse Spuisluis naar de Westerschelde (zie figuur 2.2), of water aan te voeren via de Volkerak spuisluisen.

Figuur 2.2. Huidig waterbeheer Volkerak-Zoommeer

De Brabantse rivieren de Mark, de Dintel, de Steenbergse en de Roosendaalse Vliet en de Zoom monden uit in het Volkerak-Zoommeer. Daarnaast lozen verschillende poldergemalen water op het Volkerak-Zoommeer. De wintergemiddelde afvoer van de Westbrabantse rivieren is ongeveer 20 m³/s. De maximale afvoer is ongeveer 150 m³/s bij een overschrijdingskans van 1/50 per jaar.

Wanneer onder bijzondere omstandigheden het peil op het Volkerak-Zoommeer NAP +0,5 m dreigt te overschrijden, is Rijkswaterstaat Zeeland verplicht het peil te verlagen door extra water af te voeren naar de Oosterschelde via de Krammersluizen, volgens de calamiteitenregeling 'Hoge waterstand op het Volkerak-Zoommeer' (Rijkswaterstaat, 2001). Deze maximale waterstand is ook in het verdrag met België over de Schelde-Rijnverbinding vastgelegd.

Wanneer het peil op het Volkerak-Zoommeer beneden NAP -0,1 m dreigt te komen of wanneer het chloridegehalte van het water van het Volkerak-Zoommeer te hoog wordt (> 450 Cl⁻mg/l), wordt vanuit het Hollandsch Diep water via de Volkerak-spuisluizen ingelaten. Daarbij is een grens gesteld aan het doorspoeldebiet van maximaal 22 m³/s. Om het inlaten van verontreinigingen zoveel mogelijk te beperken, is ook een maximum gesteld aan de Rijn- en Maasafvoer waarbij het inlaten mag plaatsvinden, respectievelijk 3.500 m³/s bij Lobith en 500 m³/s bij Eijsden (Rijkswaterstaat, 2001).

Bestaande situatie en functies

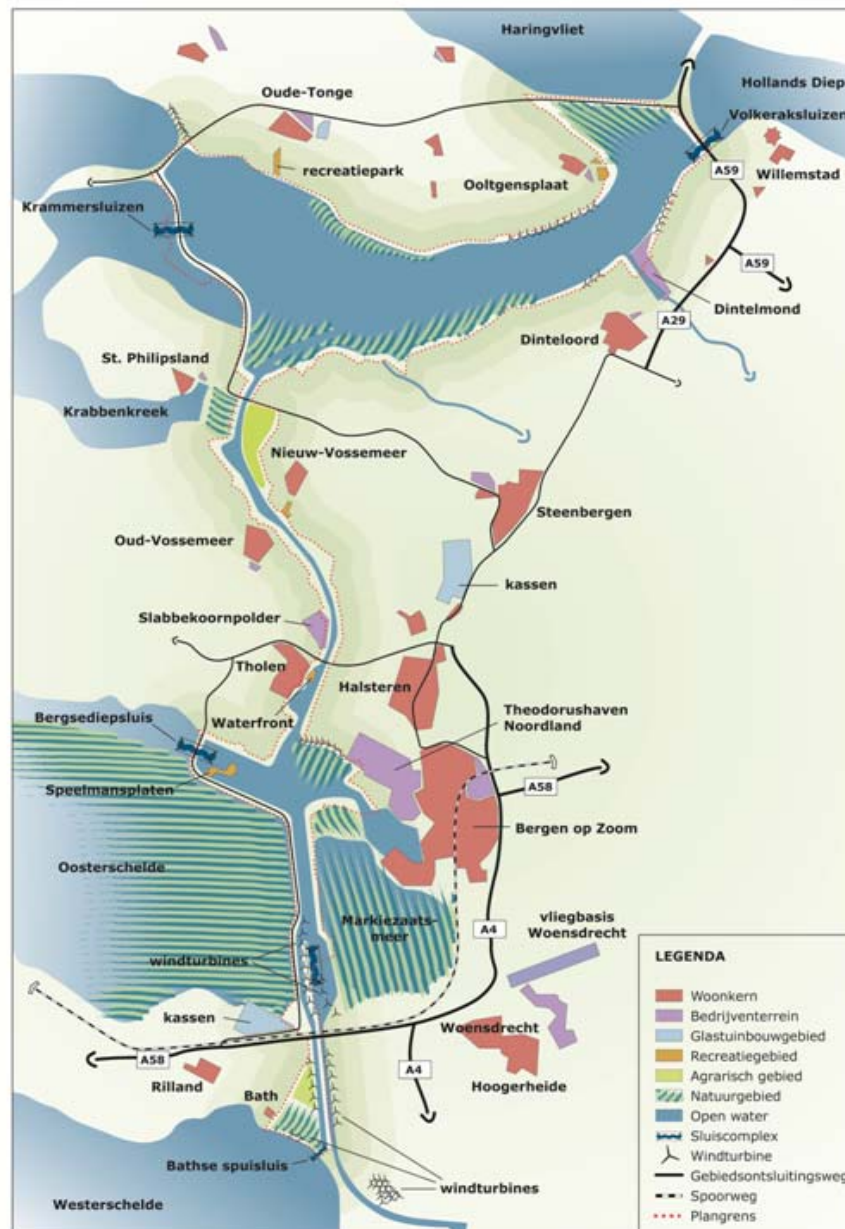
Het Volkerak-Zoommeer is na de afsluiting veranderd van een getijdengebied met schorren en slikken in een binnenmeer. Veel van de voormalige schorren zijn dicht begroeid met bomen en struiken en hebben een zeer groen karakter. Dit karakter is met name vanaf het water te beleven. Er zijn niet veel plaatsen waar het meer vanaf het land openbaar toegankelijk is.

Langs de randen van het meer zijn verschillende functies aanwezig. (zie afbeelding 2.3)

1. Bedrijventerrein Dintelmond.
2. Jachthaven, woonwijk Waterfront en vluchthaven bij Tholen.
3. Bedrijventerrein Theodorushaven bij Bergen op Zoom.
4. Agrarisch gebied ten zuiden van de N257 bij Nieuw-Vossemeer.
5. Recreatiepark op de Speelmansplaten.
6. Agrarisch gebied Paviljoenpolder nabij Bath en Bathse Spuisluis.
7. Bestaande en uit te breiden windturbinepark Kreekraksluizen-Spuikanaal.

In of nabij het plangebied zijn voorts onder meer gelegen jachthavens in Ooltgensplaat, Oude Tonge, Benedensas en bij Dintelmond. Het Volkerak-Zoommeer vervult zelf een belangrijke functie als scheepvaartverbinding tussen Nederland en België, met bijbehorende mogelijkheden voor recreatie en visserij. Ook gelden voor het Volkerak-Zoommeer op grond van het Beheer- en ontwikkelplan voor de Rijkswateren (BPRW) 2010-2015 de functies drinkwater, schelpdierwater, koelwater, oppervlaktedelfstoffen, archeologie, cultuurhistorie en landschap.

In welke vorm met deze bestaande situaties en functies rekening wordt gehouden, wordt in paragraaf 2.4 specifiek beschreven.

Figuur 2.3. Functies in en rond het plangebied

2.2 Projectbeschrijving

2.2.1 Doelstellingen

De maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer kent twee doelstellingen die voortvloeien uit de PKB Ruimte voor de Rivier:

1. Bijdragen aan de bescherming tegen overstromingen van het Benedenrivierengebied, door het verlagen van de maatgevende hoogwaterstand (MHW) met 10 cm op het Haringvliet ter hoogte van Middelharnis en met 3 cm op de Oude Maas bij Dordrecht.
2. Bijdragen aan verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

Beide doelstellingen worden hierna specifiek voor de maatregel Waterberging

Volkerak-Zoommeer en tegen de achtergrond van de PKB toegelicht.

Het begrip MHW

Een Maatgevende Hoogwaterstand (MHW) is een waterstand – op de rivier, meer of zee – die met een bepaalde kans wordt overschreden (de overschrijdingskans). Hoe lager de kans, hoe hoger de MHW. Over het algemeen wordt dit begrip gebruikt in relatie tot de veiligheid van de primaire waterkeringen in Nederland. Voor elk dijkkringgebied in Nederland is in de Waterwet een veiligheidsnorm vastgesteld in de vorm van een overschrijdingskans. Stel dat deze norm 1/2000 per jaar is, dan is de MHW gelijk aan de extreme waterstand die gemiddeld eens per 2000 jaar wordt overschreden. Met andere woorden: gemiddeld eenmaal per 2000 jaar komt een waterstand gelijk aan of hoger dan de MHW voor. Wat betreft de dijkringgebieden moeten de waterkeringen in staat zijn om de MHW nog veilig te keren. De hoogte van de MHW varieert van plaats tot plaats langs de dijkkring.

2.2.2 Veiligheid

Hydraulische taakstelling

De algemene doelstelling in de PKB voor de bescherming tegen overstromingen luidt: het vereiste veiligheidsniveau in het rivierengebied rond de Rijntakken moet uiterlijk in 2015 in overeenstemming zijn gebracht met de maatgevende Rijnafvoer van 16.000 m³/s bij Lobith en voor het gedeelte van de Maas benedenstrooms van Hedikhuizen met de maatgevende Maasafvoer van 3.800 m³/s bij Borgharen. Vanuit deze algemene doelstelling is in de PKB ook per maatregel een doelstelling meegegeven, de 'hydraulische taakstelling'. Deze moet uiterlijk in 2015 zijn bereikt. De taakstelling voor Waterberging Volkerak-Zoommeer houdt in dat op de volgende riviertrajecten de maatgevende hoogwaterstand (MHW) minimaal met het volgende aantal centimeters moet worden verlaagd (tabel 2.1).

Tabel 2.1. Hydraulische taakstelling Waterberging Volkerak-Zoommeer

omgeving	riviertak	locatie (rivierkm)	minimale MHW-daling
Dordrecht	Oude Maas/Beneden Merwede	976,0 - 978,0	-0,03 m
Middelharnis	Haringvliet	1015,0	-0,10 m

De hydraulische taakstelling op het traject bij Dordrecht houdt in dat op alle punten binnen dat traject de vereiste MHW-daling moet worden gehaald. De taakstelling bij Middelharnis is op één punt gedefinieerd. De taakstelling is gebaseerd op berekeningen die tijdens het opstellen van de PKB zijn uitgevoerd en de verwachting dat door optimalisatie van de maatregel de effectiviteit kan worden vergroot. De PKB (deel 4) doet geen concrete uitspraken over een taakstelling na 2015.

Inzet van de maatregel: peil en frequentie

In de PKB is niets vastgelegd over het waterpeil op het Hollandsch Diep en het Haringvliet waarbij de maatregel moet worden ingezet, of over de frequentie van inzet van de maatregel. Wel is in de toelichting bij het PKB-besluit opgenomen dat voor het bereiken van de veiligheidsdoelstelling de inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer noodzakelijk is bij omstandigheden die gemiddeld eens per 1430 jaar voorkomen. Dit is afgeleid uit de berekeningen die tijdens het opstellen van de PKB zijn uitgevoerd ten behoeve van de taakstelling. De inzetfrequentie van gemiddeld eens per 1430 jaar betekent dat de maatregel wordt ingezet bij verwachte overschrijding van een waterpeil van NAP +2,6 m op het Hollandsch Diep (bij Rak Noord).

2.2.3 Ruimtelijke kwaliteit

De Ruimtelijke Visie beschrijft de visie op ruimtelijke kwaliteit voor het project Waterberging Volkerak-Zoommeer. De verbetering van de ruimtelijke kwaliteit is belangrijk binnen het project en is geformuleerd als tweede doelstelling naast de eerste doelstelling: de vergroting van de waterveiligheid.

In de visie zijn principes en richtlijnen opgenomen voor het ontwerp van de verbetermaatregelen aan dijktrajecten, dijkbekleding en -detaillering en lokale en thematische ontwerpogaven.

Voor zeven kernkwaliteiten zijn uitgangspunten uitgewerkt die van betekenis zijn voor de verdere uitwerking voor dijkprofielen en maatregelen gericht op toevoeging van ruimtelijke kwaliteit.

1. Ensemble van de waterkeringen: bij elkaar maakt dit ensemble van de waterwerken het gebied tot wat het nu is.
2. Openheid: het landschap groots en open houden.
3. Zeekarakteristiek: behouden en versterken.
4. Historische ontwikkeling: leesbaar maken van de verschillende tijdlagen.
5. Toegankelijkheid/beleving en betere ontsluiting van de dijken.
6. Natuurinclusief ontwerp: beschouw Volkerak-Zoommeer als schakel tussen het rivierengebied en het Deltagebied.
7. Robuuste detaillering en materialisering.

Uit onderzoek (zie bijlage Waterbergingsplan) is gebleken dat de hoogte van de dijken en dammen overal ruim voldoende is. Op sommige plaatsen is versterking van de stabiliteit van dijken door aanpassing van het dijkprofiel of door verbetering van dijkbekleding nodig. Doelstelling is verbetering van de openheid en toegankelijkheid, zodat is gekozen voor een getrapte dijk en een streven naar eenheid in dwarsprofiel. Er wordt meer samenhang in profiel en in de soort bekleding aangebracht. De aanpassing van de dijkbekledingen wordt ook afgestemd met de ligging van de dijk direct aan open water dan wel of er voorland voor de dijk ligt.

Uit de lokale en thematische ontwerpogaven vloeit onder meer voort het completeren van het fietsroutenetwerk door het dijktraject tussen Dint尔蒙d en Beneden-Sas toe te voegen aan het fietsroutenetwerk van West-Brabant. Extra trappen zorgen voor een betere bereikbaarheid ter plaatse van knooppunten in het fietsroutenetwerk, bij dijkoversteken en bij binnendijkse recreatieve voorzieningen.

De ruimtelijke kwaliteitscriteria zijn toegepast op het technische ontwerp van de waterkeringen. Doordat de aanpassingen van de dijken met name bestaan uit werkzaamheden aan de bekleding is het niet noodzakelijk gebleken de ruimtelijke kwaliteitscriteria in de regels van het Rijksinpassingsplan te vertalen.

2.3 Projectplan ten behoeve van de dijkversterking

2.3.1 Wettelijk kader van het projectplan

In de Waterwet is bepaald, dat de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk gebeurt overeenkomstig een door de beheerder vastgesteld projectplan. Indien echter een inpassingsplan wordt opgesteld, zoals voor de waterberging Volkerak-Zoommeer, is deze bepaling niet van toepassing. Ten behoeve van de uitvoering is het document 'Waterbergingsplan' opgesteld. Dit document geeft inzicht in alle aspecten van de uitvoering, waaronder de technische specificaties van de aanpassingen aan de dijken. Het Waterbergingsplan is opgenomen als separate bijlage bij de toelichting.

2.3.2 Beschrijving van de maatregelen

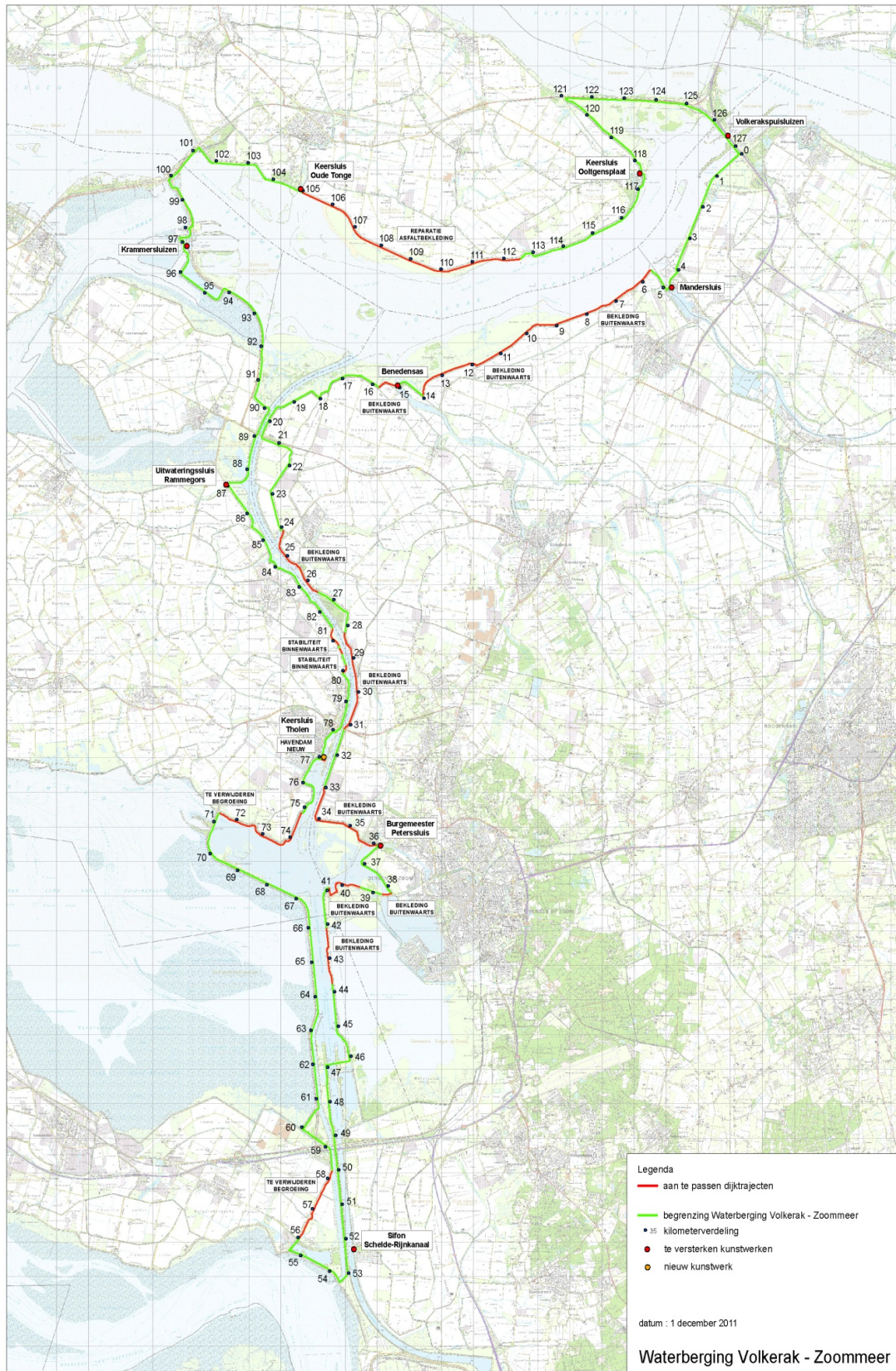
Ter introductie: in de PKB wordt onder 'de maatregel' waterberging op het Volkerak-Zoommeer verstaan. De in deze paragraaf beschreven maatregelen zijn 'conditionerende maatregelen', oftewel de aanpassingen en voorzieningen die nodig zijn om de waterberging te laten functioneren.

In deze paragraaf worden de gekozen maatregelen beschreven. Bij elke maatregel is aangegeven op welke wijze deze in het inpassingsplan is geregeld. Ook is een indicatie gegeven van de gevolgen voor de beschermingszones die de waterschappen hanteren bij de waterkeringen. Een volledige beschrijving van de maatregelen en de keuzes die daaraan ten grondslag liggen is opgenomen in het Waterbergingsplan. In het Waterbergingsplan is een kaart opgenomen met de kilometerindeling van de waterkering rondom het Volkerak-Zoommeer. (zie ook figuur 2.4)

De waterkeringen rondom het Volkerak-Zoommeer zijn getoetst op de belasting die zij bij berging van water ondergaan. Daarbij is onderscheid gemaakt in dijken, dammen en kunstwerken. Daaruit is het volgende gebleken:

- de hoogte van de waterkeringen is overal voldoende;
- op een deel van het traject, circa 21 km, is de staat van de bekleding onvoldoende om de belasting bij een peil van NAP +2,3 m te weerstaan. Verbetering van de bekleding is dan ook noodzakelijk;
- over een totale lengte van circa 1 km is de binnenwaartse stabiliteit van de waterkering onvoldoende. De betrokken dijken zijn nu niet stevig genoeg om de druk van de hogere waterstand bij waterberging te weerstaan.
- een aantal sluizen rondom het Volkerak-Zoommeer moet worden aangepast en er zijn organisatorische aanpassingen ten aanzien van het sluiten van sluizen noodzakelijk.

In figuur 2.4 is aangegeven op welke dijktrajecten aanpassingen noodzakelijk zijn.

Figuur 2.4. Dijkstrajecten waar aanpassingen noodzakelijk zijn

Bekleding

De verbeteringen van de dijkbekleding vinden alle plaats binnen de grenzen van de geldende bestemmingen. De verbeteringen bestaan onder andere uit het herstellen van bestaande asfaltverhardingen, het vervangen van stenen, of het aanbrengen van een nieuwe afdeklaag op bestaande steenverhardingen. In tabel 2.2 is aangegeven om welke trajecten het gaat. (zie ook de kaart in figuur 2.4)

Tabel 2.2. Trajecten aan te passen bekleding*

van kilometer *	tot kilometer *
5,6	13,95
15,2	15,75
24,0	26,5
28,2	31,2
33,0	36,15
38,3	38,7
39,4	41,0
42,1	43,7

*) Zie voor kilometrering de kaart van figuur 2.4.

Op enkele aanvullende trajecten is sprake van verbetering van de primaire kering door het verwijderen van bomen, of het vullen van scheuren in de asfaltbekleding.

Binnenwaartse stabiliteit

Over een lengte van circa 1 km is de binnenwaartse stabiliteit van de waterkering onvoldoende gebleken. Dit traject ligt net ten noorden van de plaats Tholen tussen bedrijventerrein Slabbecoornpolder en Botshoofd. In tabel 2.3 is weergegeven om welke locaties het gaat, wat de relevante factoren zijn, welke oplossing gekozen is en hoe die zich verhoudt met de bestemmingen.

Tabel 2.3. Binnenwaartse stabiliteit

kilometer*	relevante factoren	oplossing	geldende bestemming	regeling in inpassingsplan
79,95-80,20	agrarisch gebied	verlengen en verhogen binnenberm	Agrarisch	Waterstaat - Waterkering
80,55-80,70	agrarisch gebied	verlengen en verhogen binnenberm verplaatsen watergang	Agrarisch	Waterstaat - Waterkering
80,8-81,4	agrarisch gebied	verlengen en verhogen binnenberm, verplaatsen watergang	Agrarisch	Waterstaat - Waterkering

*) Zie voor kilometrering de kaart van figuur 2.4.

De oplossing die ruimtelijk gezien de meeste invloed heeft is het verplaatsen van de watergang ten behoeve van de binnenwaartse stabiliteit. Voor de slootverplaatsing is binnendijks grond nodig, die over het algemeen agrarisch in gebruik is en als zodanig is bestemd. Naast het aanpassen van de bestemming, heeft het verbreden van de waterkering ook een indirect

ruimtelijk effect. Na verbreding zal het waterschap in de legger de nieuwe situatie opnemen, met de bijbehorende beschermingszones.

Kunstwerken

Meerdere kunstwerken zoals spuiwerken en schutsluizen rondom het Volkerak-Zoommeer moeten worden aangepast (zie het Waterbergingsplan voor een overzicht en meer details). Zo worden bijvoorbeeld de sluisdeuren van de Manderssluis bij Dintelmond verhoogd, om zo een volwaardige dubbele kering te hebben en worden de deuren van de keersluizen bij Ooltgensplaat en Oude Tonge vernieuwd. De noodzakelijke verbeteringen aan de kunstwerken vinden plaats binnen de grenzen van de geldende bestemmingen.

Organisatorische aanpassingen

Naast de technische maatregelen voorziet het "Inzetprotocol Waterberging Volkerak-Zoommeer" in de organisatorische maatregelen om de waterberging veilig te laten verlopen. In het Inzetprotocol zijn de nodige acties vastgelegd, zoals het tijdig signaleren als hoge waterstanden in het Benedenrivierengebied worden verwacht, het waarschuwen van belanghebbenden op en rond het Volkerak-Zoommeer, dichtzetten van de sluizen rondom het Volkerak-Zoommeer, openzetten van de Volkerak-spuisluisen, monitoren van het waterstandsverloop, bewaken van de dijken etc. Aangegeven wordt welke instanties verantwoordelijk zijn voor welke acties. Dit Inzetprotocol zal in inzethandleidingen en draaiboeken meer in detail worden uitgewerkt. Door de organisatorische maatregelen kan de inzet van de waterberging Volkerak- Zoommeer veilig verlopen.

2.4 Verantwoording keuze wijze van uitvoering

In deze paragraaf worden, met behulp van het MER en de overige relevante documenten, de gemaakte keuzes ten aanzien van de wijze van uitvoering van het project verantwoord. De volgende onderwerpen komen aan bod:

- veiligheid;
- ruimtelijke kwaliteit;
- waterkwaliteit;
- natuur en ecologie;
- landschap, natuurhistorie en ecologie;
- bodem, erosie en sedimentatie;
- scheepvaart, landbouw en visserij;
- recreatie, wonen en werken, bereikbaarheid;
- binnendijkse wateroverlast;
- schaderegeling.

De maatregel waterberging is, behalve in deze toelichting, beschreven in de bij dit besluit gevoegde separate bijlagen: het MER met Passende Beoordeling en het Waterbergingsplan. De mogelijke effecten van de maatregel Waterberging zijn beschreven en beoordeeld in het MER. Naast de gevolgen van de realisatie van de verschillende technische (fysieke, conditionerende) maatregelen als bijvoorbeeld de aanpassingen aan de bestaande waterkeringen, gaat het om mogelijke effecten van de inzet van waterberging met peilsteigingen, die binnendijks (landzijde waterkering) en buitendijks (waterzijde waterkering) optreden. In het Voorkeursalternatief (zie Waterbergingsplan) dat met dit besluit wordt uitgevoerd zijn keuzes gemaakt, waarin met die effecten rekening is gehouden teneinde mogelijk negatieve gevolgen of schade zoveel mogelijk te voorkomen.

2.4.1 Veiligheid

Technische maatregelen

Om, bij inzet van de maatregel waterberging, het veiligheidsniveau van de waterkeringen en kunstwerken rond het Volkerak-Zoommeer te garanderen, zijn aanpassingen voorzien aan ruim 35 km van de totale ring aan waterkeringen van circa 127 km. Deze aanpassingen bestaan grotendeels uit het vervangen van dijkbekleding, circa 21 km. Alleen direct ten noorden van Tholen (Botshoofd) wordt aan de binnenzijde van de dijk over een beperkte afstand van in totaal ongeveer 1 km een steunberm aangebracht in verband met de benodigde vergroting van de binnenwaartse stabiliteit van de waterkering. De overige te verbeteren dijktrajecten hebben kleinschalige aanpassingen nodig, zoals het verwijderen van bomen uit het dijktaalud (6 km) en het opvullen van scheuren in de asfaltbekleding (7,5 km). Van de ongeveer 45 kunstwerken (sluizen, gemalen, inlaten en duikers) worden er 15 aangepast om ze geschikt te maken voor een veilige inzet van de waterberging.

Deze aanpassingsmaatregelen garanderen het vereiste veiligheidsniveau bij inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer van alle waterkeringen inclusief ondersteunende kunstwerken rond het Volkerak-Zoommeer, dat is gebaseerd op een beoordeling van een maatgevende hoogwaterstand (MHW) bij waterberging van NAP +2,3 m.

Organisatorische maatregelen

Naast de technische maatregelen voorziet het 'Inzetprotocol Waterberging Volkerak-Zoommeer' in de organisatorische maatregelen om de waterberging veilig te laten verlopen. In het Inzetprotocol zijn de benodigde acties vastgelegd en wordt aangegeven welke instanties verantwoordelijk zijn voor welke acties. Dit Inzetprotocol zal in inzethandelingen en draaiboeken nog verder in detail worden uitgewerkt. Voor verschillende kunstwerken worden sluitprotocollen opgesteld.

Door de organisatorische maatregelen kan de inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer veilig verlopen.

2.4.2 Ruimtelijke kwaliteit

Bijdragen aan verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit vormt één van de doelstellingen van het project Waterberging Volkerak-Zoommeer. Daartoe is de Ruimtelijke visie Waterberging Volkerak-Zoommeer opgesteld. Omdat de waterberging slechts zelden zal worden ingezet, zal het bergen van water op zichzelf geen wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan de ruimtelijke kwaliteit. Daarom ligt de focus op de aanpassingen aan de infrastructuur en op de waterranden en op de daaraan grenzende binnen- en buitendijkse gebieden. Er zijn kernkwaliteiten benoemd, die binnen het project zoveel mogelijk worden behouden en waar mogelijk versterkt. De waterberging heeft alleen effect op de gebruikswaarde. Afhankelijk van de functie is dit effect van korte duur (bijvoorbeeld de scheepvaart) of van langere duur (bijvoorbeeld flora- en fauna). In het licht van de frequentie, en daarmee de herstelperiode, van optreden zijn de effecten verwaarloosbaar. Voor de toekomstwaarde van het gebied is de waterberging licht negatief omdat de mogelijkheid van waterberging praktische voorwaarden kan stellen aan buitendijkse ontwikkelingen. In het RIP is er voor gekozen om de vigerende bestemmingen intact te laten.

2.4.3 Waterkwaliteit

De berging van water op het Volkerak-Zoommeer zal door het kortdurende en zeer incidentele optreden ervan geen nadelige effecten hebben op de kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater. Het water uit het Volkerak-Zoommeer, dat tijdens het voorspuien of na de berging op de Oosterschelde en Westerschelde wordt geloosd, heeft een veel lager chloridegehalte dan het ontvangende water. De invloed van zoet water zal lokaal merkbaar zijn. Na enkele dagen zijn de meeste effecten verdwenen. Aanvullende maatregelen zijn daarom niet nodig.

2.4.4 Natuur en ecologie

De eindconclusie van de Passende Beoordeling luidt dat het project Waterberging afzonderlijk en in combinatie met andere activiteiten, plannen en projecten met zekerheid geen significante negatieve gevolgen heeft voor de instandhoudingdoelstellingen van het Krammer-Volkerak en het Zoommeer. Het gaat dan zowel om de effecten van het gebruik van de waterberging zelf als om het uitvoeren van de maatregelen om de werking van de waterberging mogelijk te maken. De natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden worden niet aangetast door de aanleg en het gebruik van de waterberging.

Uit de Passende Beoordeling is gebleken dat significant negatieve effecten op instandhoudingdoelstellingen van de aangrenzende Natura 2000-gebieden Oosterschelde, Westerschelde & Saefinghe en het Hollandsch Diep zijn uit te sluiten.

De realisatie van het project Waterberging Volkerak-Zoommeer en het gebruik van het bekken voor waterberging zijn getoetst aan de voorschriften van de Flora- en faunawet. Ten behoeve van deze toetsing is o.a. aanvullend veldonderzoek gedaan en is een Activiteitenplan opgesteld.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden worden de effecten op natuurwaarden geminimaliseerd door de uitvoering in ruimte en in tijd te spreiden. Deze mitigerende maatregelen zijn als voorschriften in de vergunning Natuurbeschermingswet en in de ontheffing Flora- en faunawet opgenomen en dienen tevens de doelen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Er zijn geen effecten die zo ernstig zijn dat de wezenlijke kenmerken van de beschermde natuurmonumenten Krammer-Volkerak en Zoommeer-Eendracht worden aangetast. Er kan worden geconcludeerd dat het project Waterberging niet schadelijk is voor het natuurschoon of voor dieren of planten in de Beschermde Natuurmonumenten of dat het project de Beschermde Natuurmonumenten ontsiert.

Met betrekking tot de gevolgen van het project waterberging voor de ecologische hoofdstructuur (EHS) is het volgende overwogen.

- Het plangebied voor de waterberging en gedeelten van het gebied waar dijkversterkingen worden uitgevoerd, zijn gelegen binnen de begrenzing van de EHS.
- Wat betreft de EHS leiden de aanpassingen aan de dijken binnen de provincie Noord-Brabant in totaal tot circa 1,6 hectare verlies van 'bloemrijke dijk', omdat 'zachte bekleding' (gras) wordt vervangen door een harde bekleding. Dit verlies betekent een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van EHS in de provincie Noord-Brabant.
- Een EHS saldobenadering, waardoor het oppervlak natuur minimaal gelijk blijft, is niet mogelijk gebleken binnen het project waterberging en ook niet in combinatie met andere projecten binnen één ruimtelijke gebiedsvisie.
- Er is voor waterberging sprake van een groot openbaar belang; veiligheid tegen overstromen van het Benedenrivierengebied.

- Er zijn geen alternatieven voor waterberging beschikbaar. Zie daarvoor de afweging die het Kabinet in de PKB Ruimte voor de Rivier heeft gemaakt.
- De ingreep is onvermijdelijk. Omdat mitigerende maatregelen niet mogelijk zijn, is het noodzakelijk de resterende effecten te compenseren.
- Omdat het project Waterberging Volkerak-Zoommeer zelf géén mogelijkheden biedt om deze compensatie uit te voeren, is met de Provincie overeen gekomen dat het verlies aan bloemrijke dijk financieel wordt gecompenseerd. Met deze compensatie is de provincie in staat elders, buiten het plangebied, compensatieruimte voor bloemrijke dijk in te vullen.
- Er is voor het betrokken bloemrijke dijkvak sprake van een kleinschalige ingreep, herbegrenzing van de EHS is niet noodzakelijk. Aangezien de aantasting vanwege de aard en de schaal volgens de provincie binnen de bandbreedte van de Verordening ruimte Noord-Brabant valt, kan in dit geval deze procedure voor herbegrenzing conform art. 4.6. van deze verordening achterwege blijven;
- De compensatieopgave is geborgd via een schriftelijke afspraak met de provincie Noord-Brabant.

Conclusie: op grond van het hiervoor beschreven afwegingskader EHS is het project waterberging Volkerak-Zoommeer aanvaardbaar.

2.4.5 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Door het project Waterberging worden geen landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden aangetast, met uitzondering van de haven van Tholen. De aanleg van een keermiddel in de haven van Tholen deelt deze haven in tweeën en zal het uitzicht op en vanuit de haven veranderen. De haven zal een meer besloten karakter krijgen. Het keermiddel doet afbreuk aan de cultuurhistorische waarde van het beschermde stadsgezicht. Door een goede wijze van aansluiting van het keermiddel op de oude vestingwallen en een goede inpassing kan er voor worden gezorgd dat er zo min mogelijk inbreuk wordt gemaakt op het karakter van de vestingstad en het beschermde stadsgezicht.

2.4.6 Bodem, erosie en sedimentatie

Uit het MER is gebleken dat de effecten van de waterberging op bodemkwaliteit en erosie verwaarloosbaar zijn. Deze onderwerpen vragen geen maatregelen en zijn geen belemmering voor uitvoering van het project.

2.4.7 Scheepvaart, landbouw en visserij

De waterberging kan tijdelijk tot beperkingen of belemmeringen leiden voor de scheepvaart, bijvoorbeeld door een te beperkte doorvaarthoogte van bruggen en het niet bereikbaar zijn van afmeervoorzieningen. De effecten op de landbouw zijn beschreven bij de gevolgen voor de buitendijkse objecten bij de Paviljoenpolder. Uit het MER is gebleken dat de visserij in het Volkerak-Zoommeer geen directe negatieve effecten zal ondervinden van de waterberging. De schelpdiervisserij/aquacultuur in de Oosterschelde kan tijdelijk invloed ondervinden van het gespuide zoete water. Gezien de ondergrenzen van zouttolerantie van schelpdieren wordt niet verwacht dat mosselcultures schade zullen oplopen. Voor zeekeeftten geldt dat er door tijdelijke verzoeting van het water bij spuien enige sterfte kan optreden. De effecten zijn zeer lokaal en tijdelijk. Onwaarschijnlijk is dat er op populatieniveau van de Oosterschelde merkbare effecten zullen zijn. Voor meer achtergrondinformatie wordt verwezen naar het MER.

2.4.8 Recreatie, wonen en werken, bereikbaarheid

In het MER zijn de gevolgen van de inzet van de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer geïnventariseerd en beoordeeld op onder andere de veiligheid tegen overstromen c.q. wateroverlast voor de buitendijks gelegen gebieden en objecten. Onderzocht zijn alle buitendijkse gebieden en objecten die lager zijn gelegen dan NAP +3 m. Daarbij zijn ook de ontwikkelingen zoals mogelijk op grond van de geldende bestemmingsplannen beschouwd.

Buitendijkse objecten

De buitendijkse objecten die mogelijk gevolgen kunnen ondervinden van de maatregel waterberging, zijn bijvoorbeeld: betonning en lichtopstanden, elektriciteitsmasten, steigers, kades, remmingwerken, opslagtanks, wegen, transformatorhuisjes en stranden/recreatieterreinen.

Voor de betrokken objecten bestaan verschillende keuzemogelijkheden om de gevolgen van de waterberging te verkleinen of te voorkomen. Het kan dan gaan om kleine constructieve aanpassingen aan steigers, kades, remmingwerken, opslagtanks, natuurgebieden. Met de betrokken eigenaren en beheerders is overleg gevoerd over de wijze waarop de gevolgen van waterberging kunnen worden voorkomen c.q. beperkt. Mocht, desondanks, als gevolg van de inzet maatregel Waterberging sprake zijn van schade, dan kunnen betrokkenen een beroep doen op de regeling voor schadevergoeding neergelegd in artikel 7.14 en 7.15 van de Waterwet.

In een aantal gevallen zijn geen aanpassingen nodig of mogelijk. Niet nodig omdat de waterberging geen of verwaarloosbare gevolgen voor de betrokken objecten oplevert. Het gaat dan bijvoorbeeld om betonning en lichtopstanden, elektriciteitsmasten, steigers, kades en wegen. Niet mogelijk omdat inundatie niet voorkomen kan worden, bijvoorbeeld bij buitendijkse natuurgebieden.

Gevolgen van de waterberging kunnen ook worden voorkomen of beperkt worden door het opnemen van maatregelen in een Inzetprotocol, waarin, door een tijdige aankondiging van de inzet van de waterberging, betrokkenen de nodige maatregelen kunnen nemen, zoals het verwijderen van vee op de waterkeringen. Dit Inzetprotocol is als bijlage bij het peilbesluit gevoegd.

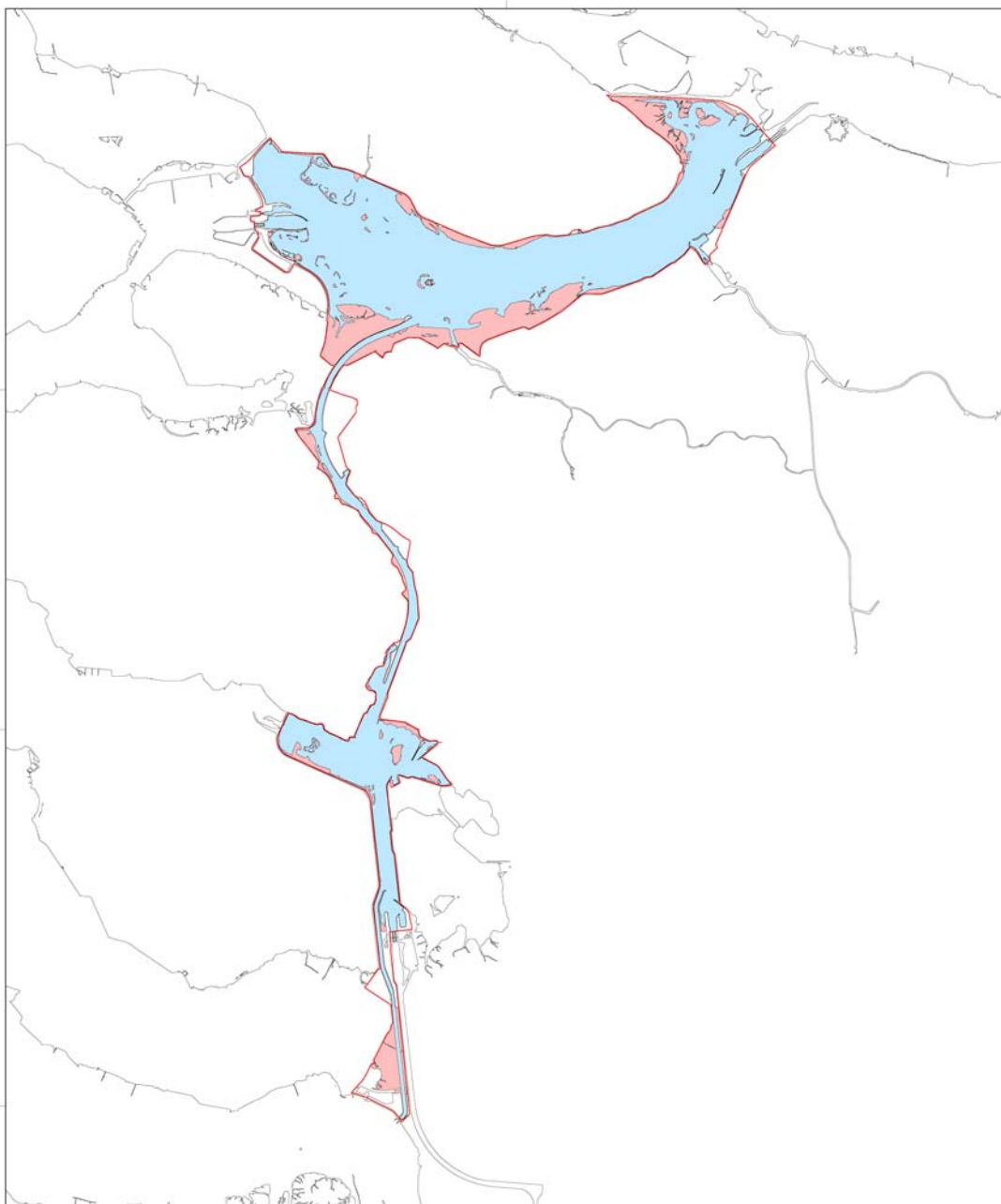
Geconcludeerd kan worden dat over het algemeen voor de buitendijkse objecten geen onaanvaardbare gevolgen worden verwacht.

Buitendijkse gebieden

In de beoordeling van de buitendijkse gebieden, die gevolgen kunnen ondervinden van de waterberging, is bijzondere aandacht besteed aan de volgende gebieden:

- Paviljoenpolder (landbouw).
- Recreatieterrein Speelmansplaten, Waterrijk Oesterdam (recreatief verblijf).
- Waterfront Tholen (permanente bewoning).

De buitendijkse natuurgebieden komen aan bod in paragraaf 2.4.4. De gebieden die inunderen bij een maatgevende hoogwaterstand van + NAP 2,30 meter zijn weergegeven in figuur 2.5

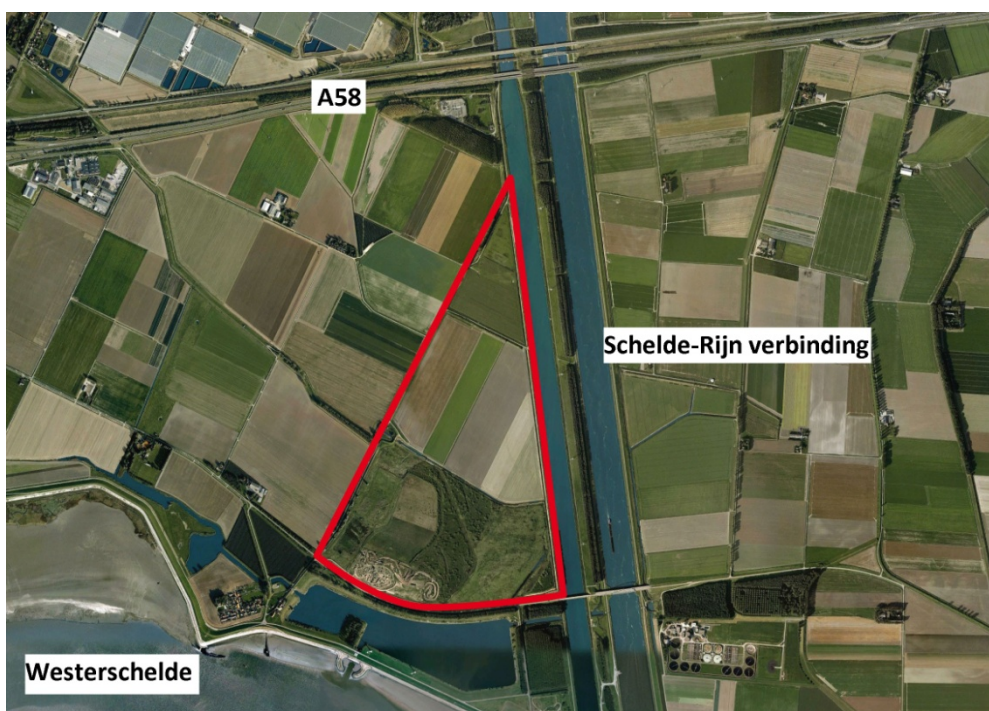

Figuur 2.5. Gebieden die inunderen bij een maatgevende hoogwaterstand van + NAP 2,30 meter (weergegeven in rood)

Paviljoenpolder

De Paviljoenpolder ligt tussen de A58, het Spuikanaal en de Westerschelde (zie figuur 2.6). Het noordelijke deel van de Paviljoenpolder is onderdeel van de vroegere Kreekrakpolder, die in de 20-er jaren van de vorige eeuw is ontstaan. Het deel ten zuiden hiervan is veel jonger. Het gebied werd vroeger 'de Schorren' of 'Slikken van Hinkelenoord' genoemd. Dit duidt op een buitendijks gebied dat onder invloed van zee stond en regelmatig overstromde bij hogere waterstanden. De westelijk daarvan gelegen Bathsedijk/Hoogdijk is een linedijk die vroeger het water keerde en nu nog de primaire waterkering vormt. Door de aanleg van een hoogwaterkering in 1968/1971 langs de Westerschelde kwam het schorrengedeelte binnendijks te liggen. Door het graven van het Schelde-Rijnkanaal en het Spuikanaal in de

70-er tot medio 80-er jaren ontstond er een doorsnijding en herinrichting van dit gebied. In 1982 werd de Paviljoenpolder gevormd; het maaiveld hiervan ligt op ca. NAP +1 m tot +1,5 m. In termen van de Waterwet is de Paviljoenpolder een zogenaamd drogere oevergebied geworden. Het gebied is sindsdien in gebruik als landbouwgebied (68,5 ha), natuurgebied en motorcrossterrein en bevat, naast een aantal waterstaatkundige objecten, ook wegen, een gaspomp en een transformatorhuisje. In het vigerende bestemmingsplan van de gemeente Reimerswaal is voorzien in de bouw van windturbines. Er staan geen woningen of bedrijfsgebouwen in het gebied.

Figuur 2.6. Ligging Paviljoenpolder

In het MER is geconstateerd dat het buitendijkse landbouwgebied bij de inzet van waterberging zal onderlopen. Omdat waterberging naar verwachting alleen in de winter optreedt, zal er in het algemeen geen gewas op het land staan en zullen de effecten gering zijn. Omdat het gaat om de berging van zoet water (en niet om zout water) is er geen langdurige schade aan de landbouwgrond te verwachten.

Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) heeft nader onderzoek gedaan naar de te verwachten landbouwschade in de Paviljoenpolder als gevolg van (de kans op) wateroverlast. Daarbij is uitgegaan van de huidige zoete situatie; over het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer is nog niet formeel besloten. Op basis van een inventarisatie van het landbouwkundig grondgebruik door de betrokken bedrijven, gesprekken met de betrokken agrariërs en hun expertise heeft het LEI een schatting gemaakt van de mogelijk te verwachten schade. Het betreft een gebied van 68,5 ha dat landbouwkundig in gebruik is.

Op basis van het gemiddelde grondgebruik is de bruto productiewaarde berekend. Wanneer dan een overstroming plaatsvindt en er niet meer kan worden geoogst is dat de maximale schade aan gewasopbrengst. De verwachting is echter dat de wateroverlast zal plaatsvinden tussen half oktober en half april.

Wanneer de wateroverlast optreedt in de winter is de schade meer gerelateerd aan de onmogelijkheid of de beperking om goede teelten te hebben in het daarop volgende jaar. Afhankelijk van de periode dat wateroverlast optreedt is de schade voor de huidige teelten door overstroming berekend bij vroege (november) overstroming en bij zeer late (maart/april) overstroming. De schade bij late overstroming is aanzienlijk hoger dan bij vroege overstroming.

Ook zijn de kosten voor herstel van de bodemstructuur en de ont- en afwatering geschat.

Geconcludeerd is dat de kosten van eventuele schade door waterberging voor bodem of gewas niet opwegen tegen de hoge kosten van de aanleg van een waterkering langs het Bathse Spuikanaal, mede in het licht van de geringe frequentie. Het nemen van aanvullende maatregelen om inundatie van landbouwgrond te voorkomen wordt daarom niet nodig geacht.

De ter plaatse aanwezige gasinstallatie en het transformatorhuisje zullen d.m.v. een kade tegen wateroverlast worden beschermd.

Mocht als gevolg van de inzet van de maatregel waterberging sprake zijn van schade, dan kunnen betrokkenen een beroep doen op de regeling voor schadevergoeding neergelegd in artikel 7.14 en 7.15 van de Waterwet. Met de beheerder van de toekomstige windturbines is afgesproken dat deze bij de constructie van de windturbines rekening houdt met de waterberging.

Geconcludeerd kan worden dat van de waterberging voor het buitendijkse gebied van de Paviljoenpolder geen onaanvaardbare gevolgen worden verwacht.

Speelmansplaten

De Speelmansplaten, inclusief de bijbehorende infrastructuur, zullen bij waterberging deels overstromen. Het recreatiegebied is in termen van de Waterwet als zogenaamd 'drogere oevergebied' ontstaan bij de aanleg van de Oesterdam en de realisatie van het Volkerak-Zoommeer (zie figuur 2.7). Het gebied is momenteel in gebruik als dagrecreatiegebied. Een projectontwikkelaar is voornemens om in het recreatiepark in totaal 75 zogenaamde 'watervilla's' te bouwen. Een aantal daarvan is inmiddels gerealiseerd.

Figuur 2.7. Ligging Speelmansplaten

In het vigerende bestemmingsplan van de gemeente Tholen is voorzien in de bouw van recreatiewoningen. Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan in 2006 is aandacht besteed aan de komst van de waterberging. De gemeente Tholen gaf in de toelichting op het bestemmingsplan aan dat de woningen op terpen zouden worden gebouwd, waardoor de te bouwen woningen geen wateroverlast zouden ondervinden. In 2007 heeft het Rijk de gronden aan de projectontwikkelaar Speelmansplaten B.V. verkocht onder de voorwaarden dat de initiatiefnemer (en rechtsopvolgers) bekend zijn met de plannen van waterberging en hiermee rekening houden en zelf verantwoordelijk en aansprakelijk zijn voor de (schadelijke) gevolgen van een eventuele overstroming en daarmee de tijdelijke onbruikbaarheid van het gebied. Binnen het project Waterberging Volkerak-Zoommeer zijn daarom geen maatregelen voorzien om wateroverlast op de Speelmansplaten te voorkomen of te mitigeren.

Van de waterberging worden geen onaanvaardbare gevolgen verwacht voor het buitendijkse gebied van de Speelmansplaten om de volgende redenen:

- Waterberging leidt niet tot een onveilige situatie. Bij een waterberging waarbij de berekende maatgevende hoogwaterstand van NAP + 2,30 m op het Volkerak-Zoommeer wordt bereikt, zal het waterniveau in de recreatiewoningen nergens hoger stijgen dan een peil van 0,80 m boven het vloerniveau. Bij de uitwerking van het Inzetprotocol wordt voorzien in een tijdige evacuatie van de mensen, die in de recreatiewoningen of op het terrein verblijven. In het onwaarschijnlijke geval dat mensen niet geëvacueerd zijn, kunnen zij binnen enkele minuten gemakkelijk hoger gelegen en permanent droogblijvend terrein (NAP > 2,30 m) bereiken.
- Het gaat om tijdelijk recreatief verblijf en – bewoning (en niet om permanente bewoning).
- Nog recent, in 2006, heeft de overheid (in casu de gemeenteraad van Tholen bij vaststelling van het bestemmingsplan) afgewogen dat de komst van de waterberging verenigbaar is met bouw van recreatiewoningen conform het bestemmingsplan Speelmansplaten). De voor de bouw van recreatiewoningen benodigde vergunningen zijn afgegeven nadat de PKB Ruimte voor de Rivier werd vastgesteld.

- Met de eigenaren/bewoners van de recreatiewoningen is privaatrechtelijk overeengekomen dat zij de eventuele gevolgen van waterberging accepteren.

Waterfront Tholen

Maatregel

De haven van Tholen heeft een open verbinding met het Volkerak-Zoommeer. Het buitendijks gelegen woongebied 'Waterfront Tholen' is gelegen aan de haven. Dit betekent dat met een verwachte inzetfrequentie van de maatregel Waterberging op het Volkerak-Zoommeer van 1:1.430 de waterstand in de haven met ruim 2 m zal kunnen stijgen. Dit heeft tot gevolg dat woningen, bedrijfsgebouwen, aanlegvoorzieningen in de haven, openbare ruimte en infrastructuur wateroverlast zullen ondervinden. Er is voor gekozen deze wateroverlast te voorkomen door een dam met keersluis te bouwen.

Zonder keermiddel zouden de meest ingrijpende gevolgen bij inzet van de waterberging kunnen optreden voor 41 van de in totaal 105 woningen en drie bedrijfsgebouwen. De beganegrondvloer van deze gebouwen is gelegen op een niveau waarbij aanzienlijke wateroverlast kan ontstaan. Bij de ontwikkeling van het toenmalige bestemmingsplan Waterfront Tholen (fase 1) is geen rekening gehouden met de inpassing van waterberging in het gebied. Het bestemmingsplan Waterfront I in Tholen werd door de raad vastgesteld op 27 maart 2000 en goedgekeurd bij besluit van 10 oktober 2000. De hoogteligging van de bestemmingen is gebaseerd op het vigerend peilbesluit uit 1996 met een variabel normaal peil op het Volkerak-Zoommeer tussen NAP – 0,10 m en + 0,15 m en een maximaal peil van NAP + 0,50 m. De Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB) met de daarin voorziene maatregel Waterberging op het Volkerak-Zoommeer is op 19 december 2006 door het kabinet vastgesteld.

Achtergrond

Al bij de inspraak op de PKB is aandacht gevraagd voor mogelijke schade voor het Waterfront in Tholen (Nota van toelichting bij de kabinetsbeslissing, pag. 117). Het kabinet heeft naar aanleiding daarvan in zijn beslissing overwogen dat met de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer dijkversterking in een groot deel van het Benedenrivierengebied wordt voorkomen. Toegezegd is de mogelijk negatieve effecten voor de regionale afwatering en de specifieke effecten bij het Waterfront Tholen, het recreatiegebied Speelmansplaten, steigers in havens en mogelijk andere gebieden in de vervolgfase nader te bekijken en opties om deze effecten alsnog te vermijden of te compenseren te onderzoeken (Nota van toelichting bij de kabinetsbeslissing, pag. 119).

Hoewel de woningen en bedrijfsgebouwen in het Waterfront van Tholen buitendijks zijn gelegen, is de afweging gemaakt om de gevolgen van de waterberging voor het gebied Waterfront Tholen te mitigeren. Dit wordt gedaan door de bouw van een keermiddel dat als één van de maatregelen in dit (ontwerp)besluit is opgenomen en waardoor wateroverlast in de haven van Tholen kan worden voorkomen.

Bewoners van het Waterfront Tholen zouden door uitvoering van de maatregel zonder keermiddel in een nadeliger positie komen. Het huidige peil van het Volkerak-Zoommeer wordt, zoals hiervoor gesteld, gereguleerd op grond van het vigerende peilbesluit uit 1996. Het peil op het Volkerak-Zoommeer is thans zo goed als gevrijwaard van natuurlijke invloeden. Het Volkerak-Zoommeer is afgeschermd van invloeden door waterafvoer van de grote rivieren door de Volkerakdam en de Hellegatsdam en wordt beschermd tegen invloeden vanuit overige wateren door de Philipsdam, de Grevelingendam en de Oesterdam. Alleen grote toevoer van water van de Brabantse rivieren kan tot peilstijging leiden. Maatregelen zijn aanwezig om de waterstanden op het Volkerak-Zoommeer niet het vigerende maximum peil van NAP +0,50 m

te laten overschrijden.

Het peil van het Volkerak-Zoommeer komt door de keuze voor de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer indirect onder invloed van zowel rivierafvoeren als de waterstanden op zee te staan. De bewoners krijgen daardoor te maken met een substantieel groter risico op wateroverlast. Gezien het feit dat de bij inzet van de Waterberging op het Volkerak-Zoommeer optredende schade aan het Waterfront Tholen uitsluitend toe te rekenen is aan de inzet van die maatregel, de te verwachten schade aanzienlijk zal zijn en de maatschappelijke ontwrichting bij het optreden van aanzienlijke wateroverlast in een zodanig aantal woningen bestemd voor permanente bewoning groot zal zijn, is ervoor gekozen een keerwerk aan te leggen. Het keerwerk is gelokaliseerd tussen de overnachtingshavens voor de beroepsvaart en de recreatiehavens. Door de aanleg van dit keerwerk wordt wateroverlast als gevolg van waterberging in het Waterfront Tholen voorkomen.

Bereikbaarheid

Tijdens de waterberging loopt alleen de weg over de Oesterdam N659 voor een traject van ongeveer 1.700 m onder water. Hierdoor is de directe verbinding tussen het voormalige eiland Tholen en Zuid-Beveland tijdelijk gestremd. De hoger gelegen parallelweg blijft begaanbaar. Tholen (en Sint-Philipsland) blijven via de brugverbindingen en via de Philipsdam en Grevelingendam verbonden met het 'vaste land'. Voor het recreatieterrein Speelmansplaten geldt dat de bewoners van dit recreatieterrein tijdig moeten worden geëvacueerd. In het Inzetprotocol zijn de daarvoor benodigde acties opgenomen.

2.4.9 Binnendijkse wateroverlast

De verhoging van het waterpeil op het Volkerak-Zoommeer bij de inzet van de waterberging heeft tot gevolg dat de afwatering van de omliggende gebieden zeer incidenteel bemoeilijkt of gestremd wordt. Vooral wanneer in de afwaterende gebieden tegelijkertijd sprake is van hevige regenbuien en/of hogere afvoeren van rivieren en beken, kan dit lokaal tot wateroverlast leiden in de binnendijkse gebieden. Voor het vaststellen van de aard en omvang van de problemen bij inzet van waterberging, is als maatgevend uitgangspunt een afvoer op de Brabantse rivieren genomen die zich eens in de 10 jaar voordoet, gecombineerd met de inzet van waterberging. Deze combinatie doet zich naar berekening eens in de 2000 jaar voor. Uitgegaan is dus van het meest zware afvoerscenario voor de Brabantse rivieren om problemen te signaleren en maatregelen te nemen.

In het MER en in het Waterbergingsplan is op kaartbeelden weergegeven om welke gebieden het gaat en waar dus wateroverlast zou kunnen optreden als er geen maatregelen worden genomen.

De optredende problemen kunnen naar oorzaak als volgt worden ingedeeld:

- overtopping en/of bezwijken van regionale keringen;
- wateroverlast als gevolg van stremming van vrij afvoerende waterlopen;
- maalstops voor polders die uitwateren op het Schelde-Rijnkanaal;
- maalstops voor polders die uitwateren op de Mark-Vlietboezem;
- onderlopen van buitendijkse gebieden tussen de regionale keringen;
- wateroverlast in stedelijke gebieden.

Met de waterbeheerders en met de gemeenten zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de extra wateroverlast, die het gevolg is van waterberging, kan worden voorkomen dan wel beperkt.

Voor situaties die beoordeeld worden als onveilig of als wateroverlast zijn maatregelen ontworpen. Verder zijn deze situaties nader gepreciseerd naar aard (bijvoorbeeld stedelijk gebied, landelijk gebied) en omvang (hoeveel cm water staat er hoe lang), waarmee een

indicatie van de mogelijke schade is verkregen. Met deze wijze van analyseren zijn achtereenvolgens nagelopen en beoordeeld het treffen van:

- permanente fysieke maatregelen;
- incidenteel beschikbare noodmaatregelen (bijvoorbeeld mobiele pompen, tijdelijke afsluitingen beken en afsluiters op riooloverstorten);
- overige maatregelen ter voorkoming of vermindering van schade (bv waarschuwingssysteem in het Inzetprotocol);
- regeling voor schadevergoeding.

Als uitgangspunt geldt dat in geval van wateronveiligheid het probleem wordt opgelost door middel van additionele verhoging van regionale waterkeringen. De waterbeheerder zal in de komende jaren daarvoor de benodigde maatregelen nemen. In een realisatieovereenkomst (ROK) met de waterbeheerder is vastgelegd welke financiële bijdrage vanuit het project Waterberging Volkerak-Zoommeer aan het lopende programma van verhoging van regionale waterkeringen zal worden gegeven.

Het uitvoeringsprogramma regionale waterkeringen wordt niet binnen de looptijd van het Programma Ruimte voor de Rivier uitgevoerd. Daardoor zullen extra maatregelen moeten worden voorbereid om de periode na het realiseren van de benodigde conditionerende maatregelen voor de waterberging in 2016 en voor de afronding van het uitvoeringsprogramma te overbruggen. Dergelijke tijdelijke maatregelen zijn een aangepast inzetprotocol, noodmaatregelen en/of evacuatieplannen. De afspraken voor de uitvoering van deze maatregelen zullen worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst.

Voor buitendijkse gebieden van de Mark-Dintel-Vliet-boezem gelden geen beschermingsnormen. Gebruikers van deze gebieden (bewoners en bedrijven) kunnen in de huidige omstandigheden bij hoge rivierafvoeren wateroverlast krijgen. Door waterberging wordt het risico op wateroverlast vergroot. Het treffen van fysieke maatregelen om die overlast te voorkomen is niet mogelijk, omdat ze technisch gezien niet mogelijk zijn om de functie van uiterwaarden voor hoog water te behouden, of omdat de kosten van maatregelen onevenredig hoog worden in relatie tot de geringe kans op schade in het licht van de lage frequentie.

Gedeelten van de buitendijkse gebieden van de Mark-Dintel-Vliet boezem behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze gebieden kennen ook onder de huidige omstandigheden (zonder waterberging) periodes met hoog water. Gelet op de tijdelijkheid van hoge waterstanden bij waterberging en mede gelet op de zeer lage frequentie van waterberging worden de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS niet aangetast.

2.4.10 Schaderegeling

Waterberging op het Volkerak-Zoommeer is een van de maatregelen ter uitvoering van de PKB Ruimte voor de Rivier, waarbij bij de uitvoering van de maatregel schade kan worden toegebracht aan derden. Hierbij kan gedacht worden aan onder meer planschade en schade bij de daadwerkelijke inzet van de maatregelen.

Artikel 6.1. e.v. van de Wet ruimtelijke ordening voorziet in de tegemoetkoming in planschade die een gevolg is van een planologisch besluit. De planschade, die hierdoor ontstaat, kan bestaan uit vermogensschade aan een onroerende zaak of inkomensschade van een bedrijf. In het project Waterberging Volkerak-Zoommeer is het mogelijksterwijs schadeveroorzakende planologisch besluit het vast te stellen Rijksinpassingsplan.

Voor schade als gevolg van de inzet van waterberging op het Volkerak-Zoommeer zijn de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet van toepassing. Het gaat dan om schade die optreedt als gevolg van een rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van waterbeheer. Deze wet geldt voor alle waterbeheerders (waterschappen en Rijk). Het onderwerp schade komt ook aan bod in paragraaf 5.2 (Economische uitvoerbaarheid).

2.4.11 Conclusie

Op basis van de voorgaande afwegingen kan worden geconcludeerd dat de gevolgen van de waterberging Volkerak-Zoommeer, met in achtneming van de voorgestelde mitigerende maatregelen, acceptabel zijn.

Hoofdstuk 3 Beleidskader

3.1 Europees beleid

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

In 2000 hebben de EU-lidstaten de Kaderrichtlijn Water vastgesteld. Het belangrijkste doel van de Kaderrichtlijn Water is de algemene bescherming van de ecologie van alle wateren, van de bescherming van de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit, alsmede de specifieke bescherming van soorten en habitats, drinkwaterbronnen en zwemwater. Het doel is om in 2015 een goede ecologische en chemische toestand voor alle oppervlaktewateren te hebben, en een goede chemische en kwantitatieve toestand voor alle grondwateren.

Voor een deel mogen de lidstaten zelf de hoogte van een doelstelling bepalen. Bijvoorbeeld in de mate waarin de inrichting en natuurlijke dynamiek van een watersysteem hersteld kunnen worden. Vervolgens moeten maatregelenprogramma's worden opgesteld om de doelen te halen. Onder strikte voorwaarden is het toegestaan een vastgestelde doelstelling later dan 2015 te halen, of een doelstelling te verlagen. Een belangrijke afspraak in de Kaderrichtlijn Water is dat de lidstaten per stroomgebied samenwerken aan de verbetering van de waterkwaliteit. Elk land dient voor zijn (nationale) deel van een internationaal stroomgebied een beheerplan op te stellen, zo ook voor het stroomgebied Maas en Schelde, waar het Volkerak-Zoommeer deel van uitmaakt.

Elk waterlichaam heeft zijn eigen karakteristieken en kenmerken die bepalend zijn voor de waterkwaliteit. Hierdoor kan het zijn dat wat voor het ene waterlichaam geldt als een goede waterkwaliteit volgens de KRW voor het andere lichaam als een slechte kwaliteit wordt beschouwd. Daarom hebben alle waterlichamen een typologie meegekregen. Elk type waterlichaam heeft zijn eigen normen voor de diverse parameters en kwaliteitselementen die in dit waterlichaam van belang zijn. De KRW gaat in op zowel de chemische als de ecologische toestand van de waterlichamen. De typologie van het plangebied is beschreven in de brondocumenten van het Volkerak en het Zoommeer (RWS Waterdienst, 2009), die in het kader van de KRW zijn opgesteld. Uit het MER is gebleken dat de KRW doelen zoals die gesteld zijn voor de diverse biologische kwaliteitskenmerken niet worden gefrustreerd als gevolg van de inzet van de waterberging.

3.2 Rijksbeleid

Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier

De PKB Ruimte voor de Rivier beoogt meer ruimte voor het water te geven om het rivierengebied beter te beschermen tegen overstromingen. De PKB is op 22 december 2005 in de ministerraad vastgesteld, heeft instemming verkregen van de beide Kamers der Staten Generaal (respectievelijk op 7 juli 2006 en op 19 december 2006) en is op 26 januari 2007 in werking getreden.

In de PKB is een pakket rivierverruimende maatregelen opgenomen waarmee de veiligheid van de Rijntakken en het bedijkte deel van de Maas uiterlijk in 2015 in overeenstemming is gebracht met het vereiste veiligheidsniveau. Deze maatregelen bestaan bijvoorbeeld uit het verbreden of verdiepen van de rivier, het verwijderen van obstakels of het landinwaarts verleggen van dijken. Behalve aan het verbeteren van de veiligheid, moeten deze maatregelen ook bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van het riviereengebied. Een van de vastgestelde maatregelen is het bergen van water op het Volkerak-Zoommeer (zie ook hoofdstuk 1).

Structuurvisie infrastructuur en ruimte

In de structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR maart 2012) is ruimte voor waterveiligheid benoemd als nationaal belang. Het Rijk is verantwoordelijk voor het integrale beheer van het hoofdwatersysteem en, samen met de waterschappen, verantwoordelijk voor de bescherming van Nederland tegen overstromingen. Het is belangrijk dat bij ruimtelijke plannen waaronder voor stedelijke (her)ontwikkeling rekening wordt gehouden met waterhuishoudkundige eisen op korte en lange termijn. Het hoofdwatersysteem van Nederland bestaat uit de Noordzee, de Waddenzee, het IJsselmeer, het Markermeer en de Randmeren, de grote rivieren, de Zuidwestelijke Delta en de rijkskanalen.

Het beheer van het watersysteem is gericht op het meebewegen met natuurlijke processen waar het kan en het bieden van weerstand waar het moet. Naast preventie als primaire pijler bij de bescherming tegen overstromingen, is het waterveiligheidsbeleid ook gericht op het beperken van de gevolgen van een overstroming door keuzes in de ruimtelijke planning en het op orde krijgen en houden van de rampenbeheersing (meerlaagse veiligheid).

Het Rijk beschermt de primaire waterkeringen (dijken, dammen, kunstwerken en duinen) die in beheer zijn bij het Rijk evenals het kustfundament. Ook stelt het Rijk de normen voor de primaire waterkeringen, ook die in beheer bij waterschappen. Daarnaast is de PKB Ruimte voor de Rivier expliciet benoemd in de structuurvisie. Deze blijft bestaan als uitwerking van de SVIR. Ook gaat de SVIR in op het programma voor de Zuidwestelijke Delta, waarin doelstellingen voor het Volkerak-Zoommeer zijn opgenomen. (Zie ook hierna.)

In en rond het plangebied bevinden zich verschillende locaties die mogelijk geschikt zijn voor de ontwikkeling van windenergie, overeenkomstig de randvoorwaarden die daarvoor in de SVIR zijn gegeven. Het onderhavige plan voorziet daar, gezien de enkele hieraan ten grondslag liggende doelstelling van waterveiligheid, niet in. De vaststelling van dit plan laat wel uitdrukkelijk beleidsruimte voor ontwikkeling van plannen voor windenergie op rijks-, provinciaal of gemeentelijk niveau, voor zover deze de in het onderhavige plan opgenomen maatregelen voor waterveiligheid niet doorkruisen. Voor dergelijke ontwikkelingen zullen afzonderlijke inpassings- of bestemmingsplannen worden opgesteld en in procedure gebracht.

Het Rijksinpassingsplan sluit aan bij de doelstellingen van de SVIR.

Beheer- en ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2010-2015 (BPRW)

Het BPRW is vastgesteld in december 2009. Het hele maatregelenprogramma is beschreven in het Programma bij het BPRW, dat voorziet in de beheeropgave van Waterbeheer 21e eeuw, Kaderrichtlijn Water en Natura 2000. Het BPRW hanteert een aantal landelijke watersystemen, waarvan de Zuidwestelijke Delta er een is. Binnen het watersysteem Zuidwestelijke Delta is het Volkerak-Zoommeer benoemd. De functie van het Volkerak-Zoommeer voor de waterkwantiteit en –kwaliteit wordt daarin benadrukt. Concreet is verwezen naar de lopende projecten omtrent waterkwaliteit en waterberging. Het voorliggende Rijksinpassingsplan geeft invulling aan de functie waterberging. De relatie met waterkwaliteit is hierna toegelicht bij het Nationaal Deltaprogramma Zuidwestelijke Delta.

Nationaal Waterplan 2009-2015

In december 2009 heeft het kabinet het Nationaal Waterplan vastgesteld. Dit plan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2009 - 2015 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan richt zich op bescherming tegen overstromingen, voldoende en schoon water en diverse vormen van gebruik van water. Ook worden de maatregelen genoemd die hiervoor worden genomen. Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande nota's waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan is opgesteld op basis van de Waterwet die met ingang van 22 december 2009 van kracht is. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie. In het Nationaal Waterplan is een eerste uitwerking gegeven aan het Deltaprogramma dat wordt opgesteld naar aanleiding van het advies van de Deltacommissie in 2008. Dit programma is gericht op duurzame veiligheid en zoetwatervoorziening.

Het voorliggende Rijksinpassingsplan geeft invulling aan de doelstelling 'bescherming tegen overstromingen' uit het Nationaal Waterplan. De relatie met de doelstelling 'voldoende en schoon water' is hierna toegelicht bij het Nationaal Deltaprogramma Zuidwestelijke Delta.

Nationaal Deltaprogramma Zuidwestelijke Delta

Met dit programma wordt gewerkt aan de veiligheid, leefbaarheid en economie op lange termijn. Om Nederland voor volgende generaties veilig en leefbaar te houden en de kansen die water biedt optimaal te benutten, werken het rijk en regionale overheden aan het Nationaal Deltaprogramma. Dit programma bestaat uit een reeks concrete projecten die ervoor moeten zorgen dat ons land wordt behoed voor overstroming(en). Daarnaast moeten ze de zoetwaterwinning veiligstellen. De Deltawet, die op 29 november 2011 is aangenomen in de Eerste Kamer, vormt de wettelijke basis voor dit programma. De Deltawet en het Nationaal Deltaprogramma komen voort uit het advies 'Samen werken met water' van de Deltacommissie en het Nationaal Waterplan. Het Nationaal Deltaprogramma bestaat uit negen samenhangende deelprogramma's. Beslissingen in het ene gebied kunnen de beslissingen in andere gebieden beperken en andersom. De Zuidwestelijke Delta is een van de deelprogramma's. In het kader van het Deltaprogramma stellen het Rijk en de regionale overheden, met input van kennisinstituten, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven, voor de Zuidwestelijke Delta een Plan van aanpak op.

Waterkwaliteitsstudie Volkerak-Zoommeer

Het zoete Volkerak-Zoommeer kampt al jaren met overlast door blauwalgen tijdens droge, warme periodes. In 2002 en 2003 heeft Rijkswaterstaat een verkenning gedaan naar mogelijke oplossingen voor het blauwalgenprobleem. In 2004 is op initiatief van het Bestuurlijk Overleg Krammer-Volkerak de planstudie annex m.e.r.-procedure gestart. Hierin is de effectiviteit van alternatieve oplossingen onderzocht en is het effect daarvan op het milieu en gebruiksfuncties beoordeeld. Uit de planstudie blijkt het weer zout maken van het meer de enige oplossing te zijn voor de blauwalgenproblematiek. Verzilting van het meer vraagt echter om een alternatieve zoetwatervoorziening en een goede scheiding van zoet en zout water. De problematiek rondom het Volkerak-Zoommeer staat beschreven in het ontwerp-MER Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer en het Zoetwateradvies Zuidwestelijke Delta.

Er is besloten een Rijksstructuurvisie op te stellen voor de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer. Daarin wordt een integraal toekomstperspectief voor het gebied geschetst. Het al dan niet zout maken van het Volkerak-Zoommeer is daar onderdeel van. De structuurvisie wordt afgestemd op de Deltabeslissingen die in 2015 genomen gaan worden.

Uit het MER bij dit Rijksinpassingsplan is gebleken dat de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer niet in de weg staat aan het eventueel zout maken van het Volkerak-Zoommeer.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 22 augustus 2011 vastgesteld (Stb. 2011, nr. 391). In dit besluit stelt het Rijk een aantal regels voor met betrekking tot de inhoud van bestemmingsplannen. Voor het project Waterberging Volkerak-Zoommeer zijn met name van belang de algemene regels, die gesteld worden ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Volkerak-Zoommeer behoort niet tot de 'grote rivieren' zoals aangegeven op kaart 3a rivierbed, bergend deel rivierbed, stroomvoerend deel rivierbed van de AMvb. Op 1 oktober 2012 is het Barro gewijzigd (Stb. 2012, nr. 388). Met deze wijziging is onder meer titel 2.11 aan het Barro toegevoegd. Deze titel bevat regels ten aanzien van primaire waterkeringen en beschermingszones buiten het kustfundament.

Ecologische hoofdstructuur

Voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) wordt bepaald dat in een provinciale verordening moet worden vastgelegd hoe in bestemmingsplannen het belang van de realisatie, bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de beoogde natuurkwaliteit en de EHS worden doorgevoerd. Daarbij wordt uitgegaan van het 'nee, tenzij' principe voor nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten. Deze activiteiten zijn alleen mogelijk indien:

1. er sprake is van een groot openbaar belang. Verder mogen geen reële alternatieven voorhanden zijn en moeten mitigerende maatregelen genomen worden. Voor zover nog negatieve effecten overblijven, dienen deze gecompenseerd te worden;
2. gebruik wordt gemaakt van de saldobenadering bij een combinatie van activiteiten waarbij de kwaliteit van de EHS op gebiedsniveau verbetert of toeneemt en daarmee beter functioneert.

Het voorliggende Rijksinpassingsplan beperkt zich tot het toevoegen van de waterbergingsfunctie benodigd voor Ruimte voor de Rivier. Bij de voorbereiding van het plan is rekening gehouden met de aanwezige EHS. (zie paragraaf 2.4.4). Het bestemmen van de EHS zal met name gebeuren in gemeentelijke bestemmingsplannen. De toepasselijke provinciale verordeningen voorzien daar reeds in (zie ook paragraaf 3.2 Provinciaal beleid).

Primaire waterkering

In de eerste aanvulling van het Barro (Stb. 2012, 388) zijn regels opgenomen over de wijze van bestemmen van primaire waterkeringen en beschermingszones. Deze aanvulling geldt per 1 oktober 2012. De volgende aspecten van de aanvulling van het Barro zijn relevant voor het voorliggende Rijksinpassingsplan.

Artikel 2.11.2

In artikel 2.11.2 is het volgende bepaald.

- Een bestemmingsplan bevat de bestemming «waterkering» voor gronden waarop een primaire waterkering ligt of die de functie van primaire waterkering hebben.
- Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van een beschermingszone duidt die gronden aan met de gebiedsaanduiding «vrijwaringzone – dijk», indien de primaire waterkering een dijk is en in de overige gevallen met de gebiedsaanduiding «vrijwaringszone - waterstaatswerk» .

Artikel 2.11.3

Met betrekking tot gronden waarop een primaire waterkering ligt of die de functie van primaire waterkering hebben, of beschermingszone, kan een bestemmingsplan worden vastgesteld dat een wijziging inhoudt ten opzichte het ten tijde van inwerkingtreding van deze titel geldende bestemmingsplan, voor zover bij verwezenlijking daarvan geen belemmeringen kunnen ontstaan voor het onderhoud, nieuwe bestemming geen ontwikkelingen mogelijk maakt die het onderhoud, de instandhouding of de versterking van de primaire waterkering.

In het Rijksinpassingsplan is de bestemming Waterstaat-waterkering gehanteerd voor de primaire waterkering (kernzone). De bijbehorende beschermingszone is opgenomen met een gebiedsaanduiding. In hoofdstuk 6 is de wijze van regelen toegelicht.

3.3 Provinciaal beleid

3.3.1 Noord-Brabant

Structuurvisie ruimtelijke ordening

De hoofdlijnen van de ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Noord-Brabant zijn vastgelegd in de Structuurvisie ruimtelijke ordening Noord-Brabant (vastgesteld door Provinciale Staten op 10 oktober 2010; in werking getreden op 1 januari 2011). Een van de leidende principes uit de structuurvisie is meer aandacht voor de onderste lagen. De onderste laag (water, bodem, natuur, landschap en cultuurhistorie) is van belang voor de thema's landschap, cultuurhistorie en archeologie. Landschappelijke kwaliteit moet een volwaardige plaats hebben bij ruimtelijke afwegingen. Voor het studiegebied zijn thema's van belang als 'behouden van schaaluisersten' en 'instandhouding van de openheid in de zee- en rivierkleigebieden'. Het cultuurhistorisch beleid van de provincie richt zich op behoud, bescherming, herstel en versterking van de cultuurhistorische waarden. Het project West-Brabantse Waterlinie, waarin door een combinatie van cultuurhistorie met functies als water, natuur en recreatie de geschiedenis van het gebied zichtbaar wordt gemaakt, wordt door de provincie als belangrijk voorbeeld gezien (provincie Noord-Brabant, 2008).

De Brabantse Wal is benoemd tot Provinciaal landschap, gelegen in de gemeenten Bergen op Zoom, Roosendaal, Steenberg en Woensdrecht. De partijen die betrokken zijn bij het gebied, willen de identiteit van de Brabantse Wal versterken. Voor de verblijfsrecreatie en jachthavens wordt ingezet op een kwalitatieve verbetering van de bestaande voorzieningen.

De nieuwe recreatieve ontwikkelingen dienen geconcentreerd te worden, waarbij behoud van bestaande natuurlijke en landschappelijke waarden uitgangspunt is. Het beleid is verder gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid van het buitengebied. Dit kan onder andere door de aanleg van wandel- en fietspaden met de bijbehorende voorzieningen als rustplaatsen en bebording.

Om Noord-Brabant te beschermen tegen overstromingen vanuit de grote rivieren kiest de provincie, mede gebaseerd op het advies van de Deltacommissie, voor verbetering van de preventie. De provincie onderscheidt twee typen waterbergingsgebied: hoogwaterbescherming (beschermen tegen overstromingen vanuit de grote rivieren) en regionale waterberging (beschermen tegen overstromingen vanuit de regionale watersystemen).

'Hoogwaterbescherming vraagt om ruimte voor de berging van water in het winterbed van de rivier. Daarom worden concrete gebieden voor hoogwaterberging ingericht. Dat zijn in Noord-Brabant de Overdiepe polder, het Krammer Volkerak en de Noordwaard.'

EHS in de structuurvisie

De ecologische hoofdstructuur (EHS) bestaat uit het samenhangende netwerk van bestaande en te ontwikkelen bossen en natuurgebieden in Brabant. Deze gebieden hebben de hoofdfunctie natuur. Het ruimtelijke beleid is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten. Er is geen ruimte voor (grootschalige of intensieve) ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstellingen voor de EHS en beheer/herstel van de waterstructuren. Bestaande functies en bestaand gebruik binnen de groenblauwe kern worden gerespecteerd. Voor de ontwikkeling van functies binnen de groenblauwe kern gelden de EHS spelregels, zoals die door het Rijk/IPO zijn afgesproken: het "nee, tenzij"-principe met toepassing van het compensatiebeginsel en met mogelijkheden voor de zogenaamde herbegrenzing en saldobenadering. De ontwikkeling van extensieve recreatie die zich richt op de beleving van natuurgebieden, is goed mogelijk. De ontwikkeling moet wel passen binnen de natuurdoelstellingen van het gebied en bijdragen aan de versterking van de aanwezige natuur- en landschapswaarden.

Verordening ruimte Noord-Brabant

In de Verordening Ruimte Noord-Brabant (11 mei 2012) zijn regels opgenomen over waterberging en waterkeringen.

In artikel 5.1 tot en met 5.3 zijn bepalingen uitgewerkt omtrent waterberging. Onderscheid is gemaakt tussen een regionaal waterbergingsgebied (gebied voor tegengaan wateroverlast door regionale watersystemen) en reserveringsgebied waterberging (gebied mogelijk in de toekomst nodig). De regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden liggen buiten de plangrens van het Rijksinpassingsplan.

In artikel 5.8 en 5.9 is de aanwijzing en bescherming van de primaire waterkering en de bijbehorende beschermingszones geregeld. In de toelichting is vermeld dat deze regeling is opgenomen in afwachting van de inwerkingtreding van de aanvulling van het Barro met betrekking tot de primaire waterkeringen buiten het kustfundament. Inmiddels is deze aanvulling in werking getreden.

3.3.2 Zuid-Holland

Visie op Zuid-Holland

De kern van de provinciale structuurvisie 'Visie op Zuid-Holland' (2010) is het versterken van samenhang, herkenbaarheid en diversiteit binnen de provincie Zuid-Holland. Op het gebied van landschap wil de provincie Zuid-Holland de landbouw voldoende ruimte en toekomstperspectief bieden en inwoners van Zuid-Holland de gelegenheid geven om de natuur, schoonheid en cultuurhistorie van de provincie te beleven. Daarom wil zij karakteristieke, waardevolle elementen zoals verkavelingspatronen, dijken en molens behouden en versterken. Nieuwe accenten in de structuurvisie zijn: 'kwaliteit van steden, dorpen en landschap versterken', 'landschap (rust en ruimte) dichterbij mensen brengen' en 'rekening houden met de gevolgen van klimaatverandering'. Voor Goeree-Overflakkee wordt er vooral gefocust op de gevolgen van bevolkingskrimp en verzilting. Voor de verblijfsrecreatie en jachthavens wordt ingezet op een kwalitatieve verbetering van de bestaande voorzieningen.

De nieuwe recreatieve ontwikkelingen dienen geconcentreerd te worden, waarbij behoud van bestaande natuurlijke en landschappelijke waarden uitgangspunt is.

Het beleid is verder gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid van het buitengebied. Dit kan onder andere door de aanleg van wandel- en fietspaden met de bijbehorende voorzieningen als rustplaatsen en bebording.

De ruimtevraag voor waterberging neemt toe. De ruimtelijke reserveringen tot 2015 zijn uitgewerkt in het Provinciaal Waterplan 2015 en zijn indicatief opgenomen in de structuurvisie op de functiekaart. In het Zuid-Hollandse deel van de Delta zet de provincie in op herstel van de getijdenwerking. In de periode 2010-2015 ontwikkelt en realiseert de provincie samen met andere partijen, waaronder het Rijk, een breed pakket aan (onderzoeks)maatregelen om het bestaande serviceniveau van de zoetwatervoorziening te handhaven, uitgaande van het Zoetwater Advies van de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta.

Verordening Ruimte

Waterveiligheid is een provinciaal belang. Het kustfundament, de primaire waterkeringen en de regionale waterkeringen zijn op kaart vastgelegd (zoals de relevante waterkering van Volkerak-Zoommeer). In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening is regelgeving opgenomen ten aanzien van het kustfundament. In deze verordening is regelgeving opgenomen voor de regionale en primaire waterkeringen. Voor bestemmingsplannen zijn randvoorwaarden opgenomen die een onbelemmerde werking, instandhouding en het onderhoud van de primaire en regionale waterkeringen mogelijk maken.

3.3.3 Zeeland

Omgevingsplan Zeeland

Het Omgevingsplan Zeeland (2012-2018) geeft de provinciale visie van Zeeland op de toekomstige ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Het centrale uitgangspunt voor dit plan is duurzame ontwikkeling en heeft als hoofddoelstelling voor landschap: het versterken van de bijzondere Zeeuwse omgevingskwaliteiten. Vertrekpunt voor het provinciale landschapsbeleid is dat ruimtelijke ingrepen met gevolgen voor het landschap steeds gepaard gaan met inspanningen om de landschappelijke kwaliteiten te verhogen. Als algemeen uitgangspunt geldt dat rekening moet worden gehouden met bestaande omgevingskwaliteiten en dat een nieuwe ontwikkeling zodanig in het landschap moet worden ingebed dat het als een logisch deel onderdeel uitmaakt van het landschap. Voor de verblijfsrecreatie en jachthavens wordt ingezet op differentiatie en kwaliteitsverbetering van de bestaande voorzieningen. De nieuwe recreatieve ontwikkelingen dienen geconcentreerd te worden waarbij behoud van bestaande natuurlijke en landschappelijke waarden uitgangspunt is. Het beleid is verder gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid van het buitengebied. Dit kan onder andere door de aanleg van wandel- en fietspaden met de bijbehorende voorzieningen als rustplaatsen en bebording.

In het Omgevingsplan is gesteld dat het belangrijk is voor de toekomst en voor de veiligheid in de rest van Nederland dat de waterkeringen op orde blijven. Ook de functie die de Deltawateren hebben als plek om water te bergen en vooral om water af te voeren bij extreme situaties is daarbij van belang.

Provinciale Ruimtelijke Verordening Zeeland

Het behoud van een veilige waterkering is als provinciaal belang aangemerkt. In de Provinciale Ruimtelijke Verordening Zeeland (2012) is opgenomen dat de regionale waterkeringen in bestemmingsplannen tot 'Waterstaat - waterkering' moeten worden bestemd. Daarmee is gewaarborgd dat de waterkeringen ook via het planologische spoor worden beschermd.

3.4 Gemeentelijk beleid

In deze paragraaf is aangegeven welk beleid op gemeentelijk niveau relevant is voor het Rijksinpassingsplan Waterberging Volkerak-Zoommeer.

3.4.1 Moerdijk

Waterplan Gemeente Moerdijk 2009-2015

Het waterplan Gemeente Moerdijk geeft de toekomstvisie van het Waterschap Brabantse Delta en de gemeente Moerdijk op het watersysteem in de gemeente Moerdijk. Het waterplan geeft (beleidsmatige) invulling aan wettelijke verplichtingen waaronder de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW).

Strategische visie Moerdijk 2030

De strategische visie bevat een aantal fundamentele keuzes voor de gewenste toekomstrichting van de gemeente Moerdijk. De visie maakt het mogelijk om op langere termijn een consistent beleid te voeren, en nieuwe ontwikkelingen snel te combineren met al ingeslagen richtingen, waarmee de gemeente Moerdijk een integraal beleid kan voeren en beter kan anticiperen op veranderingen in de maatschappij, wet of mensen.

Structuurvisie Moerdijk 2030

De structuurvisie vormt de ruimtelijke uitwerking van de Strategische Visie en bevat de ruimtelijke kaders voor de toekomstige ontwikkelingen binnen de gemeente Moerdijk. De structuurvisie vormt ook het ruimtelijke referentiekader voor toekomstige bestemmingsplannen. De structuurvisie bestaat uit de eigenlijke visie en een uitvoeringsprogramma. Beide worden op kernniveau verder uitgewerkt in de dorpsplannen nieuwe stijl, waarbij eveneens sprake is van een visie en een uitvoeringsprogramma per kern. Voor het buitengebied (analoog aan de dorpsplannen nieuwe stijl voor de verschillende kernen) wordt samen met belanghebbende partijen een 'buitengebiedsontwikkelingsplan' opgesteld als een nadere inhoudelijke uitwerking (op basis) van de structuurvisie.

3.4.2 Steenbergen

Gebiedsvisie Steenbergen; visie op ontwikkelingen

In de gebiedsvisie worden de grote ontwikkelingen in Steenbergen, Welberg en Dinteloord in een samenhangend ruimtelijk kader geplaatst en wordt sturing aan deze ontwikkelingen gegeven. Leidend zijn de hoofdstructuur van het landschap en de infrastructuur, en een daarop aansluitende zonering in hoog- en laagdynamische gebieden. Speerpuntproject is een aquaduct in de A4, waardoor het mogelijk is Steenbergen als watersportstad te handhaven en te versterken.

3.4.3 Bergen Op Zoom

Bergen op Zoom in de Delta: Verkenning van kansen voor water en ruimte

Het doel van dit plan is vergroting van de integrale kwaliteit als duurzame basis voor natuur, wonen, werken en recreatie. Het Krammer-Volkerak-Zoommeer is onderdeel van de planvorming. Verzilting, introductie van (beperkte) getijdendynamiek en herstel van contact met de omgeving zullen de nu nog slechte waterkwaliteit aanzienlijk moeten verbeteren.

3.4.4 Reimerswaal

Missie, visie en strategie gemeente Reimerswaal

In deze notitie gaat het om de praktische vertaling van de ambities die de gemeenteraad van Reimerswaal heeft om de toekomst doelgericht tegemoet te treden. Voor de drie hoofdfuncties wonen, werken en welzijn is de visie van de gemeenteraad vastgelegd en de strategie om deze in te vullen.

Onderdelen van de eindkarakteristiek zijn: kleinschaligheid en hoge kwaliteit, ontwikkeling tot woongemeente, kernendifferentiatie leidend voor voorzieningenniveau.

Structuurvisie kernen en bedrijventerreinen (2012)

De 'Structuurvisie kernen en bedrijventerreinen' bevat het ruimtelijk beleid voor de komende tien jaar, aangaande het grondgebied van de kernen en bedrijventerreinen. Kort gezegd betreft het de kernen: Yerseke, Krabbendijke, Kruiningen, Rilland, Hansweert, Waarde en Oostdijk en bedrijventerreinen 'Nishoek' en 'De Poort'. De overige bedrijventerreinen, behorende bij de kernen, zijn tevens in de beschrijving van de kernen verwerkt. De structuurvisie is het integrale richtinggevende document waarin het ruimtelijk beleid is vastgelegd. Ontwikkelingen die in de structuurvisie zijn vastgelegd, vormen het uitgangspunt voor bestemmingsplannen en beheersverordeningen. De structuurvisie is daarmee de kapstok voor bestaand en nieuw beleid. Daarnaast gaat de structuurvisie in op de strategie om tot uitvoering van dit beleid te komen. Aan de hand van verschillende thema's zijn uitdagingen en kansen voor de kernen en bedrijventerreinen in beeld gebracht. In de visie op de kernen zijn deze uitdagingen en kansen doorvertaald tot op kernniveau.

Structuurvisie Buitengebied Reimerswaal (2012)

De structuurvisie Buitengebied omvat het hele grondgebied van de gemeente Reimerswaal, met uitzondering van de kernen Hansweert, Yerseke, Kruiningen, Krabbendijke, Waarde, Oostdijk, Rilland en de bedrijventerreinen. Gelet op het karakter van de structuurvisie, is het beleid primair gericht op de aan het landelijk gebied gebonden functies zoals water, landbouw, natuur en landschap, recreatief medegebruik en cultuurhistorie. Daarnaast is het beleid gericht op nieuwe economische dragers, bedrijven, wonen en recreatie in het buitengebied.

Stedelijk waterplan gemeente Reimerswaal 2007-2011

De gemeente Reimerswaal streeft naar een duurzaam watersysteem. Het waterplan geeft invulling aan deze wens van de gemeente, die gedeeld wordt met het waterschap Zeeuwse Eilanden en de provincie Zeeland. Het waterplan richt zich voornamelijk tot het stedelijk gebied van de gemeente Reimerswaal en is richtinggevend voor projecten die een relatie hebben met water binnen het grondgebied van de gemeente.

3.4.5 Tholen

Stedelijk waterplan Tholen 2010-2012

Het Stedelijk waterplan Tholen geeft vorm en inhoud aan de activiteiten behorend bij een duurzaam beheer van het watersysteem en de waterketen. Naast de beheersaspecten is het waterplan ook een richtinggevend en kaderstellend document voor al het gemeentelijke beleid op het gebied van binnendijks water.

3.4.6 Schouwen-Duiveland

Waterplan Schouwen-Duiveland

Het doel van het waterplan is het uitvoeren van maatregelen waarmee biologisch gezond water, een goed functionerend en veilig watersysteem en vergroting van de belevingswaarde van water wordt bewerkstelligd.

Structuurvisie Buitengebied

Het centrale thema van de structuurvisie buitengebied 'Buitengebied in Beweging' is ontwikkelen met kwaliteit. De structuurvisie Buitengebied dient als leidraad en inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen en geeft richting aan het gemeentelijk beleid.

3.4.7 Oostflakkee

Waterplan Goeree Overflakkee; Samen werken aan goed water

Het doel van het waterplan is het opstellen van een gezamenlijke koers van de gemeenten en het Waterschap voor de realisatie van een veilig, schoon, aantrekkelijk en een goed beheerd watersysteem in en rond de stedelijke kernen op Goeree-Overflakkee. De gezamenlijke koers is vertaald in een visie en nader uitgewerkt per kern in een concreet maatregelenprogramma.

Notitie Gemeentelijke Wateropgave

De Notitie Gemeentelijke Wateropgave dient als aanzet voor een duurzame en goede samenwerking tussen de waterpartners. Vanuit concreet ervaren problemen wordt toegewerkt naar oplossingen/maatregelen die passen binnen de op te stellen visie om te voldoen aan de eisen die worden gesteld in het kader van het Nationaal Bestuursakkoord Water, kaderrichtlijn Water en andere relevante wetgeving.

3.4.8 Middelharnis

Waterplan Goeree Overflakkee; Samen werken aan goed water

Het doel van het waterplan is het opstellen van een gezamenlijke koers van de gemeenten en het Waterschap voor de realisatie van een veilig, schoon, aantrekkelijk en een goed beheerd watersysteem in en rond de stedelijke kernen op Goeree-Overflakkee. De gezamenlijke koers is vertaald in een visie en nader uitgewerkt per kern in een concreet maatregelenprogramma.

3.5 Conclusie

Het Rijksinpassingsplan Volkerak-Zoommeer geeft invulling aan de doelen zoals die gesteld zijn in het Nationaal Waterplan, het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren en het Nationaal Deltaprogramma Zuidwestelijke Delta. Ook past het bij de KRW-doelen die voor het plangebied van toepassing zijn. Het Rijksinpassingsplan is tevens in overeenstemming met de relevante verordeningen en het Barro.

In het beleid wordt nadrukkelijk onderkend dat klimaatverandering en zeespiegelrijzing op de lange termijn tot gevolg hebben dat er meer ruimte voor waterberging noodzakelijk is. Dit wordt, zoals blijkt uit de weergave van de hiervoor opgenomen passages, op verschillende wijzen in structuurvisies en verordeningen naar voren gebracht en als beleidsopgave aangemerkt. Meermalen wordt in de hiervoor beschreven beleidsstukken direct verwezen naar de PKB Ruimte voor de Rivier met daarin de concrete maatregelen voor de korte termijn, zoals het project Volkerak-Zoommeer.

Duidelijk is dat alle bestuurslagen reeds enige tijd in beleidsvoornemens, ook de eerdere interim-versies van structuurvisies, aankondigingen hebben opgenomen van relevante maatregelen die noodzakelijk worden geacht. Daarnaast wordt in plannen specifiek bescherming gegeven aan de waterbergingscapaciteit en ruimte geboden voor plannen gericht op vergroting van deze capaciteit op grond van lokale en regionale plannen. Het Rijksinpassingsplan geeft hieraan invulling voor de waterberging Volkerak-Zoommeer op het niveau van het nationale programma Ruimte voor de Rivier.

Hoofdstuk 4 Onderzoek

4.1 Milieueffectrapportage

Onderzochte varianten en alternatieven in het MER

In het opgestelde MER zijn de milieueffecten van verschillende alternatieven en varianten voor de waterberging Volkerak-Zoommeer onderzocht (het MER is als separate bijlage bij dit Rijksinpassingsplan gevoegd). Bij de onderzochte alternatieven is onderscheid gemaakt in een 'zoet scenario' (Volkerak-Zoommeer met zoet water zoals in de huidige situatie het geval is) en in een 'zout scenario' (Volkerak-Zoommeer met zout water, zoals dat mogelijk in de toekomst het geval zal zijn). Het zoute scenario heeft te maken met plannen die worden ontwikkeld voor de verbetering van de waterkwaliteit, waar een apart besluitvormingstraject voor wordt doorlopen met een eigen mer-procedure (zie kader).

'Zoet scenario' en 'zout scenario'

Behalve de plannen voor gebruik van het Volkerak-Zoommeer als waterbergingsgebied, worden sinds 2005 ook plannen ontwikkeld om de waterkwaliteit van het meer te verbeteren in verband met de bijna jaarlijks terugkerende overlast van blauwalgen in de zomerperiode. Indien deze plannen uitgevoerd worden, heeft dit gevolgen voor de wijze waarop de waterberging ingezet kan worden en zullen de effecten van de maatregel anders zijn. Het ontwerp-MER Waterkwaliteit Volkerak-Zoommeer (Bestuurlijk Overleg Krammer-Volkerak, 2009) bevat namelijk de mogelijkheid om een nieuw doorlaatmiddel in de Philipsdam aan te leggen en het Volkerak-Zoommeer zout te maken. Het nieuwe doorlaatmiddel in de Philipsdam (P300 genoemd, waarbij 300 verwijst naar het doorstroomoppervlak) zou ook ingezet kunnen worden voor het afvoeren van water uit het Volkerak-Zoommeer bij de inzet van de waterberging.

Over het 'zoute scenario' bestaat bestuurlijk overeenstemming, maar er is nog geen formeel besluit genomen over het zout maken van het Volkerak-Zoommeer en de aanleg van het nieuwe doorlaatmiddel. Om niet vooruit te lopen op de uitvoeringsbesluiten over het nieuwe doorlaatmiddel in de Philipsdam, is in de planstudie naar de waterberging uitgegaan van twee referentiesituaties, aangeduid als scenario's: de huidige zoete situatie en de (mogelijke) toekomstige zoute situatie. Voor beide scenario's is een aparte afweging gemaakt. Het ontbreken van concrete besluiten over het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer resulteert uiteindelijk in een voorkeursalternatief (VKA) voor het zoete scenario.

In het opgestelde MER is onderzocht op welke manieren aan de hydraulische taakstelling voldaan kan worden en tegelijkertijd negatieve effecten van de maatregel en investeringskosten zoveel mogelijk beperkt kunnen worden. Om dit te onderzoeken zijn alternatieven samengesteld uit de volgende variabelen.

Het inzetpeil

Het inzetpeil is de voorspelde waterstand op het Hollandsch Diep (bij Rak Noord) waarbij de waterberging wordt ingezet. In de toelichting bij het PKB-besluit is opgenomen dat voor het

bereiken van de veiligheidsdoelstelling de inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer noodzakelijk is bij omstandigheden die gemiddeld eens per 1430 jaar voorkomen. Dit is afgeleid uit de berekeningen die tijdens het opstellen van de PKB zijn uitgevoerd ten behoeve van de taakstelling. De inzetfrequentie van gemiddeld eens per 1430 jaar betekent dat de maatregel wordt ingezet bij verwachte overschrijding van een waterpeil van NAP +2,6 m op het Hollandsch Diep (bij Rak Noord). Het verlagen van het inzetpeil vergroot de effectiviteit van de waterberging, maar de negatieve effecten treden dan ook vaker op. Naast het inzetpeil van NAP +2,6 m, is ook gekeken naar een inzetpeil van NAP +2,3 m en naar het altijd inzetten van de waterberging in situaties dat de Europoortkering sluit.

Voorspuien

Dit is het, voorafgaand aan de inzet van de maatregel, verlagen van de waterstand op het Volkerak-Zoommeer door water af te voeren naar de Oosterschelde en Westerschelde. Hiermee wordt de opvangcapaciteit van het bekken voor waterberging vergroot. Er dient rekening gehouden te worden met de onzekerheid in de voorspelling dat de inzet van de maatregel noodzakelijk is. Hoe langer van tevoren, des te onzekerder de voorspelling. Door deze onzekerheid zullen situaties voorkomen waarbij het voorspuien al wel wordt ingezet, maar waarbij achteraf blijkt dat dit niet nodig was omdat de waterberging uiteindelijk niet wordt ingezet.

Maximaal peil op het Volkerak-Zoommeer

Dit is het bij een bepaald peil op het Volkerak-Zoommeer stoppen met het inlaten van water vanuit de rivieren. De negatieve effecten van de inzet en de noodzakelijke investeringskosten voor aanpassingen aan waterkeringen kunnen hiermee beperkt worden. Het begrenzen van het peil betekent echter ook dat de effectiviteit van de waterberging afneemt.

Omvang spuidebiet naar Oosterschelde

Het vergroten van de capaciteit van het doorlaatmiddel in de Philipsdam. Deze variabele geldt alleen in het zoute scenario, waarbij een nieuw doorlaatmiddel in de Philipsdam aangelegd zal worden. Met een groter doorlaatmiddel kan meer water naar de Oosterschelde gespuid worden, waardoor de waterbergingscapaciteit toeneemt. Dit is als variant onderzocht.

Variabelen

Deze variabelen zijn gecombineerd tot de in het MER onderzochte varianten en alternatieven. Voor een beschrijving en overzicht van de onderzochte alternatieven en varianten wordt verwezen naar het MER en het Waterbergingsplan.

Criteria bij keuze voorkeursalternatief

Het voorkeursalternatief (VKA) is het alternatief zoals dat uiteindelijk in het Rijksinpassingsplan en in de wijziging van het Peilbesluit wordt vastgelegd. In het Waterbergingsplan is het voorkeursalternatief bepaald voor het zoete scenario aangezien over het weer zout maken formeel nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden.

De keuze voor het voorkeursalternatief heeft plaatsgevonden aan de hand van de volgende criteria/aspecten (verwezen wordt tevens naar hoofdstuk 19 van het MER).

Voldoen aan taakstelling

Om uit de verschillende alternatieven en varianten uiteindelijk tot een keuze voor een VKA te komen, is als eerste het criterium gehanteerd dat de hydraulische taakstelling uit de PKB gehaald moet worden.

Inzetpeil

Om zo weinig mogelijk af te wijken van de uitgangspunten van de PKB, is er vervolgens voor gekozen om NAP +2,6 m als inzetpeil te hanteren. Uit het MER blijkt dat de vereiste MHW-verlaging kan worden behaald bij een inzetpeil van NAP +2,6m. Met een lager inzetpeil is de behaalde MHW-verlaging weliswaar groter, maar dat is voor het halen van de veiligheidsdoelstelling zoals gedefinieerd in de PKB, niet noodzakelijk.

Wel of niet voorspuien

Het is bij een inzetpeil van NAP +2,6 m nodig om één etmaal voor te spuien. Zonder voorspuien wordt de veiligheidsdoelstelling niet gehaald.

Het afvoeren van water uit het Volkerak-Zoommeer

Een variabele die geen invloed heeft op de MHW-verlaging door de waterberging, maar mogelijk wel op de milieueffecten, is het wel of niet afvoeren van water naar het Hollandsch Diep. Door de Volkerakspuisluizen wel in te zetten voor het afvoeren van water, na de inzet van de waterberging, kan het waterpeil op het Volkerak-Zoommeer sneller teruggebracht worden tot het normale peil. Dit kan bepaalde negatieve effecten van de waterberging beperken. Bij het afvoeren van water uit het Volkerak-Zoommeer zal dus gebruik gemaakt worden van de Volkerakspuisluizen.

Voorkeursalternatief*Alternatief A als basis*

In het zoete scenario is er niet veel keuzevrijheid in de manier waarop de waterberging kan worden ingezet. In het MER is één alternatief voor de inzet van de waterberging opgenomen (alternatief A). Wel kunnen, zoals bij het MMA is beschreven, de negatieve effecten op de waterkwaliteit en natuurwaarden van de Oosterschelde en Westerschelde enigszins verminderd worden door, na berging, zo min mogelijk water naar deze waterbekkens te spuien. Het geborgen water wordt dan zoveel mogelijk teruggespuid naar het (zoete) Haringvliet/Hollandsch Diep. In het MMA wordt de duur van de waterberging op het Volkerak-Zoommeer hierdoor echter verlengd en is daarmee ongunstiger voor een aantal andere functies, zoals 1) de binnendijkse wateroverlast (langere stremming van de waterafvoer van de Brabantse rivieren), 2) scheepvaart en 3) buitendijks gelegen infrastructuur en bedrijvigheid. Omdat in alternatief A de effecten van een verlaging van het chloridegehalte in Oosterschelde en Westerschelde, als gevolg van het spuien na berging, beperkt, tijdelijk en lokaal van karakter zijn, is er in het voorkeursalternatief voor gekozen om na berging wel alle mogelijkheden te gebruiken om het water zo snel mogelijk uit het Volkerak-Zoommeer af te voeren. Dat betekent dat het voorkeursalternatief overeenkomt met alternatief A.

Afbouwen waterberging naar minimum streefpeil

Bij het afbouwen van de waterberging wordt er naar gestreefd om het minimum streefpeil op het Volkerak-Zoommeer te bereiken vanwege het belang van een goede afwatering van West-Brabant. Dit is echter afhankelijk van de optredende omstandigheden en toevoer van water via rivieren en gemalen.

Mitigerende maatregelen

Vanwege een aantal negatieve effecten zijn in het voorkeursalternatief mitigerende maatregelen opgenomen, zoals beschreven in paragraaf 17.3. Het gaat om de aanleg van een keermiddel in de haven van Tholen, het beschermen van de technische installaties in de Paviljoenpolder en maatregelen ter beperking van de binnendijkse wateroverlast.

Tijdig waarschuwen in Inzetprotocol

In het Inzetprotocol voor de waterberging worden acties opgenomen die zoveel mogelijk moeten voorkomen dat schade optreedt of mensen in gevaar kunnen komen. Dat geldt o.a. voor de (toekomstige) eigenaren van recreatiewoningen op de Speelmansplaten. Door tijdig te waarschuwen kunnen bewoners op tijd het buitendijkse gebied verlaten.

Grote grazers

Ten behoeve van de grote grazers zijn geen mitigerende maatregelen in het voorkeursalternatief opgenomen. Het vee op de Dintelse gorzen kan bijeen gedreven worden. In het protocol voor de inzet van de waterberging wordt dit opgenomen, zodat het vee op tijd uit het gebied kan worden weggehaald. Wat betreft de Hellegatsplaten wordt overlegd met de beheerder van het gebied of vervanging van de Heckrunderen door een ander type grote grazer (op termijn) mogelijk is, zodat er wel mogelijkheden ontstaan om het vee op tijd bijeen te kunnen drijven naar hoger gelegen plekken.

Aanpassingen aan dijken en dammen

Tijdens het opstellen van het MER is uit nader onderzoek gebleken dat de noodzakelijke maatregelen aan de dijken en dammen veel minder omvangrijk zijn dan bij de formulering van de varianten werd aangenomen. Dat geldt zowel voor het aantal kilometers dat moet worden versterkt als om de omvang van de maatregel per dijktraject. De totale dijk lengte waar aanpassingen nodig zijn is teruggebracht tot ca. 28 km (inclusief de trajecten waar de begroeiing van de waterkering gehaald zal worden). Op vrijwel alle trajecten die moeten worden aangepast, gaat het alleen nog om het aanpassen van de bekleding van de dijk. Alleen direct ten noorden van Tholen ligt een dijktraject waarbij het profiel van de dijk moet worden vergroot om de dijk voldoende sterk te maken. Met het principe van de technische basisvariant kunnen zowel de effecten op natuurwaarden en landschappelijke en cultuurhistorische patronen en structuren als de uitvoeringskosten worden beperkt.

Om waterberging volgens het VKA mogelijk te maken, zijn aanpassingen nodig aan de Volkeraksluizen en de Krammersluizen. Deze aanpassingen passen in de geldende bestemmingen.

No regret maatregel

Het toepassen van dit VKA voor de zoete situatie is geen belemmering voor het eventueel op termijn zout maken van het Volkerak-Zoommeer. Ook is gebleken dat de Waterberging Volkerak-Zoommeer werkt in een zoute situatie. Daarmee is sprake van een no regret maatregel.

Milieueffecten Voorkeursalternatief

Bij de Milieueffecten, die kunnen optreden bij de waterberging, wordt onderscheid gemaakt tussen de effecten door de realisatie van de benodigde aanpassingen en voorzieningen (conditionerende maatregelen) en de effecten door de daadwerkelijke inzet van de maatregel Waterberging.

In de paragraaf 2.3 van deze toelichting wordt kort ingegaan op de benodigde conditionerende maatregelen. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar het Waterbergingsplan Volkerak-Zoommeer (separate bijlage).

In paragraaf 2.4 van deze toelichting wordt voor de onderbouwing van de gemaakte keuzes voor dit project een korte toelichting gegeven op de verschillende aspecten en milieueffecten. Voor een uitgebreidere toelichting op de milieueffecten voor de onderscheiden aspecten wordt verwezen naar het MER (Plan- Besluit-milieueffectrapport Waterberging Volkerak-Zoommeer).

Vertaling maatregelen naar Rijksinpassingsplan

Uit het MER volgen geen compenserende of mitigerende maatregelen die een regeling in het inpassingsplan behoeven.

Op andere gronden is er wel een mitigerende maatregel die een regeling in het inpassingsplan nodig heeft, namelijk het keermiddel bij Tholen. De aanleiding daarvoor is beschreven in paragraaf 2.4.

Relatie met uitvoeringsbesluiten

Ten behoeve van de inzet van de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer wordt een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet aangevraagd (vergunning voor de feitelijke handeling van het bergen van water en voor de conditionerende maatregelen). Een afzonderlijke toets in het ruimtelijk plan ten behoeve van het toegestane gebruik is daarom niet aan de orde.

De realisatie van het project Waterberging Volkerak-Zoommeer en het gebruik van de waterberging zijn getoetst aan de voorschriften van de Flora- en faunawet. Ten behoeve van deze toetsing is onder andere aanvullend veldonderzoek gedaan en is een Activiteitenplan opgesteld. Op basis daarvan is aan de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie een ontheffing gevraagd ex artikel 75, lid 3 van de Flora- en faunawet. De ontwerp-ontheffing is samen met dit ontwerp Rijksinpassingsplan en met de overige ontwerp-uitvoeringsbesluiten ter inzage gelegd.

4.2 Water

Watertoets

De 'watertoets' is een instrument dat waterhuishoudkundige belangen expliciet en op evenwichtige wijze laat meewegen bij het opstellen van ruimtelijke plannen en besluiten. In artikel 3.1.6 eerste lid onder b van het Besluit ruimtelijke ordening is opgenomen dat ruimtelijke plannen als bestemmingsplannen, watertoetsplichtig zijn. De bevindingen en resultaten van de watertoets en de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding dienen in de toelichting bij een bestemmingsplan/Rijksinpassingsplan – bijvoorbeeld in een waterparagraaf – te worden neergelegd. Naast veiligheid en wateroverlast, worden daarbij ook de gevolgen voor de waterkwaliteit alsmede mogelijke verdroging bezien. Bovendien dient te worden aangegeven hoe rekening is gehouden met het wateradvies dat door de waterbeheerder is verstrekt.

De watertoets is geen formele toets maar een proces dat moet worden doorlopen en moet garanderen dat in ruimtelijke plannen rekening gehouden wordt met water. De waterhuishoudkundige belangen omvatten zowel oppervlakte- als grondwater, gevaar van overstroming vanuit meren, rivieren en zee, wateroverlast veroorzaakt door neerslag of grondwater, waterkwaliteit, verzilting en verdroging. De watertoets ten behoeve van de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer bevat de volgende elementen:

1. overleg met vertegenwoordigers van de betrokken waterbeheerders; de resultaten van dit overleg zijn vastgelegd in een samenvattend overzicht dat als bijlage 3 is opgenomen bij deze toelichting;
2. waterparagraaf: in deze paragraaf geeft de initiatiefnemer aan welke waterbelangen/-aspecten spelen in het gebied en hoe hiermee is omgegaan;
3. wateradvies: de waterbeheerders in het plangebied geven hierin het slotadvies over gemaakte afspraken en het doorlopen advies.

Het project Waterberging Volkerak-Zoommeer is waterstaatkundig van aard, waardoor water inhoudelijk centraal staat, anders dan bij 'reguliere' projecten waar water als afzonderlijk thema ingebracht moet worden. In de watertoets ligt het accent dan ook op het proces met de waterbeheerders. Alle waterbeheerders zijn bij de voorbereiding van het Rijksinpassingsplan betrokken. Het gaat om de waterschappen Brabantse Delta, Scheldestromen en Hollandse Delta en om de regionale Rijkswaterstaat Diensten Zeeland en Zuid-Holland. In verschillende overleggen zijn de effecten van de Waterberging Volkerak-Zoommeer op het werkgebied en op de taken van de waterbeheerders besproken. Op deze manier is invulling gegeven aan de wettelijke verplichting tot het uitvoeren van een watertoets. De twee belangrijkste thema's in het overleg waren de binnendijkse wateroverlast en het Peilbesluit.

Binnendijkse wateroverlast

Zoals gebleken uit het MER kan de inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer leiden tot binnendijkse wateroverlast, met name in West-Brabant. Over dit onderwerp is intensief overleg gevoerd met Waterschap Brabantse Delta en de West-Brabantse gemeenten. In dit overleg is gezamenlijk een oplossingsrichting bepaald voor dit vraagstuk, waarbij de optredende effecten bijna volledig worden gemitigeerd (zie ook paragraaf 2.4.9 en het Waterbergingsplan). De uitwerking daarvan vindt plaats onder regie van het Waterschap Brabantse Delta, als onderdeel van de inspanningen met betrekking tot het Nationaal Bestuursakkoord Water. Ook in de beheersgebieden van de waterschappen Scheldestromen en Hollandse Delta worden mitigerende maatregelen getroffen.

Peilbesluit

Tegelijk met het Rijksinpassingsplan wordt ook een wijziging van het Peilbesluit voor het Volkerak-Zoommeer vastgesteld. De inhoud van deze wijziging van het Peilbesluit is tot stand gekomen in nauwe samenspraak met Rijkswaterstaat Zeeland, voor wie als bevoegd gezag en beheerder een belangrijke rol is weggelegd.

In het besluit tot wijziging van het Peilbesluit is de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer getoetst aan het toetsingskader voor besluiten op grond van de Waterwet.

Overige thema's

Tevens is in het overleg met de waterbeheerders stilgestaan bij de thema's veiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit en scheepvaart. Deze thema's zijn uitputtend beschreven in het MER en het Waterbergingsplan.

Conclusie

Er is voldoende rekening gehouden met de waterhuishoudkundige belangen. De waterhuishoudkundige belangen vormen geen belemmeringen voor het vaststellen van het Rijksinpassingsplan.

4.3 Ruimtelijke kwaliteit

Het Visiedocument Ruimtelijke Kwaliteit voor het project beschrijft de Ruimtelijke Kwaliteitsvisie voor het project Waterberging Volkerak-Zoommeer. De verbetering van de ruimtelijke kwaliteit is belangrijk binnen het project en is geformuleerd als tweede hoofddoelstelling naast de eerste doelstelling: de vergroting van de waterveiligheid.

Doel van de visie is het leveren van principes en richtlijnen voor het ontwerp van de verbetermaatregelen aan dijktrajecten, dijkbekleding en -detaillering en lokale en thematische ontwerpgegevens. De visie is daarvoor als volgt opgebouwd: introductie als inleiding op het project en de scope, visie en ontwerpprincipes uitgewerkt aan de hand van zeven kernkwaliteiten en uitwerkingen in de vorm van dwarsprofielen voor de dijken en lokale en thematische ontwerpgegevens.

Voor de zeven kernkwaliteiten zijn de volgende uitgangspunten uitgewerkt.

1. Ensemble van de waterkeringen: bij elkaar maakt dit ensemble van de waterwerken het gebied tot wat het nu is. Het is een amalgaam van de waterstaatskunst die kenmerkend is voor de Zuidwestelijke Delta. De aansluitingen van de verschillende dijktypen zijn contactpunten met het achterland. Dit geldt speciaal voor de historische waterwerken, deze brengen het gebied tot leven en verdienen bijzondere aandacht.
2. Openheid: het landschap groots en open houden. Grote grazers blijven inzetten om dichtgroei van het Volkerak-Zoommeer te voorkomen. Het kunnen genieten van de openheid binnen- en buitendijks. Verlaging van de vooroevers tot net onder waterniveau overwegen.
3. Zeekarakteristiek: behouden en versterken. Alleen ingrepen doen die bij de zee passen, schelpen/stoere dijken, de karakteristieken van de zeedijkprofielen en de zeedijkhoogte behouden. Indien gekozen wordt voor de herintroductie van een kleine getijdendynamiek zou dat de belevingswaarde vergroten.
4. Historische ontwikkeling: leesbaar maken van de verschillende tijdslagen. Veranderingen horen bij het gebied. De verschillende lagen van de geschiedenis laten zien door het verschil in dijktypen te koesteren.
5. Toegankelijkheid/beleving en betere ontsluiting van de dijken. Dit geldt zowel voor de trajecten waar geen ingrepen voorzien zijn, als voor de aan te passen trajecten. Op strategische plekken worden banken, steigers en trappen etc. realiseren. Daarnaast beleving vergroten door uitleg zowel via moderne technieken, via de mobiele telefoon, als fysiek, met behulp van borden.
6. Natuur inclusief ontwerp: beschouw Volkerak-Zoommeer als schakel tussen het rivierengebied en het Deltagebied. Gezonde populaties natuurlijke organismen vergen migratiemogelijkheden. Dit zoveel mogelijk en zo precies mogelijk faciliteren.
7. Robuuste detaillering en materialisering: de robuuste vormgeving veronderstelt simpele en doeltreffende oplossingen.

Deze kernkwaliteiten vormen het hart van de visie en zijn verder uitgewerkt in het Ruimtelijk Ontwerp (juli 2011).

Ruimtelijk beeld technische maatregelen

De dijken en dammen langs het Volkerak Zoommeer zijn getoetst op stabiliteit van de dijk en de sterkte van de bekleding. De hoogte van de dijken en dammen is overal ruim voldoende. (zie ook paragraaf 2.3.2)

Stabiliteit

Een stabiliteitsprobleem betekent veelal extra gewicht (grond of stortsteen) aanbrengen op de teen van de dijk, of een verbreding van de basis van de dijk. Contragewicht of dijkverbreding voorkomen namelijk afglijden van de dijk. Het afschrappen van de top van de dijk is geen optie omdat daarmee het kenmerkende zeedijkprofiel teniet wordt gedaan.

Langs het Volkerak-Zoommeer is in de loop van de tijd een veelheid aan dijkvormen ontstaan. Gezien de visie van openheid en toegankelijkheid, is gekozen voor een getrapte dijk en wordt gestreefd naar eenheid in dwarsprofiel. Daarbij wordt aangesloten op het kenmerkende profiel van de oude zeedijk met bermen.

Bekleding

De bekleding is eveneens getoetst en blijkt op sommige plaatsen zwak. Verbetering hiervan is over een aantal trajecten noodzakelijk. Het meest gebeurt aan de West-Brabantse dijken, vooral het stuk tussen Dintelmond en Beneden-Sas.

Langs het Volkerak-Zoommeer zijn veel verschillende soorten dijkbekledingen te vinden. De ingreep voor het bergen van water maakt het mogelijk om meer samenhang in profiel en bekleding aan te brengen. Bij de aanpassing van de dijkbekledingen wordt de nieuwe bekleding afgestemd met de ligging van de dijk: direct aan open water of met voorland.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

In dit hoofdstuk zijn de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid beschreven, ook komt het beheer en onderhoud aan bod. De uitvoerbaarheid van het project binnen sectorale wetten (Natuurbeschermingswet 1998, Waterwet, Wet milieubeheer, etc.) is beschreven in hoofdstuk 2, paragraaf 4.

5.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij het plan zijn betrokken en van de uitkomsten van het overleg ex artikel 3.1.1 Bro.

5.1.1 Overleg met besturen

In het kader van het artikel 3.1.1 Bro-overleg is het concept van het ontwerp-Rijksinpassingsplan voorgelegd aan de volgende bestuursorganen.

- gemeente Moerdijk
- gemeente Steenbergen
- gemeente Bergen op Zoom
- gemeente Reimerswaal
- gemeente Tholen
- gemeente Schouwen-Duiveland
- gemeente Middelharnis
- gemeente Oostflakkee
- gemeente Breda
- gemeente Drimmelen
- gemeente Etten-Leur
- gemeente Halderberge
- gemeente Roosendaal
- provincie Noord-Brabant
- provincie Zeeland
- provincie Zuid-Holland
- waterschap Brabantse Delta
- waterschap Scheldestromen

Naast het formele overleg in het kader van het Bro, hebben ambtelijke bijeenkomsten plaatsgevonden waar de plannen zijn toegelicht, informatie is uitgewisseld en de plannen zijn besproken. Naar aanleiding van de bijeenkomsten en de ingekomen reacties is het plan op een aantal onderdelen aangepast. Een samenvatting van de ontvangen schriftelijke overlegreacties

en de beantwoording daarvan is als bijlage 2 bij deze toelichting opgenomen. De reacties van de waterbeheerders zijn opgenomen in de watertoets.

5.2 Economische uitvoerbaarheid

De maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer vormt een onderdeel van de PKB Ruimte voor de Rivier. De financiële middelen die nodig zijn om de maatregelen van Ruimte voor de Rivier uit te voeren, worden beschikbaar gesteld door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Ten aanzien van de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer gaat het in hoofdzaak om de volgende werken:

- renoveren van de schuiven en bewegingswerken van de Volkerak-spuisluizen;
- verbeteren dijkbekleding;
- verbreden dijkprofiel ten behoeve van binnenwaartse stabiliteit;
- aanleg keermiddel Tholen;
- kleine aanpassingen aan diverse kunstwerken;
- diverse mitigerende maatregelen ter voorkoming van wateroverlast.

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft de totale projectkosten binnen het programmabudget voor dit project gereserveerd. De economische uitvoerbaarheid is hiermee gewaarborgd.

Met de andere overheden in het gebied zijn afspraken gemaakt over de realisatie en het beheer van de Waterberging Volkerak-Zoommeer. De Waterschappen voeren een groot deel van de benodigde werkzaamheden uit en houden de betrokken waterkeringen in hun beheer. Daartoe zijn met de Waterschappen realisatieovereenkomsten gesloten.

5.2.1 Schadeafhandeling

Op basis van de bevoegdheidscheppende Beleidsregel schadevergoeding Ruimte voor de Rivier kan de Minister Infrastructuur en Milieu de nadelen, die worden veroorzaakt door rechtmatige besluiten en handelingen ter uitvoering van de PKB Ruimte voor de Rivier, compenseren. Daarbij beoordeelt de Minister een schadeverzoek naar de op dat geval betrekking hebbende materiële maatstaven. Indien een wettelijk voorschrift van toepassing is, bijvoorbeeld artikel 6.1 Wro op planschade ten gevolge van een bestemmingsplan, kent de Minister de vergoeding toe met inachtneming van het omtrent de toekenning van planschade bepaalde in artikel 6.1 Wro en de daarop gebaseerde jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Indien er sprake is van een schadeveroorzakend besluit of handelen waarvoor een wettelijk beoordelingskader ontbreekt, is het beginsel van de gelijkheid voor de openbare lasten op de aanvraag van toepassing. In dit geval is sprake van nadeelcompensatie. In het geval van het project Waterberging Volkerak-Zoommeer betekent dit dat indien een belanghebbende schade zal leiden als gevolg van bijvoorbeeld een tijdelijke afsluiting van een weg als gevolg van werkzaamheden hij een beroep kan doen op de Beleidsregel.

Voor schade als gevolg van de inzet van waterberging op het Volkerak-Zoommeer zijn de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet van toepassing. Het gaat dan om schade die optreedt als gevolg van een rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van waterbeheer. Deze wet geldt voor alle waterbeheerders (waterschappen en Rijk).

5.2.2 Beschikbaarheid gronden

Voor een deel van de maatregelen aan de waterkering zijn gronden van derden nodig. Van die gronden zal een beperkt deel worden aangekocht. Aan de hand van het definitieve technische ontwerp en kadastrale gegevens worden de betrokken grondeigenaren benaderd. De gronden worden minnelijk verworven en waar nodig onteigend.

5.2.3 Grondexploitatie

Bij bestemmings- of inpassingsplannen die bouwplannen mogelijk maken moet een exploitatieplan worden opgesteld. Artikel 6.2.1. van het Besluit ruimtelijke ordening geeft aan wat onder een bouwplan wordt verstaan. Het gaat dan onder meer om de bouw van één of meerdere woningen of andere hoofdgebouwen dan wel kassen of uitbreidingen van gebouwen met 1.000 m². Dijken en dergelijke bouwwerken vallen niet onder het begrip 'bouwplan' uit het Bro.

Een exploitatieplan hoeft ook niet te worden vastgesteld als (kort gezegd):

- a. het verhaal van kosten anderszins is verzekerd;
- b. het bepalen van een tijdvak of fasering niet noodzakelijk is; en
- c. het stellen van eisen, regels voor het bouwrijp maken van het exploitatiegebied, de aanleg van nutsvoorzieningen en het inrichten van de openbare ruimte niet noodzakelijk is.

Er doen zich geen situaties voor zoals hiervoor beschreven. Het vaststellen van een exploitatieplan is dan ook niet noodzakelijk.

5.3 Beheer en onderhoud

Het beheer en onderhoud van de nieuwe situatie komt in handen van de huidige beheerders: de Waterschappen en Rijkswaterstaat. Ten behoeve van de inzet van de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer is een Inzetprotocol opgesteld.

In het Inzetprotocol wordt onder andere vastgelegd:

- wanneer de waterberging op het Volkerak-Zoommeer wordt ingezet;
- op basis waarvan dat wordt besloten en door wie.

Verder zijn in het Inzetprotocol de nodige acties aangegeven, zoals het tijdig signaleren als hoge waterstanden in het Benedenrivierengebied worden verwacht, het waarschuwen van belanghebbenden op en rond het Volkerak-Zoommeer, dichtzetten van de sluizen rondom het Volkerak-Zoommeer, openzetten van de Volkerak-spuisluizen, monitoren van het waterstandsverloop, bewaken van de dijken, etc.

Aangegeven wordt welke instanties verantwoordelijk zijn voor welke acties. Hierbij hebben ook de beheerders van andere objecten en gebieden een belangrijke rol, zoals de terreinbeheerders van de buitendijks gelegen natuurgebieden, gemeenten als beheerder van rioleringstelsels, jachthavenbeheerders, etc.

Dit inzetprotocol zal in de inzethandelingen en draaiboeken meer in detail worden uitgewerkt. Door de organisatorische maatregelen kan de inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer veilig verlopen.

Hoofdstuk 6 Juridische planbeschrijving

6.1 Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen (SVBP)

Dit Rijksinpassingsplan Volkerak-Zoommeer is opgezet conform de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Inherent hieraan is de toepassing van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP) 2008. SVBP2008 is toegespitst op de regels die voorschrijven hoe inpassings- en bestemmingsplannen conform de nieuwe Wro en Bro moeten worden gemaakt. Hiervoor bevat SVBP standaarden voor de opbouw en de verbeelding van het inpassings- of bestemmingsplan, zowel digitaal als analoog. Bestemmingsplannen zijn hierdoor op vergelijkbare wijze opgebouwd en op een zelfde manier verbeeld.

De bestemmingsregeling van dit Rijksinpassingsplan is opgesteld conform SVBP2008.

6.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn regels opgenomen over de wijze van bestemmen van primaire waterkeringen en beschermingszones (zie paragraaf 3.2). In het Rijksinpassingsplan zijn deze regels toegepast. Dat betekent dat de waterkeringen een bijbehorende bestemming krijgen en dat op de beschermingszones in het plangebied een gebiedsaanduiding "vrijwaringszone - dijk" is gelegd. In paragraaf 6.4.2 en 6.4.3 is de invulling van deze bestemmingen en gebiedsaanduidingen nader toegelicht.

6.3 Toelichting op de opzet van het Rijksinpassingsplan

Opzet bestemmingsregeling

Een Rijksinpassingsplan is qua vorm, inhoud, procedure en juridische binding gelijk aan een bestemmingsplan. Enig verschil is dat een inpassingsplan van rechtswege onderdeel uitmaakt van de geldende bestemmingsplannen van de betrokken gemeenten. In dit Rijksinpassingsplan wordt dan ook volstaan met het vaststellen van een beperkt aantal dubbelbestemmingen en enkelbestemmingen.

1. Aan de gronden die benodigd zijn voor de waterberging (inclusief waterkeringen) wordt een zogeheten dubbelbestemming toegevoegd. De onderliggende bestemmingen in de geldende bestemmingsplannen blijven in stand. Op de betreffende gronden gelden straks dus twee bestemmingen: een bestemming vanuit de geldende gemeentelijke bestemmingsplannen en de dubbelbestemming van het Rijksinpassingsplan. Deze dubbelbestemming voor waterberging is vergelijkbaar met dubbelbestemmingen zoals voor leidingen en archeologie.

2. Door het leggen van de dubbelbestemming ontstaat geen strijdigheid met de bestemmingen in de geldende bestemmingsplannen. Deze kunnen in stand blijven en worden uitgevoerd, zij het dat dan wel rekening moet worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden die voortvloeien uit de dubbelbestemming Waterstaat-Waterberging Volkerak-Zoommeer.
3. Op locaties waar de aanpassing van de waterkering niet past binnen de grenzen van de geldende bestemming, wordt een nieuwe enkelbestemming Waterstaat - Waterkering gelegd. Op die gronden wordt één bestemming gelegd die de huidige bestemming, zoals Agrarische doeleinden, vervangt.

Termijn

Conform artikel 3.28, lid 5, van de Wet ruimtelijke ordening is in het vaststellingsbesluit van het Rijksinpassingsplan het volgende bepaald:

Gedurende de uitvoeringstermijn (gesteld op vier jaren na vaststelling van dit plan), zijn de raden van de betrokken gemeenten en Provinciale Staten van de provincies Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland niet bevoegd, voor hun grondgebied een bestemmings- of inpassingsplan vast te stellen voor de bij dit Rijksinpassingsplan betrokken gronden, voor zover deze strijdig zijn met de Waterberging Volkerak-Zoommeer.

Deze termijn is gekozen omdat daarbinnen de werkzaamheden voor de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer zeker zijn afgerond. Volgens de PKB dient de hydraulische taakstelling uiterlijk in 2015 te zijn gerealiseerd. Zo is er ruimte om eventuele vertragingen in de start, uitvoering en afronding van het project op te vangen.

Bij eventuele planherzieningen van de onderliggende bestemmingsplannen worden de gemeenten en de provincies geacht de planologische regeling van de Waterberging Volkerak-Zoommeer mee te nemen. Indien dit niet gebeurt, dan zal overwogen worden door middel van een proactieve aanwijzing de belangen van de Waterberging Volkerak-Zoommeer veilig te stellen.

Algemene en overgangs- en slotregels

In hoofdstuk 1 van de bestemmingsregeling zijn bepalingen opgenomen die conform het Bro en SVBP2008 een plaats moeten krijgen in een bestemmingsplan. De meeste hiervan hebben overigens geen direct effect voor de toepassing van de regeling. De toepassing van de overgangs- en slotregels behoeven geen nadere toelichting; deze zijn overgenomen uit het Bro.

6.4 Toelichting op de bestemmingen

6.4.1 Aanleiding voor de bestemmingen

Uniek waterbergingsgebied

Inzet van de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer gebeurt door een fysieke maatregel: het openen van de Volkerakspuisluizen aan de noordzijde en sluiten van sluisen rondom het Volkerak-Zoommeer. Hierdoor wordt het Volkerak-Zoommeer een uniek bergingsgebied. Uniek in de zin van het grotendeels op bestaand oppervlaktewaterlichaam 'opzetten' van water tot een berekend MHW van NAP +2,3 m in plaats van het grotendeels inzetten van binnendijs gelegen agrarische gronden als tijdelijk waterbergingsgebied. Dit wijkt af van het begrip waterberging in de Waterwet, waarmee juist een voorziening buiten een oppervlaktewaterlichaam wordt bedoeld. De noodzaak voor toevoeging van een specifieke bestemming vloeit voort uit enkele vigerende bestemmingen die geen waterberging toelaten, zoals de bestemming gericht op natuur, recreatie of wonen. Aangezien het niet om een regulier waterbergingsgebied gaat, is het nodig de toelaatbaarheid van deze maatregel eenduidig te regelen, waarbij ook de aard van de maatregel (inzetfrequentie, tijdelijkheid en 'omvang') tot uitdrukking komen.

Extra ruimtebeslag voor fysieke maatregelen

Het project bestaat ook uit het treffen van fysieke maatregelen (ook wel 'conditionerende maatregelen') die niet altijd passen binnen de grenzen van de vigerende bestemmingen. Hier gaat het om aanpassing van de omvang van het dijklichaam, de waterkering. Dat betekent dat de waterkering breder wordt, verlegging van sloten nodig is en ook aanpassing van kavelgrenzen.

De voor deze situaties benodigde bestemmingen zijn beschreven in de volgende subparagraaf.

6.4.2 Bestemmingen

Enkelbestemming Waterstaat - Waterkering

Op een aantal plaatsen zijn aanpassingen van de waterkering buiten de nu geldende bestemming Waterkering of Waterstaatswerk noodzakelijk. De aangrenzende, vaak agrarische bestemmingen, zijn niet toereikend voor uitvoering van deze aanpassingen en voor het toekomstig beheer. Op die plaatsen is gekozen voor de enkelbestemming Waterstaat-Waterkering. De enkelbestemming Waterstaat - Waterkering wordt tevens toegepast voor het mogelijk maken van een keermiddel in de haven van Tholen.

SVBP2008 geeft aan dat voor waterkeringen de dubbelbestemming Waterstaat moet worden gekozen. In hoofdstuk 3 (paragraaf 3.2) van SVBP2008 wordt onderkend dat situaties kunnen voorkomen, waarin het belang dat bij de dubbelbestemming behoort, bij voorbaat zo groot is dat de betrokken functie in feite alleen voorkomt. Denk hierbij aan voorzieningen, die vanwege hun specifieke karakter (ruimtebeslag, doel) zo belangrijk en dominant zijn dat zij zich niet lenen voor een andere functie. Voorbeelden zijn zeedijken, zeesluizen en andere waterkeringen van primair belang. In dergelijke gevallen kan van een dubbelbestemming worden afgezien en worden volstaan met een bestemming waarin alleen deze specifieke functie tot uitdrukking komt. Voor deze bestemming dient gebruik te worden gemaakt van de hoofdgroep Overig. De bestemming krijgt dezelfde naam als de dubbelbestemming, maar wordt weergegeven conform de hoofdgroep Overig.

In hoofdstuk 2 van SVBP2008 staat waterkering in het overzicht van hoofdgroepen van enkelbestemmingen opgenomen onder Water. Toepassing van de bestemming Water wekt evenwel een verkeerde indruk. Geopteerd wordt voor de bestemming Waterstaat-Waterkering binnen de hoofdgroep Overig.

Ten behoeve van de benodigde flexibiliteit in de uitvoering, is op de verbeelding bij de bestemmingsgrens een marge van 2 m aangehouden ten opzichte van het technisch ontwerp van de nieuwe dijkprofielen. In de bestemmingsomschrijving zijn de begrippen waterkering en waterbeheersing opgenomen. De waterkering staat voor het dijklichaam zelf. De waterbeheersing omvat andere, met de waterkering samenhangende voorzieningen. In het plangebied zijn waterkeringen regelmatig gecombineerd met wegen. Omdat deze functies zich goed met elkaar verhouden zijn wegen toegestaan. Ten behoeve van de bestemming mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd.

Alle nieuwe enkelbestemmingen Waterkering in dit Rijksinpassingsplan liggen op het grondgebied van de gemeente Tholen (zie ook figuur 2.4). In het volgende schema worden de aanpassingen ten opzichte van de vigerende bestemmingsplannen weergegeven. Op deze wijze wordt zorgvuldig inzicht geboden in de verhouding tussen het vigerende bestemmingsplan en het Rijksinpassingsplan.

kilometer*	bestemmingsplan	geldende bestemming	nieuwe bestemming Rijksinpassingsplan
79,95 - 80,20	Buitengebied	Agrarisch	Waterstaat - Waterkering
80,55 - 80,70	Buitengebied	Agrarisch	Waterstaat - Waterkering
80,80 - 81,40	Buitengebied	Agrarisch	Waterstaat - Waterkering
77	Buitengebied	Haven	Waterstaat - Waterkering

*) Zie voor kilometrering de kaart van figuur 2.4.

Ter hoogte van kilometer 77 is het keermiddel voor de haven van Tholen gesitueerd. Voor het keermiddel is in de bestemming Waterkering een specifieke functieaanduiding 'specifieke vorm van waterstaat - keermiddel Tholen' opgenomen. Deze brengt tot uitdrukking dat het keermiddel geen nieuwe primaire kering is en alleen tijdelijk gesloten wordt ter voorkoming van schade en overlast bij inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer.

Dubbelbestemming Waterstaat - Waterberging - Volkerak-Zoommeer

Het Ruimte voor de Rivier project Waterberging Volkerak-Zoommeer voegt een nieuwe functie toe aan het gebied. De dubbelbestemming is gekozen om deze nieuwe functie kenbaar te maken. De functie waterberging heeft een bijzonder karakter, in die zin dat het niet gaat om regulier gebruik. Dit bijzondere karakter komt dan ook tot uiting in de naam van de bestemming en in de bestemmingsomschrijving.

In de bestemmingsomschrijving is de inzet van de maatregel gekoppeld aan een "verwachte overschrijding" van een bepaalde extreme waterstand op het Hollandsch Diep (bij Rak Noord). De basis voor de inzet is dus het voorspelde te bereiken maximale peil op deze locatie, het inzetpeil genoemd. Met het inzetten van de waterberging op het Volkerak-Zoommeer wordt namelijk niet gewacht tot de bedoelde waterstand op het Hollandsch Diep daadwerkelijk is bereikt. Wanneer deze overschrijding wordt voorspeld én wanneer de Europoortkering dicht gaat – het moet dus gaan om een combinatie van hoge rivierafvoer en storm –, worden direct na de sluiting van de Maeslant/ en Hartelkering de Volkerakspuisluizen geopend.

Het beperken van bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden op grond van de geldende bestemmingsplannen is niet noodzakelijk voor het realiseren en behouden van de waterbergingsfunctie. Immers, de thans onderliggende bestemmingen hebben geen invloed op de waterbergingscapaciteit; er worden geen directe en 'nieuwe' nadelige bouw- en gebruiksmogelijkheden toegestaan die thans niet gewenst zijn uit het oogpunt van

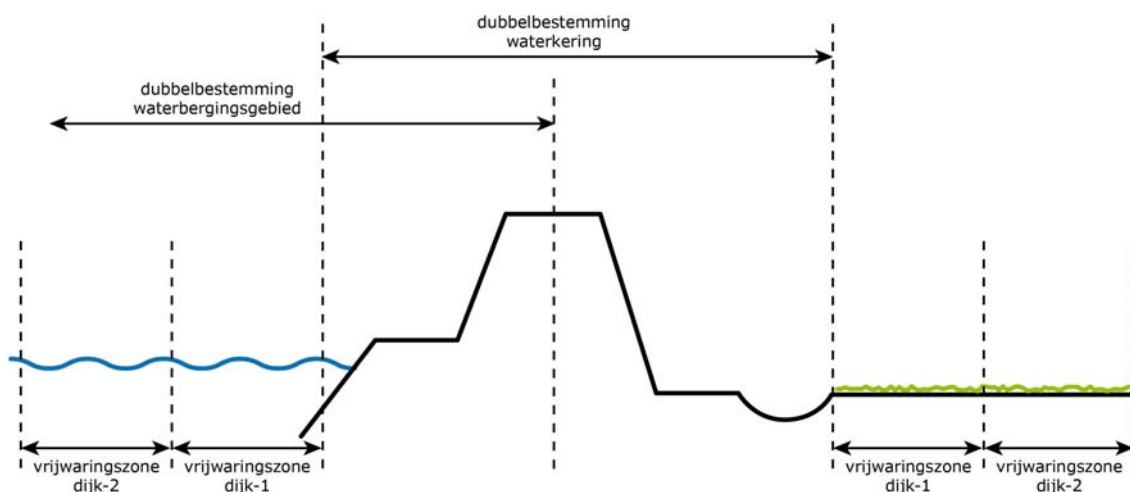
waterberging. Onderkend wordt dat vigerende bestemmingsplannen weliswaar nieuwe, direct bestemde ontwikkelingen toestaan, zoals recreatiewoningen en windturbines, maar die ontwikkelingen zijn afgestemd op de beoogde waterbergingsfunctie van het Volkerak-Zoommeer. Daardoor en door de inzetfrequentie staat de functie waterberging niet in de weg aan geldende gebruiksmogelijkheden voor de aanwezige functies.

De regels van de dubbelbestemming grijpen dan ook niet in in de regels van de onderliggende bestemmingen.

Bij de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer worden de 'kom' (het meer) en de 'rand' (de omliggende waterkering) als één geheel gezien. Onder waterkering wordt hier de primaire waterkering verstaan. Bij het leggen van de bestemmingen is als volgt geredeneerd:

1. de primaire waterkering is de rand ten behoeve van de waterberging;
2. vanaf de kruin naar de waterzijde begint de 'kom' en is de functie waterkering én waterberging.

De grens van de dubbelbestemming Waterstaat - Waterbergingsgebied - Volkerak-Zoommeer ligt dan ook op de kruin van de waterkering (zie figuur 6.1). Het daadwerkelijke bergen van water zal zich immers tussen de omliggende waterkeringen afspelen.

Figuur 6.1. Begrenzing dubbelbestemmingen en gebiedsaanduidingen

Een aantal locaties in het plangebied ligt buiten de primaire kering, maar inundeert niet bij inzet van de maatregel. Het gaat bijvoorbeeld om het buitendijkse deel van bedrijventerrein Dintelmond en een agrarisch gebied ten zuiden van de N257, nabij Nieuw-Vossemeer. Ondanks dat deze gebieden niet inunderen bij de inzet van de maatregel, zijn ze wel opgenomen in de bestemming 'Waterberging - Volkerak-Zoommeer'. De reden daarvoor is dat deze gebieden niet dezelfde bescherming toekomt als gebieden achter de primaire kering en dat het Rijksinpassingsplan dat ook niet beoogt.

Dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering - Volkerak-Zoommeer

De primaire waterkeringen die het Volkerak-Zoommeer omsluiten zijn opgenomen met de dubbelbestemming Waterkering. Dit volgt uit het Barro (zie paragraaf 3.2), maar heeft tegelijk ook een andere functie.

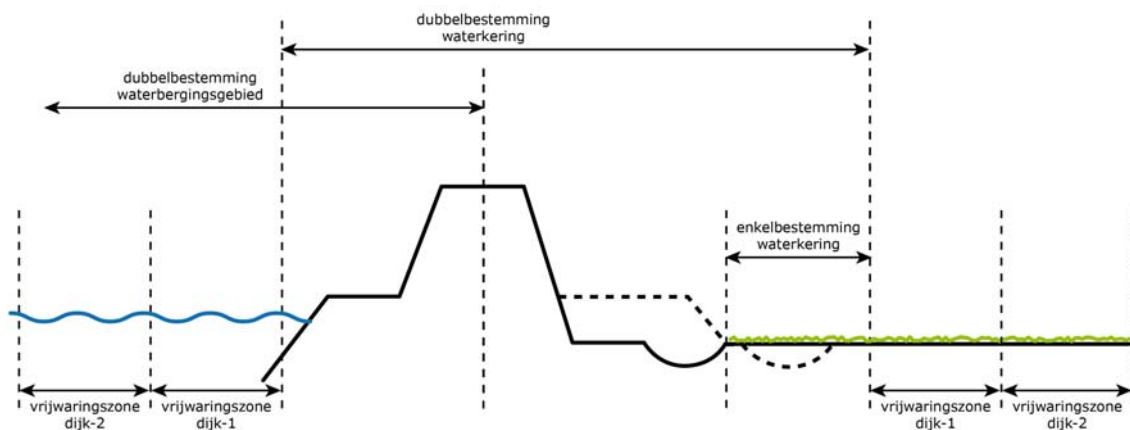
Voor de meeste benodigde dijkaanpassingen is de geldende bestemming toereikend. Het leggen van een nieuwe bestemming in het Rijksinpassingsplan is alleen daarom niet noodzakelijk. Op een groot deel van het traject gelden echter aanlegvergunningstelsels. De

bescherming die van deze aanlegvergunningstelsels uitgaat is van waterstaatkundige, ecologische, cultuurhistorische of landschappelijke aard. Het doorlopen van de procedures met alle acht bevoegde gezagen, voor een veelvoud daarvan aan aanlegvergunningen is niet doelmatig. Temeer nu in de voorbereiding van het Rijksinpassingsplan een integrale afweging is gemaakt van de waarden die de aanlegvergunningstelsels beogen te beschermen.

De Wet ruimtelijke ordening heeft in situaties als deze voorzien. Doordat de rijkscoördinatieregeling van toepassing is op dit Rijksinpassingsplan, is ook artikel 3.35 lid 7 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing. Daarin is bepaald dat voor zover een omgevingsvergunning voor een aanlegactiviteit is vereist, die eis niet geldt voor de uitvoering van werken of werkzaamheden ter uitvoering van een inpassingsplan in het gebied dat in dat plan is begrepen. Deze lijn ten aanzien van aanlegvergunningstelsels in geldende plannen geldt niet alleen voor de dubbelbestemming Waterstaat-Waterkering, maar ook voor de dubbelbestemming Waterstaat - Waterberging.

De dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering - Volkerak-Zoommeer voegt dus slechts de functie ten behoeve van de Waterberging Volkerak-Zoommeer toe. De bestemming regelt niets ten aanzien van de reguliere functie van de dijk. Wanneer gemeenten bij nieuwe bestemmingsplannen de dijk gaan bestemmen is dit Rijksinpassingsplan alleen de bron voor de functie ten behoeve van de waterberging. Gemeenten zullen te allen tijde in overleg met het Waterschap een passende begrenzing en regeling van de hoofdfunctie van de dijk op moeten nemen, in overeenstemming met het Barro.

Voor de begrenzing van de dubbelbestemming Waterstaat - Waterkering is aangesloten op de begrenzing van de kernzone uit de geldende Leggers van de betrokken waterschappen en, waar van toepassing, de met dit plan gelegde nieuwe enkelbestemming Waterstaat - Waterkering (zie figuur 6.1 en 6.2).

Figuur 6.2. Begrenzing dubbelbestemmingen, vrijwaringszones en enkelbestemming

6.4.3 Gebiedsaanduidingen

Met ingang van 1 oktober 2012 geldt op grond van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening een instructie ten aanzien van de wijze van bestemmen van de waterkering (kernzone) en de bijbehorende beschermingszone (zie ook paragraaf 3.2).

Voor de beschermingszone geldt dat zowel de binnenbeschermingszone als de buitenbeschermingszone moet worden opgenomen.

'Vrijwaringszone - dijk - 1'

De binnenbeschermingszone uit de Legger is opgenomen met de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - dijk - 1'. Deze gebiedsaanduiding beschermt de waterkering door de bouwmogelijkheden van de onderliggende enkelbestemming(en) te beperken. De regeling strekt ertoe dat bouwen voor de onderliggende enkelbestemming(en) vooraf wordt getoetst, doordat een bouwverbod onderdeel is van de regels. Het nieuwe bouwwerk is uitsluitend toelaatbaar na afwijken bij omgevingsvergunning door het college. Het college vraagt bij het toepassen van deze bevoegdheid advies aan de waterbeheerder. Het bouwverbod geldt alleen voor nieuwe bouwwerken, alle bestaande bouwwerken blijven toegestaan (worden niet 'wegbestemd').

'Vrijwaringszone - dijk - 2'

De buitenbeschermingszone uit de Legger is opgenomen met de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone - dijk - 2'. Deze gebiedsaanduiding beperkt de mogelijkheden uit de geldende onderliggende bestemmingen niet, 'vrijwaringszone - dijk - 2' heeft een attentiefunctie. De benodigde bescherming is geregeld in de Keur.

Bijlagen bij de toelichting

Bijlage 1 Overzicht geldende bestemmingsplannen

Overzicht geldende bestemmingsplannen in het plangebied van het rijksinpassingsplan

Gemeente	Bestemmingsplan
Moerdijk	Buitengebied
	Dintelmond
Steenbergen	Dinteloord en Prinsenland buitengebied
	Buitengebied Nieuw-Vossemeer
	Nieuw-Vossemeer Assumburg III
	Buitengebied Steenbergen
Bergen op Zoom	Halsteren buitengebied
	Theodorushaven / Noordland, inclusief 1 ^e herziening
	Bergen op Zoom Zuid-west
Reimerswaal	Buitengebied 2 ^e herziening
	Buitengebied 6 ^e herziening
Tholen	Buitengebied, inclusief 2 ^e herziening
	Slabbekoorn-Welgelegen
	Kom Tholen
	Tholen Noord
Schouwen-Duiveland	Schouwen-Duiveland Buitengebied
Oostflakkee	Oostflakkee buitengebied, inclusief 1 ^e herziening
	Recreatiegebieden
Middelharnis	Buitengebied Middelharnis

Bijlage 2 Beantwoording Bro-overlegreacties

Gemeente Bergen op Zoom, brief van 24 maart 2011.	
De gemeente Bergen op Zoom vraagt nadere aandacht voor de staat van de Burgemeester Peterssluis Hetzelfde geldt voor het sluiten van de Markiezaatskade ter hoogte van het uitstroompunt van de Plaatvliet en voor de coupures in de waterkering voor de in/uitstroomopeningen ten behoeve van het Lange Water.	De benodigde aanpassingen aan de Burgemeester Peterssluis en andere kunstwerken zijn voorzien als onderdeel van het project. In het Waterbergingsplan en het inzet protocol zijn alle relevante elementen benoemd.
De gemeente Bergen op Zoom vraagt om in het waterbergingsplan inzichtelijk te maken hoe, bij inzet van de waterberging VZM, in de afvoer van water uit het binnendijkse gebied is voorzien en op welke wijze vervolgens de (mogelijkheid van) wateroverlast in het binnendijkse gebied wordt voorkomen.	De mate waarin sprake is van binnendijkse wateroverlast en de wijze waarop deze wordt voorkomen of beperkt zijn beschreven in het MER en in het Waterbergingsplan.
Gemeente Halderberge	
De gemeente reageer op het onderwerp binnendijkse wateroverlast.	In de werkateliers is onder andere de problematiek van de buitendijkse bebouwing langs de haven van Oudenbosch nadrukkelijk aan de orde geweest. Gebleken is dat een deel van deze bebouwing met een (tijdelijke) noodmaatregel beschermd kan worden tegen de wateroverlast, die tijdens waterberging op kan treden. Structurele maatregelen bij de overige bebouwing (plaatsen damwand) of nabij de havenmonding (afsluitbare kering) zijn in principe wel mogelijk, maar zijn in de plannen nu niet voorzien vanwege de aanzienlijke kosten en mede in relatie met de aard en omvang van de optredende wateroverlast en met de geringe frequentie van voorkomen van de waterberging.
Gemeente Middelharnis	
De gemeente heeft aangegeven dat het gebruik van het Volkerak-Zoommeer al grotendeels mogelijk is binnen het huidige bestemmingsplan Buitengebied, dat ze geen bezwaren heeft tegen het vaststellen van het rijksinpassingsplan en dat ze bij de herziening van het bestemmingsplan de intentie heeft dit inhoudelijk hierop af te stemmen.	Deze reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.
Gemeente Moerdijk, brief van 23 maart 2011.	
De gemeente stelt dat van afwenteling van waterproblemen op aangrenzende gebieden geen sprake kan zijn.	Er is voorzien in mitigerende maatregelen ter voorkoming van wateroverlast in de regionale binnendijkse gebieden. Het potentiële risico van frequenter wateroverlast in binnendijks gebied wordt daarmee weggenomen. Ook d0.e buitendijkse gebieden van het Mark-Vlietsysteem zijn getoetst aan deze extreme situatie. Waar mogelijk en redelijk zijn maatregelen gedefinieerd om de wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen.
De gemeente vraagt een verwijzing op te nemen naar de compensatie van eventuele schade en overlast voor belanghebbenden in paragraaf economische uitvoerbaarheid.	Compensatie van schade en overlast wordt nader toegelicht in paragraaf 5.2.1.
Graag een bevestiging van de uitspraak in paragraaf 6.3 dat uitbreiding en ontwikkeling van de functies zoals genoemd in paragraaf 2.1 op geen enkele wijze onmogelijk worden gemaakt of beperkt.	Het rijksinpassingsplan legt inderdaad geen planologische beperkingen op aan de bouw- en gebruiksmogelijkheden die de huidige functies op grond van het geldende bestemmingsplan hebben. Bij nieuwe ruimtelijke plannen is afstemming nodig op de waterbergingsfunctie van het Volkerak-Zoommeer.

De gemeente vraagt duidelijker de aanpassingen aan de Moerdijkse bestemmingsplannen te laten zien en de verhouding tussen deze Moerdijkse bestemmingsplannen en de daarin opgenomen bestemmingen en het rijksinpassingsplan.	De verwijzing is aangepast. Verwezen wordt naar bijlage 1 en naar de tabellen in paragraaf 6.3.
Gemeente Oostflakkee, gemeenteraad, brief 27 april 2011 (reactie op het horen, met inhoudelijke opmerkingen)	
De Minister is van plan gebruik te maken van de mogelijkheid uit de Wro tot uitsluiting van de bevoegdheid van de gemeenteraad tot vaststelling van een bestemmingsplan, voor de periode van negen jaar. Gezien het feit dat in het plangebied van het Rijksinpassingsplan locaties liggen waar ontwikkelingen te verwachten zijn, vraagt de gemeente deze maatregel te heroverwegen.	Deze termijn zal worden genuanceerd: Gemeenten kunnen in de genoemde termijn geen nieuwe bestemmingsplannen vaststellen die strijdig zijn met de waterberging. En ook daarna zal bij nieuwe ruimtelijke plannen rekening moeten worden gehouden met de waterbergingsfunctie van het Volkerak-Zoommeer. In de recente versie van het ontwerp Rijksinpassingsplan is deze termijn teruggebracht tot 4 jaar, tot na afronding van de werkzaamheden voor de maatregel Waterberging Volkerak-Zoommeer, en de beperkende werking is genuanceerd. De nuancering houdt in dat de bevoegdheid tot het vaststellen van bestemmingsplannen niet volledig wordt uitgesloten.
De gemeente vraagt rekening te houden met de veiligheid, binnendijkse wateroverlast en het compenseren van eventuele schade voor bewoners en ondernemers van het gebied.	De veiligheid en mogelijke binnendijkse wateroverlast zijn meegewogen in het besluit tot uitvoeren van de maatregel. In het waterbergingsplan zijn deze onderwerpen nader toegelicht. Vooraf is ook in beeld gebracht hoe omgegaan moet worden met eventuele schade. Wat betreft de binnendijkse wateroverlast is er inmiddels duidelijkheid over mogelijke aanvullende mitigerende maatregelen voor binnendijkse wateroverlast, zodat deze overlast wordt voorkomen.
Daarnaast acht de gemeente het van belang dat er voldoende wordt gekeken naar het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en mogelijke combinaties met bijvoorbeeld de sectoren recreatie en toerisme.	In het definitieve ontwerp van de maatregelen zijn de ruimtelijke kwaliteitsaspecten expliciet meegewogen. Het Waterbergingsplan gaat hier nader op in. De koppeling met ruimtelijke kwaliteit en recreatie is op dit moment een onderwerp van gesprek met Staatsbosbeheer. De huidige kudde Heckrunderen is moeilijk hanteerbaar en te evacueren in het voorkomende geval van waterberging. Als deze kudde wordt vervangen door gemakkelijker te hanteren runderen is het voorstel vanuit het project Waterberging Volkerak-Zoommeer om een evacuatieroute aan te leggen (te realiseren door Staatsbosbeheer met een bijdrage vanuit het project). Deze route zou ook recreatief gebruikt kunnen worden.
Gemeente Reimerswaal, e-mail 8 februari 2011	
Het plangebied van het Rijksinpassingsplan is gelijk aan de grens van de Waterberging VZM zoals deze is opgenomen in de PKB Ruimte voor de Rivier. Het plangebied volgens de PKB (deel 3 en 4, kaart 1, 2 en 4) loopt echter maar tot de Kreekraksluizen. Het Spuikanaal behoort volgens de PKB <u>niet</u> tot het bergingsgebied.	Het spuikanaal is inderdaad niet op de kaart van de PKB opgenomen. De PKB is echter geen concrete beleidsbeslissing en de bijbehorende kaart is daarmee indicatief. Doordat het spuikanaal in open verbinding staat met het Volkerak-Zoommeer is het bedoeld als onderdeel van het gebied voor waterberging.
Er wordt gesproken over een "min of meer constant" peil op het VZM. Dat lijkt een contradictio in terminis.	Bedoeld is een vast peil met een bandbreedte.
In de legenda wordt de agrarische bestemming in de Paviljoenpolder niet verklaard.	De legenda van figuur 2.3 wordt aangepast.

<p>De Provinciale Ruimtelijke Verordening Zeeland heeft slechts betrekking op regionale waterkeringen. Deze moeten in een bestemmingsplan primair als Waterstaat-Waterkering worden aangewezen (artikel 2.6). De ontwerp-AMVB Ruimte, genoemd in par 3.1 van het RIP (pag. 25) geeft aan in art. 4.4 dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden waarop een primaire waterkering is gelegen of die de functie van primaire waterkering hebben, geeft aan die gronden de hoofdbestemming primaire waterkering.</p> <p>De keringen rondom het VZM zijn primaire keringen en worden nu in het RIP bestemd als zijnde regionale keringen.</p>	<p>Met de bestemmingen in het inpassingsplan is niet beoogd de regionale of primaire status van de waterkeringen te veranderen. De basisfunctie van de waterkeringen is vastgelegd in de gemeentelijke bestemmingsplannen. Het inpassingsplan voegt alleen de functie ten behoeve van de waterberging toe.</p>
<p>Tweede bullet: Hier wordt gesproken over de dubbelbestemming Waterstaat-Waterberging VZM. Dit komt niet overeen met pagina 11 waar gesproken wordt over een dubbelbestemming Waterstaat-Waterbergingsgebied VZM.</p>	<p>Waterstaat - Waterbergingsgebied sluit aan bij de naamgeving volgens SVBP2008. Deze benaming van de bestemming is nu in het hele plan toegepast.</p>
<p>In een schema...weergegeven. Verwijzing mist, welk schema wordt bedoeld? Waarschijnlijk de tabellen op pagina 40.</p>	<p>De verwijzing is aangepast. Verwezen wordt naar bijlage 1 en naar de tabellen in paragraaf 6.3.</p>
<p>In Nota van uitgangspunten:</p>	
<p>Delen.....Recreatie. De bestemming "agrarische doeleinden" ontbreekt .</p>	<p>Ter kennisname. De Nota van Uitgangspunten gaat niet met de ontwerpbesluiten ter inzage.</p>
<p>Gemeente Reimerswaal, brief 15 juni 2011</p>	
<p>De gemeente Reimerswaal stelt dat de Paviljoenpolder onbedoeld onder water komt te staan bij inzet van de waterberging. De gemeente pleit daarom voor de aanleg van een waterkering langs het spuikanaal.</p>	<p>In het waterbergingsplan is in beeld gebracht welke effecten de waterberging heeft op de Paviljoenpolder en hoe mitigerende maatregelen zich daartoe verhouden. De conclusie van deze afweging is dat er geen waterkering aangebracht wordt langs het spuikanaal.</p>
<p>Gemeente Schouwen-Duiveland</p>	
<p>Wat zijn de effecten van het voorspuien van zoet water op de Oosterschelde en wat zijn de effecten van het afvoeren van zoet water op de Oosterschelde tijdens het afbouwen van de waterberging?</p>	<p>Er is uitgegaan van een frequentie van voorspuien van eens in de zeventig jaar (beter gesteld een kans van 1/70 per jaar). Dit is een door de deskundigen gemaakte inschatting. Deze kans is aanzienlijk hoger dan de kans op daadwerkelijke waterberging (1/1430 per jaar). Dit wordt veroorzaakt door het feit dat voorspuien een etmaal van tevoren wordt ingezet op basis van de dan geldende voorspellingen. In dat etmaal kan het goed zijn dat de storm minder wordt in kracht dan verwacht of een andere koers volgt, waardoor de eerdere voorspellingen van de verwachte waterstanden niet uitkomen en daadwerkelijke waterberging uiteindelijk toch niet nodig is.</p>
<p>De gemeente vraagt naar de schadevergoedingsregelingen in relatie tot het project.</p>	<p>Op basis van de WRO en de Waterwet bestaan er schadevergoedingsregelingen. Deze zijn opgenomen en toegelicht in de documenten van het project Waterberging Volkerak-Zoommeer (Notitie schaderegeling, bijlage bij het Rijksinpassingsplan). Er is geen sprake van een specifieke schaderegeling speciaal voor dit project. De bestaande wet- en regelgeving dekt de risico's in voldoende mate af. Zoals ook in het BOKV aan de orde is geweest wordt afgezien van een nulmeting, omdat deze niet goed uitvoerbaar is als basis voor een vergelijking in een zeer dynamisch systeem.</p>

Gemeente Steenbergen, brief 1 juni 2011	
<p>Ten aanzien van de binnendijkse wateroverlast vindt overleg plaats tussen alle betrokken partijen. De gemeente Steenbergen verzoekt de vaststellingsprocedure niet te starten voor er in het bestuurlijk overleg tussen Rijkswaterstaat, het Waterschap Brabantse Delta de betrokken gemeenten overeenstemming is bereikt. (verwezen wordt naar het bestuurlijk overleg eind juni) Ook verwijst de gemeente Steenbergen naar de resultaten van het bestuurlijk overleg op 23 mei 2011.</p>	<p>Wat betreft de binnendijkse wateroverlast is er inmiddels meer duidelijkheid over mogelijke aanvullende mitigerende maatregelen voor de regionale binnendijkse wateroverlast, zodat deze overlast wordt voorkomen. Aandachtspunt is de wateroverlast op de (van het Mark-Dintel-Vliet-stelsel) buitendijks gelegen gronden en opstallen. Hierover zijn aanvullende gesprekken met uw gemeente geweest om te bekijken of kleine specifieke maatregelen mogelijk zijn om wateroverlast te voorkomen. U heeft aangegeven een afsluiting van de haven van Steenbergen en de haven van Dinteloord te wensen die alle wateroverlast voorkomt en mogelijkheden geeft voor combinatie met andere functies.</p> <p>In de werkateliers is de problematiek van de buitendijkse bebouwing langs de havens nadrukkelijk aan de orde geweest. Gebleken is dat een deel van deze bebouwing met een (tijdelijke) noodmaatregel beschermd kan worden tegen de wateroverlast, die tijdens waterberging op kan treden.</p> <p>Zoals in de inleiding gesteld zal de definitieve besluitvorming over het totale project en alle voorziene maatregelen nog plaatsvinden. Hierbij zullen de door u aangegeven wensen worden betrokken.</p> <p>Na definitieve besluitvorming zullen de afspraken voor de maatregelen in uw gemeente worden vastgelegd.</p>

Gemeente Tholen	
Het meest relevante punt voor de gemeente Tholen zijn de consequenties voor de haven van Tholen. De voorkeur van de gemeente gaat uit naar variant D1, een afsluiting in de mond van de haven, waarbij de gemeente aangeeft dat een keuze moet worden gemaakt voor een doorvaartopening die een goede en veilige toegang voor de beroepsvaart garandeert	Alle in de planstudie beschouwde opties met hun voor- en nadelen zullen bij de besluitvorming worden betrokken. Aspecten zoals stedenbouwkundige en landschappelijke inpassing, beroepsvaart, veiligheid, draagvlak en kosten zullen daarbij een rol spelen.
De gemeente refereert aan de mogelijkheid om in het zoute scenario de wateropzet van 1,80 m te realiseren, waarbij de doelstelling van verlaging MHW wordt gehaald.	Er bestaat bestuurlijke overeenstemming over het zout maken van het Volkerak-Zoommeer, maar er is nog geen formeel besluit genomen. Het zout maken van het Volkerak-Zoommeer kent een apart besluitvormingstraject dat los staat van de waterberging. Binnen het project Waterberging Volkerak-Zoommeer kan dan ook niet gekozen worden tussen alternatieven uit het zoete en het zoute scenario maar alleen tussen alternatieven binnen het zoete scenario.
Er is in het Inzetprotocol geen vaarverbod opgenomen.	Ten tijde van inzet van de maatregel Waterberging zullen de omstandigheden zodanig zijn dat de scheepvaart naar verwachting al sterk is gereduceerd. In het Inzetprotocol is aangegeven dat de scheepvaart tijdig en uitgebreid zal worden geïnformeerd en gewaarschuwd. Afhankelijk van de optredende situatie kunnen maatregelen worden uitgevaardigd.
De gemeente vraagt naar de stremming van de Oesterdam bij de inzet van de berging.	Met de Veiligheidsregio Zeeland is contact geweest over de stremming van de weg over de Oesterdam. Hieruit bleek dat de Oesterdam niet is aangewezen als vluchtroute bij evacuatie van Zuid-Beveland en Walcheren. Wel is de Oesterdam een vitale route voor de meldkamer, hulpdiensten. Daarbij is de kanttekening dat de parallelweg hoger ligt en altijd berijdbaar blijft. Nadere afstemming met de Veiligheidsregio is voorzien bij de uitwerking van het inzetprotocol.
De gemeente vraagt aandacht voor de gevolgen voor de Speelmansplaten.	In het vigerende bestemmingsplan van uw gemeente voor de Speelmansplaten is aangegeven dat rekening moet worden gehouden met waterberging. Privaatrechtelijk is bij de overdracht van de gronden door Domeinen het beding opgenomen dat rekening moet worden gehouden met waterberging en dat dit in de kwalitatieve bepalingen van de verkoopaktes dient te worden opgenomen. Uitgangspunt van het Rijksinpassingsplan is dat er geen beperkingen aan bestaande bestemmingen worden opgelegd en alleen de dubbelbestemming waterberging wordt toegevoegd. Het gehele aanliggende gebied rondom het Volkerak-Zoommeer beperken in de ruimtelijke ontwikkelingen ten behoeve van een gebeurtenis die zeldzaam (1/1430 per jaar) voorkomt, is niet opportuun.
Stichting De Levende Delta, brief 20 april 2011	
De uitvoering van het project, zoals verwoord in het voorontwerp rijksinpassingsplan, wordt in zijn algemeenheid door de stichting ondersteund.	Deze reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.
Met betrekking tot de Paviljoenpolder gaat de voorkeur van de stichting uit naar een oplossing die niet ten koste gaat van landbouwgrond, maar wel een 100% oplossing biedt voor de wateroverlast als gevolg van de waterberging. Het Waterschap Scheldestromen gaf de voorkeur aan een volwaardige primaire waterkering langs het Spuikanaal; de stichting ondersteunt dit.	Het waterschap heeft geen voorkeur uitgesproken voor het al dan niet aanbrengen van een kering. Wel heeft het waterschap aangegeven dat als er een kering komt, dit een volwaardige primaire kering moet zijn. Uiteindelijk is ervoor gekozen geen kering aan te brengen, omdat deze mitigerende maatregel niet in verhouding staat tot de effecten. Deze afweging is opgenomen in hoofdstuk 2 van de toelichting en nader toegelicht in het waterbergingsplan.
Delta-overleg	

ZMF, mede namens het Delta Overleg, brief 13 mei 2011	
De ZMF constateert dat gerekend is met een stormopzetduur van 29 uur, terwijl 40 realistischer is. Met 40 uur gaat de inzetfrequentie omhoog en nemen de effecten toe. De in de PB en MER gevolgde redenering dat vrijwel alle gevolgen niet significant zijn doordat ze zo weinig frequent op zullen treden, verliest daarmee aan kracht.	Hierop is nader ingegaan in het Waterbergingsplan, het MER en de gevoeligheidsanalyse. Een stormopzetduur van 29 uur is nu de vastgestelde maat. Er is nog geen besluit (of voornemen tot besluit) dat de stormopzetduur wordt verlengd tot bijv. 40 uur. Er is wel geanticipeerd op de toekomst door in geval van benodigde maatregelen uit te gaan van bestaand beleid (bijv. klimaatscenario's).
Het zonder meer verwijzen naar het Natura 2000-beheerplan voor het halen van de concept-instandhoudingsdoelstellingen is voor de natuurbeschermingsorganisaties niet acceptabel. Een deel van de verantwoordelijkheid ligt bij het project Waterberging Volkerak-Zoommeer.	In de Passende Beoordeling is een oordeel gegeven voor de situatie zonder N2000-beheerplan. Een beheerplan (wettelijk vereist) zal de situatie zeker verder verbeteren.
Verbetering van de uitgangssituatie voor de noordse woelmuis hoort bij het project waterberging Volkerak-Zoommeer, niet bij het Natura 2000 beheerplan.	In de Passende Beoordeling is een oordeel gegeven voor de situatie zonder N2000-beheerplan. We moeten toetsen aan de bestaande natuurwaarden en aan de daarbij behorende instandhoudingsdoelstellingen. De effecten van de waterberging zijn als niet-significant beoordeeld. Op voorhand verbeteren van de uitgangssituatie is binnen het project niet noodzakelijk en ook niet voorzien. Een beheerplan (wettelijk vereist) en de daarbij behorende mogelijke maatregelen zullen de uitgangssituatie verbeteren, maar dit staat los van de beoordeling van de effecten van de waterberging.
Er is in het MER weinig aandacht voor de effecten van waterberging op vissen. De opgenomen conclusies zijn onvoldoende onderbouwd.	In hoofdstuk 10 van het MER is de beschrijving van de effecten op vissen uitgebreid.
De ZMF mist een visie op de toekomst. Zij willen graag inzicht in de frequentie waarmee de inschattingen en afwegingen rond de effecten van waterberging zullen worden geactualiseerd. Het monitoren van de effecten van waterbergen en voorspuien is daar onderdeel van.	Het onderdeel monitoring is in het MER opgenomen. Ook in het kader van het Inzetprotocol wordt 6-jaarlijks naar de eventueel gewijzigde omstandigheden en ontwikkelingen in kennis over bijv. ecologie en effecten waterkwaliteit gekeken.
De ZMF wil weten hoe voorkomen wordt dat waterberging als bestaand gebruik op termijn een rem zet op de ambitie van zoute instandhoudingsdoelen voor het Volkerak-Zoommeer.	Er ontstaat geen rem. Verzilting volgens de plannen voor verbetering waterkwaliteit VZM zou de waterbergingsfunctie verbeteren.
De ZMF adviseert de effecten van de waterberging te beperken door: - De uitgangssituatie voor flora en fauna te verbeteren - Snel herstel na waterberging te faciliteren - Te voorzien in capaciteit voor monitoring en actualisatie.	Dit advies is betrokken bij het MER, het Waterbergingsplan en het Inzetprotocol.
De ZMF informeert naar de estuariene dynamiek, in relatie tot frequentere inundatie.	In de toelichting op de PKB Ruimte voor de Rivier is opgenomen dat voor het bereiken van de veiligheidsdoelstelling de inzet van de waterberging noodzakelijk is bij omstandigheden die gemiddeld eens per 1400 jaar voorkomen. In het MER zijn de alternatieven onderzocht die voldoen aan de doelstelling van het project en het dichtst in de buurt komen van de uitgangspunten in de PKB. De frequentie van inzet van de waterberging is zo'n uitgangspunt.
Significante negatieve effecten en waterberging.	De effecten van de waterberging als gebeurtenis op natuurwaarden zijn beschreven in het MER en in de Passende Beoordeling en als niet-significant beoordeeld. Daarbovenop is de kans dat de waterberging wordt ingezet en hiermee de kans op effecten van de waterberging erg klein.
Noordse Woelmuis	Gezien de beoordeling van de effecten van de waterberging voor de Noordse Woelmuis (niet-significant) zijn geen mitigerende maatregelen noodzakelijk en voorzien. Zie ook het gestelde in de bovenstaande alinea.

Vissen	In het MER zijn de effecten van waterberging op vissen beschreven en beoordeeld, waarbij de verwachting is dat de negatieve effecten, die zullen optreden, niet tot onherstelbare schade zullen leiden. Mitigerende maatregelen zijn niet in het plan voorzien.
Waterberging in een zoute toekomst	We moeten toetsen aan de bestaande natuurwaarden en aan de daarbij behorende instandhoudingsdoelstellingen. Toetsen aan een toekomstige natuurreferentie past daar niet in en is ook niet mogelijk gelet op de onzekerheden over de wijze waarop het ecosysteem zich in de toekomst mogelijk verder gaat ontwikkelen (bijv. de vraag of we moeten uitgaan van een zoet of van een zout systeem).
Provincie Noord-Brabant, brief GS 27 april 2011 (en e-mail 3 mei 2011)	
Het college onderschrijft op hoofdlijnen het inzetten van de maatregel en de wijze van uitwerken in het rijksinpassingsplan met bijbehorende onderliggende stukken.	Deze reactie wordt ter kennisgeving aangenomen
<u>Inzet en effectiviteit van de maatregel</u> De beschouwing in het Waterbergingsplan over de situatie met hogere stormduur verontrust het college, omdat daaruit blijkt dat veel eerder dan nu gepland is, niet meer aan de taakstelling kan worden voldaan. Het college dringt er op aan in de stukken de uitgangspunten en keuzes nog eens helder te verwoorden en expliciet in te gaan op dit risico.	Hierop is nader ingegaan in het Waterbergingsplan, het MER en de gevoeligheidsanalyse. Een stormopzetduur van 29 uur is nu de vastgestelde maat. Er is nog geen besluit (of voornemen tot besluit) dat de stormopzetduur wordt verlengd tot bijv. 40 uur. Er is wel geanticipeerd op de toekomst door in geval van benodigde maatregelen uit te gaan van bestaand beleid (bijv. klimaatscenario's).
<u>Rijksinpassingsplan</u> Het college verzoekt - overeenkomstig de Verordening Ruimte Noord-Brabant 2011 - waar dit aan de orde is bij de nadere uitwerking tevens de beschermingszone behorend bij de waterkering vast te leggen en in het plan expliciet aan dacht te besteden aan de gevolgen voor de EHS. Voor zover het college heeft kunnen nagaan is nog niet in beeld gebracht in hoeverre er sprake is van aantasting van de EHS. Waar dit het geval is dient de vereiste EHS compensatie in het inpassingsplan planologisch te worden vastgelegd.	<u>Beschermingszone</u> Het aanpassen of vastleggen van de beschermingszone is alleen aan de orde wanneer de enkelbestemming van de waterkering verandert, of wanneer de bestemming waarover de beschermingszone ligt verandert. In de systematiek van het inpassingsplan zou dat het geval zijn bij verbreding van de waterkering. Volgens het definitief ontwerp van de technische maatregelen is verbreding van waterkeringen aan de Brabantse zijde echter niet meer aan de orde. Een uitbreiding van de enkelbestemming van de waterkering en dus een aanpassing van de beschermingszone is dan ook niet noodzakelijk. <u>EHS</u> In het definitieve MER is aandacht besteed aan de EHS. Daaruit is gebleken dat compensatie noodzakelijk is. In overleg met de provincie is gekozen voor een financiële compensatie. Feitelijke compensatie is binnen het project niet mogelijk.
<u>Waterbergingsplan</u> De voorgelegde versie van het Waterbergingsplan is nog onvoldoende gedetailleerd ten aanzien van de concrete maatregelen en de daarbij gemaakte afwegingen.	In de actuele versie van het Waterbergingsplan zijn de gekozen maatregelen gedetailleerd beschreven.
<u>Maatregelen aan de dijken</u> De functie van de dijk als ecologische verbindingzone heeft in de ogen van de provincie te weinig aandacht gekregen. Ook vraagt de provincie aandacht voor een aantal andere zaken omtrent technische uitwerking.	De door de provincie benoemde aandachtspunten zijn nader beschouwd in het Waterbergingsplan. In overleg met de provincie is een oplossing gevonden voor de compensatie van EHS.
<u>Gevolgen voor het regionale watersysteem</u> Ter informatie deelt de provincie mee dat zij de toetspeilen voor de genormeerde regionale kering uitgaande van de norm van 1/100 per jaar hebben vastgesteld. Voor zover de uitkomst van het onderzoek (door Rijkswaterstaat) en de bestuurlijke afspraken voor deze keringen leiden tot een zwaardere normstelling stelt de provincie voor met hen te overleggen in hoeverre / op welke wijze dit gevolgen heeft voor het door hen genomen besluit over de toetspeilen.	De binnendijkse wateronveiligheid is getoetst op basis van een maatgevende situatie en leidt tot verbeteringen van regionale keringen. Soms zijn deze verbeteringen extra (additioneel) ten opzichte van de verbeteringen o.b.v. de norm 1/100.

<u>Inzet en effectiviteit van de maatregel</u>	Een stormopzetduur van 29 uur is in overeenstemming met het geldend beleid en is de nu vastgestelde maat in de berekeningsuitgangspunten voor Ruimte voor de Rivier-projecten. Er is nog geen besluit (of een voornemen tot een besluit) dat de stormopzetduur wordt verlengd. Er is wel geanticipeerd op de toekomst door in geval van een benodigde dijk aanpassing uit te gaan van bestaand beleid, zoals het gebruiken van randvoorwaarden, passend bij de ontwerphorizon van het object (dijken 50 jaar).
<u>Rijksinpassingsplan</u> Uw verzoek is om de beschermingszone behorend bij de waterkering vast te leggen in het Rijksinpassingsplan.	Het aanpassen of vastleggen van de beschermingszone is alleen aan de orde wanneer de enkelbestemming van de waterkering verandert of wanneer de bestemming, waarover de beschermingszone ligt, verandert. In de systematiek van het Rijksinpassingsplan zou dat het geval zijn bij verbreding van de waterkering. Volgens het definitief ontwerp van de technische maatregelen is verbreding van waterkeringen aan de Brabantse zijde echter niet meer aan de orde. Een uitbreiding van de enkelbestemming van de waterkering en dus een aanpassing van de beschermingszone is dan ook niet noodzakelijk.
Aantasting van de EHS en de eventueel benodigde compensatie.	In het definitieve MER is gebleken dat compensatie noodzakelijk is voor 1,6 ha verloren oppervlakte EHS. Feitelijke compensatie binnen het project Waterberging Volkerak-Zoommeer is niet mogelijk. Inmiddels is er op ambtelijk niveau overeenstemming met uw organisatie over financiële compensatie voor 1,6 ha EHS.
<u>Maatregelen aan de dijken</u> Natuurinclusief ontwerpen is naar uw mening onderbelicht gebleven.	In het Waterbergingsplan staan de ontwerpprincipes en de invulling hiervan beschreven. Bij de keuze voor verbeteringsmaatregelen is rekening gehouden met aanwezige natuurwaarden volgens de ontwerpprincipes.
Provincie Zeeland, brief GS 27 april 2011	
<u>Veiligheid</u> De provincie wil voorkomen dat de regio Volkerak-Zoommeer een eigen veiligheidsprobleem krijgt door de bijdrage aan de veiligheid van het benedenrivierengebied. Op basis van de informatie uit het MER en het Waterbergingsplan heeft de provincie twijfels over de veiligheidsmarges en de geldigheidsduur daarvan. Dit heeft onder andere betrekking op de verwachte waterstandstijging door klimaatverandering en de lage stormopzetduur van 29 uur. De provincie ontvangt graag een onderbouwde reactie op deze interpretaties. Zij hecht daarbij meer aan een uitleg welk scenario het meest realistisch is en waarom, dan welke er formeel wordt aangehouden.	Hierop is nader ingegaan in het Waterbergingsplan, het MER en de gevoeligheidsanalyse. Een stormopzetduur van 29 uur is nu de vastgestelde maat. Er is nog geen besluit (of voornemen tot besluit) dat de stormopzetduur wordt verlengd tot bijv. 40 uur. Er is wel geanticipeerd op de toekomst door in geval van benodigde dijk aanpassing uit te gaan van bestaand beleid, zoals het gebruiken van randvoorwaarden, passend bij de ontwerphorizon van het object (dijken 50 jaar).
<u>Relatie met waterkwaliteit</u> Een belangrijke conclusie van het MER is dat het voor de waterberging weinig uitmaakt of het volkerak-Zoommeer zoet of zout is. De provincie beoordeelt dit anders. Bij de zoute variant is met twee dagen voorspuien 2cm meer MHW-verlaging te bewerkstelligen dan in de zoete variant, dat is 20% van de taakstelling. Dit punt moet nadrukkelijker belicht worden in de tekst. Ook verdient de relatie tussen het MER voor de waterberging en de keuze zoet/zout meer aandacht.	De formele besluitvorming over het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer nog niet plaatsgevonden. In het kader van dit project Waterberging Volkerak-Zoommeer is daarom het uitgangspunt het zoete scenario. Wel zijn in het MER de effecten voor zowel een zout als een zoet scenario beschreven. De conclusie hieruit is dat waterberging nog effectiever wordt in een zout scenario.

<p><u>Overstromingsgevoelige gebieden</u> De provincie stelt zich op het standpunt dat het beroep op nationale solidariteit niet mag inhouden dat de betrokken gemeenten en bewoners evident nadeel ondervinden van deze maatregel. Het ligt naar de mening van de provincie voor de hand een uiterste inspanning te doen tegemoet te komen aan de voorkeuren van Tholen en Reimerswaal qua inrichtingsmaatregelen in de haven van Tholen en in de Paviljoenpolder. Hier kan invulling worden gegeven aan de tweede doelstelling van het waterbergingsproject: het versterken van de ruimtelijke kwaliteit.</p>	<p>Met de gemeenten Tholen en Reimerswaal is intensief overleg gevoerd om te komen tot passende oplossingen voor de haven van Tholen en de Paviljoenpolder. In het rijksinpassingsplan is de afweging opgenomen tussen de belangen die gemoeid zijn met de waterberging en de belangen van de beide gemeenten en overige belanghebbenden. Een nadere toelichting daarop is gegeven in het Waterbergingsplan.</p>
<p>Provincie Zeeland, brief GS 29 april 2011 (aanvulling brief 27 april 2011 n.a.v. behandeling in Statencommissie)</p>	
<p>De Statencommissie dringt aan op het treffen van een schaderegeling (o.a. ten behoeve van de landbouw) en het in relatie daarmee verrichten van een nulmeting.</p>	<p>Voor de uitvoering van Ruimte voor de Rivier is een schaderegeling van toepassing, in combinatie met de schaderegeling uit de Waterwet. Deze is toegelicht in de 'Notitie schaderegeling'. Specifiek voor de afweging bij de Paviljoenpolder is onderzoek uitgevoerd door het LEI. Daarin is de mogelijke schade voor de landbouw beoordeeld. Het vooraf vastleggen van de uitgangssituatie met een nulmeting heeft weinig waarde als de daadwerkelijke waterberging mogelijk pas over vele jaren optreedt. De situatie, zowel fysiek als economisch bijvoorbeeld, zal op lange termijn erg sterk veranderd zijn. De in het kader van de schaderegeling samen te stellen commissie van deskundigen zal in de voorkomende situatie van schade de dan geldende referentiesituatie moeten beoordelen.</p>
<p>Provincie Zuid-Holland</p>	
<p>De provincie Zuid-Holland verzoekt de termijn waarin gemeenten en provincie geen bestemmingsplannen en inpassingsplannen mogen opstellen zo kort mogelijk te houden. De nu genoemd termijn van 9 jaar is gezien de uitvoeringsperiode te lang. De provincie is verder van oordeel dat het stellen van een termijn niet mag leiden tot (onnodige) beperking van de bevoegdheden tot het opstellen van ruimtelijke plannen door lagere overheden voor zover deze niet strijdig zijn met de waterberging.</p>	<p>In de recente versie van het Rijksinpassingsplan is deze termijn teruggebracht tot 4 jaar en de beperkende werking is genuanceerd. De nuancering houdt in dat de bevoegdheid tot het vaststellen van bestemmingsplannen niet volledig wordt uitgesloten. De gemeenteraad kan een nieuw bestemmingsplan vaststellen mits dit voorziet in de Waterberging Volkerak-Zoommeer en daar ook voldoende rekening mee houdt.</p>
<p>De provincie Zuid-Holland hecht er aan dat bij primaire keringen de hele kering als zodanig wordt bestemd. Dit houdt in dat de bestemming primaire kering niet alleen landwaarts, maar ook rivierwaarts tot aan de teen van het onderwaterbeloop de bestemming primair waterkering dient te krijgen. De bestemming waterberging kan worden gehandhaafd.</p>	<p>Voor de waterberging wordt gebruik gemaakt van bestaande waterkeringen. De bestemming van die bestaande keringen wordt niet vervangen, er wordt slechts een extra functie aan toegevoegd, ten behoeve van de waterberging. Omdat de onderliggende bestemming niet wordt vervangen is het bestemmen als 'primaire waterkering' of als 'primair waterkering' niet aan de orde.</p>
<p>Het is niet duidelijk waar de breedte van de dubbelbestemming Waterstaat-Waterkering VZM en van de enkelbestemming Waterstaat-Waterkering op is gebaseerd. Ingevolge de Provinciale Verordening Ruimte van 10 juli 2010 dient de bestemming waterkering te worden toegekend aan de kern- en beschermingszone van de betreffende keringen.</p>	<p>De breedte van de dubbelbestemming Waterstaat-Waterkering VZM is gebaseerd bestemmingsgrenzen uit de geldende bestemmingsplannen. De beschermingszones zijn niet afzonderlijk opgenomen. Deze zijn afdoende gezekeerd in de Keur en op de meeste plaatsen ook in de geldende bestemmingsplannen. (bijvoorbeeld in de gemeente Oostflakkee)</p>
<p>De provincie Zuid-Holland vraagt aandacht voor de provinciale recreatievisie Goeree-Overflakkee. Daarin zijn recreatieve plannen benoemd bij Oude Tonge en Ooltgensplaat, waaronder de aanleg / uitbreiding van een haven en 50 recreatiewoningen. De provincie verzoekt met deze toekomstige ontwikkeling rekening te houden, ook voor wat betreft de effectbeschrijving in het MER.</p>	<p>De genoemde recreatieve ontwikkelingen bij Oude Tonge en Ooltgensplaat zijn binnendijks geprojecteerd. De directe invloed van het rijksinpassingsplan op deze ontwikkelingen is beperkt. In het MER is hier aandacht aan besteed.</p>
<p>In het Rijksinpassingsplan wordt geen aandacht besteed aan eventueel noodzakelijke ruimtelijke inpassing van natuurcompensatie vanwege mogelijke aantasting van EHS.</p>	<p>Uit het MER en de Passende Beoordeling is gebleken dat natuurcompensatie vanwege aantasting van EHS niet noodzakelijk is.</p>

De provincie Zuid Holland heeft verschillende reacties en vragen op het MER, het Waterbergingsplan en de Passende Beoordeling.	Deze reacties zijn verwerkt in de betreffende stukken.
<u>Milieu-effectrapport</u>	Een stormopzetduur van 29 uur is in overeenstemming met het geldend beleid en is de nu vastgestelde maat in de berekeningsuitgangspunten voor Ruimte voor de Rivier-projecten. Er is nog geen besluit (of een voornemen tot een besluit) dat de stormopzetduur wordt verlengd. Er is wel geanticipeerd op de toekomst door in geval van een benodigde dijkaanpassing uit te gaan van bestaand beleid, zoals het gebruiken van randvoorwaarden, passend bij de ontwerphorizon van het object (dijken 50jaar).
De provincie vraagt expliciet aandacht voor het terugspuien op het Hollandsch Diep en Haringvliet via de Volkerakspuisluizen in verband met de effecten van zoutbelasting.	Het voorkeursalternatief voor Waterberging Volkerak-Zoommeer is gebaseerd op de zoete situatie. Het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer is een voornemen. De formele besluitvorming daarover heeft echter nog niet plaatsgevonden. In het kader van dit project Waterberging Volkerak-Zoommeer is daarom het uitgangspunt het zoete scenario.
<u>Waterbergingsplan en Passende Beoordeling</u>	De inzet van mobiele pompen is een door het waterschap Hollandse Delta geaccepteerde oplossing. Het blijkt de meest effectieve en flexibele aanpak van de door (zeer sporadische) waterberging veroorzaakte problematiek te zijn. Een meer structurele oplossing betreft de waterhuishoudkundige situatie van het gehele gebied en kan op de lange termijn door het waterschap en de gemeenten in de normale ontwikkelingen worden meegenomen.
Sportvisserij	
<u>Effecten op visstand</u>	In het MER wordt ingegaan op de effecten van de waterkwaliteit op de visstand, zowel voor het zoete als het zoute scenario. De formele besluitvorming over Het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer heeft nog niet plaatsgevonden. In het kader van dit project Waterberging Volkerak-Zoommeer is daarom het uitgangspunt het zoete scenario. Hiervoor is een Voorkeursalternatief geformuleerd en zijn de effecten in het MER beschreven.
<u>Bereikbaarheid met de auto van visstekken</u>	De noodzakelijke maatregelen aan de dijken blijken bij afronding van het onderzoek beperkt te blijven tot 21 km verbetering van de dijkbekleding en 1 km verbetering van de binnenwaartse stabiliteit van het dijklichaam. Daar waar mogelijk wordt een onderhoudspad aangebracht, dat ook recreatief medegebruik zal kennen voor wandelaars en/of fietsers.
<u>Sportvissen vanaf de dijk</u>	Via het onderhoudspad is de dijk begaanbaar. Er wordt o.a. ook voorzien in trapo vergangen. Daarmee worden voldoende mogelijkheden gecreëerd voor de sportvisserij.

Bijlage 3 Overzicht overleg watertoets

Inhoudelijke opmerkingen en aandachtspunten t.b.v. de watertoets.

Nr.	Opmerking	Reactie
1	<p>Wat gebeurt er als het peil in VZM boven NAP + 2,30 m stijgt? Hoe wordt dan gehandeld?</p> <p>Het MER besteedt geen aandacht aan de kans dat de maximale opzet meer dan NAP + 2,30 kan zijn en de mogelijke gevolgen daarvan.</p>	<p>Waterstand op VZM wordt tijdens waterberging niet beperkt. Waterstandverloop wordt wel bewaakt/gevolgd. Als de waterstand stijgt tot boven de berekende Maatgevend Hoogwaterstand (MHW) van NAP + 2,30 is er sprake van een zeer exceptionele situatie in het gehele Benedenrivierengebied, waarbij de waterstanden de Maatgevende Hoogwaterstanden overschrijden en er gesproken kan worden van 'calamiteit'.</p> <p>Indien de maatgevende hoogwaterstand op het Volkerak-Zoommeer (per 2010 berekend op NAP +2,30 m) wordt overschreden, is er sprake van een calamiteit en treedt 5.28 Waterwet e.v. (paragraaf 5. 'Gevaar voor waterstaatswerken') in werking.</p> <p>(Zie ook onder punt 3 en 14.)</p>
2	<p>Wat doen we als de Maeslantkering faalt? Toch bergen?</p>	<p>Gecontroleerd wordt of de Europakering daadwerkelijk dicht is (gaat). Dit is een go – no go criterium; d.w.z. dat de waterberging niet wordt ingesteld als de Maeslantkering faalt.</p>
3	<p>Wanneer is er sprake van beheermaatregel en wanneer van calamiteit? Waar ligt omslagpunt?</p>	<p>Water bergen op het Volkerak-Zoommeer is een bewuste waterhuishoudkundige handeling en een voorziene en voorzienbare beheermaatregel.</p> <p>Voorzien: het is een maatregel in het kader van het Programma Ruimte voor de Rivier, die een van te voren berekend positief effect op de waterveiligheid zal hebben.</p> <p>Voorzienbaar: de maatregel zal wellicht zeer zelden worden ingezet (kans 1/1430 per jaar), maar, door de meteorologische voorspellingen voor storm en de verwachte peilopzet op zee en de verwachte rivierafvoeren, met hydraulische modellen kunnen de verwachte waterstanden op de benedenrivieren enkele etmalen van te voren worden voorspeld.</p> <p>Een verwachte overschrijding van het kritische inzetpeil op het Hollandsch Diep kan dus enige tijd van te voren worden voorspeld.</p> <p>Daarmee is waterberging, hoewel zeer zeldzaam en uitzonderlijk, geen calamiteit.</p> <p>Er zal pas sprake van een calamiteit kunnen zijn als er toch waterstanden op treden, die het niveau van de Maatgevende Hoogwaterwaterstand overschrijden. Op dat moment hoeft er nog geen sprake te zijn van overstroming of bezwijken van dijken, maar de situatie wordt dan wel kritisch.</p> <p>(Zie ook onder punt 1.)</p>
4	<p>Bekleding van Oesterdam en Philipsdam wordt hersteld na eventuele schade. Hoe gebeurt dat? Hoe wordt getoetst? Wordt geld voor herstel gereserveerd?</p>	<p>Schade aan dijken en kunstwerken wordt na beëindiging waterberging geïnventariseerd en zo nodig hersteld. Herstelkosten komen in principe ten laste van de dijkbeheerder.</p>
5	<p>Extra bodembescherming Krammersluizen noodzakelijk. Het plan</p>	<p>In het MER (aanpassingen aan dijken en dammen) en het Waterbergingsplan is aangegeven, dat er</p>

Inhoudelijke opmerkingen en aandachtspunten t.b.v. de watertoets.

	voorziet daar niet in. Welke afweging is gemaakt?	(beperkte) maatregelen aan de bodembescherming bij de Krammersluizen worden genomen. Het voornemen is om tevens de wandschuiven beperkt in te zetten, waardoor de stroomsnelheden beperkt blijven en schade wordt voorkomen. (Overigens geldt het gestelde onder 4; schade na waterberging wordt geïnventariseerd en zo nodig hersteld).
6	Nadere afspraken nodig over handelwijze m.b.t. gedeeltelijk onder water lopen van weg over de Oesterdam.	Aankondiging van inzet waterberging bij alle belanghebbenden. Nader overleg met de veiligheidsregio's is voorzien. Voorshands wordt de situatie bij de Oesterdam niet als significant onveilig gezien; mede gezien de kleine kans van optreden en de mogelijkheid om de parallelweg te gebruiken.
7	Onduidelijkheid over maatregelen Paviljoenpolder tegen wateroverlast.	In het MER en het Waterbergingsplan worden de mogelijke maatregelen genoemd ter bescherming van de buitendijkse objecten (gasinstallatie en transformatorhuisje). De effecten op het buitendijkse landbouwgebied worden in het MER beschreven als minimale schade. Het Landbouweconomisch Instituut (LEI) heeft nader onderzoek gedaan. Geconcludeerd is dat er geen maatregelen worden voorzien.
8	Worden er hoogwatervluchtplaatsen voor vee aangelegd op de Hellegatsplaten?	In het MER en het Waterbergingsplan worden de alternatieven voor mogelijke maatregelen voor veiligheid grote grazers behandeld. Belanghebbenden worden tijdig voor de inzet van de waterberging geïnformeerd conform het Inzetprotocol. De Heckrunderen op de Hellegatsplaten zijn vanwege hun onhandelbare karakter niet te evacueren. Geconcludeerd is dat daarom het voorstel is om ze te vervangen door een meer hanteerbare soort vee, die dan via een eenvoudige hoogwatervluchtroute kan worden geëvacueerd en achter de dijk kan worden opgevangen.
9	Faalkansen van Volkeraksluizen moeten in beeld worden gebracht. Wat gebeurt er als ze niet open kunnen?	Om de waterberging succesvol te laten verlopen, worden er voorafgaand aan de daadwerkelijke berging activiteiten uitgevoerd, waaronder het controleren van de verschillende 'regelkranen' op inzetbaarheid, waaronder de Volkeraksluizen. Periodiek (minimaal jaarlijks) worden de doorlaaten keermiddelen getest op hun werking. In het kader van het Inzetprotocol is voorzien dat een faalkans-analyse voor het gehele waterbergingsproces wordt uitgevoerd.
10	Aandacht voor verlegging 380 KV leiding in hals van Zuid-Beveland. Het voorgenomen tracé ligt langs de A58. Bij berging komt daar water te staan.	In het MER is geen rekening gehouden met verlegging. Als het RIP waterberging in werking treedt voordat de verlegging wordt uitgevoerd, moet bij de uitvoering rekening worden gehouden met waterberging.
11	Kunnen gasleidingen in het gebied de waterberging verdragen?	Voor de paviljoenpolder is de beoordeling gemaakt dat de aanwezige gasleidingen de waterstanden tijdens waterberging verdragen.
12	Wordt er tijdens berging nog (gefaseerd) doorgespuid naar Oosten- en Westerschelde?	In het onderzoek wordt daarop niet ingegaan. In het Inzetprotocol wordt ervan uitgegaan dat de 'deuren' rondom het VZM dicht staan (of zeker

Inhoudelijke opmerkingen en aandachtspunten t.b.v. de watertoets.

		dicht gaan voor wat betreft de grote Brabantse spuisluisen) vóór daadwerkelijke inzet van waterberging en pas weer open gaan als de waterberging wordt afgebouwd. Er wordt niet doorgespuid naar de Ooster- en Westerschelde.
13	Er moet duidelijkheid zijn over het Peilbesluit en over de vervolgpcedures. In het bijzonder gaat het daarbij om de schaderegeling.	Over de laatste versie van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Peilbesluit is overeenstemming met RWS-Zeeland en de overige belanghebbenden. In de schaderegeling is voorzien.
14	Er moet afstemming komen met de veiligheidsregio. Wanneer is er sprake van een calamiteit? Ook moet er een organisatorische inbedding komen van de waterbergingsorganisatie. Er ligt een relatie met faalkansen en de kosten van organisatie van beheer en onderhoud.	Overleg met de veiligheidsregio is voorzien bij de uitwerking van het Inzetprotocol. Overschrijding van het MHW wordt beschouwd als een calamiteit. Er is ook in een faalkansanalyse voorzien. Verdere organisatorische inbedding zal plaats hebben bij de uitwerking van het Inzetprotocol in inzethandleidingen en draaiboeken. Bij deze verdere uitwerking is ook voorzien in een calamiteitenplan voor extra buitengewone (calamiteuze) omstandigheden zoals waterstanden op VZM die NAP +2,30 m overschrijden en de situatie dat Maeslantkering faalt. Er is ook voorzien in het instellen van een consultatieteam. Hierin kan deskundigheid en beslissingsbevoegdheid worden ondergebracht om desgewenst te kunnen opschalen naar een hoger niveau bij onvoorziene omstandigheden.
15	Geen ruimte laten voor inzet van waterberging waarvoor die niet is bedoeld.	Het besluit tot berging wordt alleen genomen als dat voor de waterveiligheid rondom Hollandsch Diep en Haringvliet noodzakelijk is. De beslisriteria zijn eenduidig vastgelegd in het Inzetprotocol.
16	Er is zorg over de aanvoer van vervuild slib.	In het onderzoek (zie MER) wordt een overschrijding van de slibkwaliteit-klasse grens A niet voorzien. Door verbetering van de slibkwaliteit op het Hollands Diep zal het effect op VZM kleiner worden. Er zijn leemten in kennis over slibgehalten bij hoge rivierafvoeren.
17	Onduidelijk is of de KRW-doelen door de waterberging worden beïnvloed.	De berging zal beperkte effecten hebben op de waterkwaliteit. De KRW doelen zoals die gesteld zijn voor de diverse biologische kwaliteitskenmerken worden niet gefrustreerd als gevolg van de bergingsactie.
18	Komt het verdrag met Vlaanderen over de Schelde-Rijn verbinding niet in gedrang? Is rekening gehouden met voorspuien?	De Vlaams-Nederlands Schelde Commissie (VNSC) heeft geconcludeerd dat het Verdrag door de waterberging, incl. het voorspuien, niet wordt geschonden.
19	Meerpalen, steigers en remmingswerken moeten tijdens berging zichtbaar blijven voor de scheepvaart. Speciale aandacht wordt gevraagd voor de bereikbaarheid van kegelligplaatsen.	Voor de beroepsvaart zijn alle voorzieningen bij het onderzoek in ogenschouw genomen. Een deel blijft functioneel, voor een ander deel zullen aanpassingen noodzakelijk zijn en/of worden er voorzieningen getroffen in het Inzetprotocol in de vervolgfase.
20	Schippers (beroepsvaart en pleziervaart moeten tijdig worden gewaarschuwd.	Aankondiging waterberging en geven van informatie aan belanghebbenden is voorzien voor de verschillende fases van het waterbergingsproces in het Inzetprotocol.

Inhoudelijke opmerkingen en aandachtspunten t.b.v. de watertoets.

21	Er is onvoldoende aandacht voor effecten van voorspuien en gefaseerd spuien met zoet water op de Oosterschelde. Dit is een gevoelig punt voor de schelpdiersector.	Zie ook reactie bij punt 12. In het MER wordt expliciet op effecten van zoet water op de Oosterschelde ingegaan; ook tijdens voorspuien. Gezien de ondergrenzen van zouttolerantie van schelpdieren is de verwachting dat de mosselcultures geen schade oplopen.
22	Er is nog geen duidelijkheid over een keermiddel bij Tholen. Voor het nautisch beheer is van belang dat de overnachtingssteigers in de haven van Tholen behouden blijven.	Over een keermiddel bij Tholen zijn werkateliers georganiseerd. De voor- en nadelen van de verschillende opties zijn naast elkaar gezet. Bij de afwegingen voor het besluit over het keermiddel, weegt het belang van de overnachtinghaven en een goede toegankelijkheid daarvan mee. De conclusie is getrokken dat een keermiddel in de havenmond niet gewenst is.
23	Als de binnendijkse wateroverlast als gevolg van berging groter wordt, is daarvoor een tegemoetkoming op zijn plaats.	Over de te verwachten effecten van de berging en de te nemen maatregelen ter voorkoming van binnendijkse wateroverlast bestaat overeenstemming met de belanghebbenden.
24	De waterstand kan bij berging hoger oplopen dan NAP + 2,30 m; in 2050 tot NAP + 2,85 m. Voor dijkvakken die verbeterd worden, moet daarom rekening worden gehouden met een hoger ontwerppeil.	Bij het ontwerp van maatregelen is rekening gehouden met een ontwerppeil van NAP + 3,00 m. Periodiek worden de primaire keringen getoetst (om de 6 jaar) en worden dan nieuwe MHW's en toets-/ontwerppeilen vastgesteld.
25	Bij beoordeling effecten havenfront Tholen is geen onderscheid gemaakt tussen zoete en zoute scenario.	Een keermiddel kan voorkomen dat de woningen van het havenfront en ook een aantal andere voorzieningen bij berging onder water komen te staan. Zonder keermiddel treden de effecten op, zoals die in het MER voor buitendijks gelegen objecten zijn beschreven. Daarbij is wel onderscheid gemaakt tussen de effecten van een zout en een zoet scenario. De extra schade door zout water is zeer klein door de korte duur van de berging.
26	Beoordeling effecten op landbouw in Bathse Driehoek voor het zoute scenario (neutraal tot licht negatief) is/likt aan de lichte kant. Afhankelijk van het gewas kan de landbouw veel schade ondervinden.	Inundatie van de landbouwgronden met zout water leidt tot grotere schade dan inundatie met zoet water. Ervan uitgaande dat er in de winter geen gewassen op het land staan, zal dat niet tot directe schade leiden. Inundatie en infiltratie met zout water van de bodem kan wel tot langduriger vermindering van opbrengsten leiden.
27	Voor de Paviljoenpolder is de te nemen maatregel (kering langs het Spuikanaal) nog in discussie	In de werkateliers zijn alternatieve mogelijkheden verkend. De conclusie is getrokken dat er geen kering langs het Spuikanaal noodzakelijk is.
28	Door de waterstandsverhoging kunnen de West-Brabantse rivieren niet meer onder vrij verval lozen	Zie ook onder punt 23. Over de te verwachten effecten van de berging en de te nemen maatregelen ter voorkoming van binnendijkse wateroverlast, zoals extra mobiele pompen, bestaat overeenstemming.
29	Het streven moet zijn om het peil op het VZM zo snel mogelijk terug te brengen naar het minmaal toegestane peil van 0,10-NAP. Dit om effecten van de waterberging in West-Brabant zo snel mogelijk teniet te doen.	Het peil zal zo snel als mogelijk is met de beschikbare spuicapaciteit bij de Volkerakspuisluizen, Krammersluizen en de Bathse spuisluis worden teruggebracht naar de laagst haalbare waterstanden zoals passend binnen het normale peilregime.
30	De schaderegeling in het Waterbergingsplan is niet in overeenstemming met de Waterwet	Voor schade als gevolg van de inzet van waterberging zijn de artikelen 7.14 en 7.15 van de Waterwet van toepassing. Er is een aparte notitie schaderegeling opgesteld.

Inhoudelijke opmerkingen en aandachtspunten t.b.v. de watertoets.

31	Geadviseerd wordt in de toelichting van het Rijksinpassingsplan de verhouding (relatie) te beschrijven tussen het 'ruimte voor de rivier-project Volkerak-Zoommeer' en de 'zoet-zout-studie Volkerak-Zoommeer' die later wordt afgerond.	De PKB 'ruimte voor de rivier' is geldend rijksbeleid. De formele beslissing over het weer zout maken van het Volkerak-Zoommeer is nog niet genomen.
32	Geadviseerd wordt in de toelichting op het RIP onder projectbeschrijving aan te geven dat de hydraulische taakstelling door waterberging wordt behaald voor een bepaald aantal uren.	In het onderzoek is het waterstandsverloop van waterberging berekend. Omdat dat verloop afhankelijk is van vele variabelen is de duur van de waterberging geen vast gegeven, maar zijn bandbreedten aangegeven.
33	Geadviseerd wordt aan te geven wat er gebeurt als de maximale capaciteit van de waterberging is bereikt	Zie antwoord bij punt 1
34	De begrenzing dubbelbestemming wordt gelegd op hartlijn kruin. De buitenkruin waterkering is een logischer begrenzing.	De grens van de dubbelbestemming Waterstaat – Waterbergingsgebied is bewust op de kruin van de waterkering gelegd omdat het daadwerkelijk bergen van water zich immers tussen de omliggende waterkeringen afspeelt.
35	Vigerende bestemmingen zijn niet steeds afgestemd op de beoogde waterberging. Dat geldt voor Speelmansplaten. Tholen, Waterfront II, is afgestemd op NAP + 2,50 en niet op + 2,85 in 2050.	Correct, het genoemde peil is wel een MHW met een kleinere kans van optreden. In het vigerende bestemmingsplan Speelmansplaten is door de gemeente toegezegd dat de woningen gebouwd zullen worden op terpen, zodat er geen wateroverlast zal optreden. Voor de beoordeling van de effecten van waterberging is rekening gehouden met een inzetpeil op het Hollands Diep bij de Volkeraksluizen van NAP + 2,60 m. Dit peil hoort bij de inzetfrequentie van de waterberging in 2015 van gemiddeld eens per 1430 jaar. Bij handhaving van dat inzetpeil zal naar verwachting de frequentie in 2050 zijn opgelopen naar gemiddeld eens per 550 jaar.
36	De strook grond aan landzijde krijgt een dubbelbestemming waterkering en enkelbestemming waterkering. Daarnaast kan er nog sprake zijn van een oorspronkelijk waterstaatkundige bestemming. Dit is niet duidelijk.	Deze systematiek van bestemmen van waterberging is gekozen om enerzijds onderliggende vigerende bestemmingen in tact te laten (dubbelbestemmingen) en anderzijds aanpassingen te plegen waar dat onvermijdelijk is (enkelbestemmingen). Dit laatste was nodig waar de oorspronkelijk agrarische bestemming moet wijken voor de (enkel)bestemming waterkering.
37	37. Bestemmingsplannen Reimerswaal en Tholen ontbreken.	Deze zijn toegevoegd.
38	Geadviseerd wordt de bestemmingsregeling conform andere Rijksinpassingsplannen ('t Zwin, Hedwigepolder) te bepalen.	In de genoemde concept- of voorontwerp-Rijksinpassingsplannen moeten de vigerende bestemmingen (meestal agrarisch) wijken voor de nieuwe natuurbestemming. In het RIP VZM kunnen de onderliggende vigerende bestemmingen doorgaans gehandhaafd blijven (zie ook antwoord bij punt 36)
39	Er is sprake van een medebestemming. Voorkeur voor een primaire bestemming.	Zie reactie bij punt 36 en 38. Het introduceren van een primaire bestemming tast vigerende bestemmingen aan en past niet in de gekozen systematiek.
40	Wat zijn consequenties van het overgangsrecht voor het huidig gebruik?	Vigerende bestemmingen en daarbij behorend gebruik worden door de waterberging niet aangetast. Er is dus ook geen sprake van overgangsrecht.

Inhoudelijke opmerkingen en aandachtspunten t.b.v. de watertoets.

41	Valt maatregel stabiliteit op traject 79.5 – 81.4 binnen bestemming Waterstaat-Waterkering?	Het gaat hier om verbetering van de binnenwaartse stabiliteit. Voor het gedeelte waar gebruik moet worden gemaakt van grond met een agrarische (of andere dan een waterstaats-) bestemming geldt de enkelbestemming Waterkering. Voor het overige gedeelte geldt de dubbelbestemming Waterstaat-Waterkering.
42	Haven Tholen met afsluitmiddel is geen waterbergingsgebied	Geconcludeerd is dat er een kering in de haven van Tholen wordt aangelegd. De haven wordt onttrokken aan het waterbergingsgebied.
43	Spuikom (Bathse Driehoek) en andere objecten vallen binnen begrenzing waterbergingsgebied. Is dat juist?	De waterberging wordt ingesteld binnen het gebied dat door primaire waterkeringen wordt omgeven. De Bathse Driehoek hoort daartoe. De Plangrens van het RIP is daarop afgestemd.
44	Als langs de Bathse dijk extra grond wordt aangebracht, leidt dat tot groter ruimtebeslag en het bestemmen van de dijk.	Er is geconcludeerd dat er geen kering langs het Spuikanaal noodzakelijk is. Als er langs de Bathse dijk extra grond nodig is ter versterking daarvan, past dat binnen de huidige bestemming Waterkering.
45	De bij de waterkering behorende beschermingszone dient volgens de provinciale verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant ook op de plankaarten te worden opgenomen.	De opmerking is relevant voor die gedeelten van de waterkering waarvan de binnendijkse stabiliteit moet worden aangepast en waarvoor extra ruimtebeslag binnendijks nodig is. Conform de verordening zou daarvoor de beschermingszone mede moeten worden aangepast. Nu uiteindelijk gebleken is dat aan de keringen in Noord-Brabant geen stabiliteitswerken meer behoeven te worden uitgevoerd, is aanpassing van de beschermingszone in Brabant niet meer aan de orde.
46	Aanpassing gemeentelijke bestemmingsplannen nodig voor inpassing beschermingszones, maar wordt geblokkeerd door werkingsduur RIP (9 jaar geen bestemmingsplannen voor grondgebied waarop RIP van toepassing is)	Zie ook antwoord bij punt 45. Het RIP krijgt een werkingsduur van 4 jaar, die nodig is om de voorbereidende fysieke werkzaamheden voor de waterberging uit te kunnen voeren. Nieuwe gemeentelijke bestemmingsplannen of aanpassingen daarin ten behoeve van de instelling van beschermingszones worden niet belemmerd.
47	Om verwarring te voorkomen is in het RIP duidelijke definitie van waterkering nodig.	Bedoeld is de definitie uit de Waterwet. In de toelichting zal de omschrijving van het begrip waterkering worden opgenomen.
48	Aangeven wat de nadere uitwerking inhoudt voor nieuwe bestemmingen door het RIP	Nadere uitwerking volgt uit ontwerp-RIP
49	In het RIP (verbeelding en regels) ontbreken objecten, zoals bestaande persleidingen in waterkeringen	Waar nodig zijn verbeelding en regels RIP aangepast
50	Dijkverbeteringen hebben mogelijk invloed op persleidingen.	In het Technisch Ontwerp is daarmee rekening gehouden
51	Niet enkel de waterkeringszone, maar ook de volledige beschermingszone moet in de bestemming worden opgenomen volgens de provinciale Verordening Noord-Brabant	Zie ook antwoord bij punt 45. Omdat het project waterberging de bestaande begrenzing van waterkeringen in Noord-Brabant niet wijzigt, is de opmerking niet relevant voor dit project, maar gaat het hier om de eigen verantwoordelijkheid van de betrokken gemeenten om hun bestemmingsplannen af te stemmen op de provinciale Verordening.

Bijlage 4 Overzicht separate bijlagen

Bijlage 5. Plan- en Besluit-Milieueffectrapport Waterberging Volkerak-Zoommeer, november 2011.

Bijlage 6. Passende beoordeling Project Waterberging Volkerak-Zoommeer, november 2011.

Bijlage 7. Waterbergingsplan Volkerak-Zoommeer, november 2011.

Deze bijlagen zijn niet opgenomen in de analoge (gedrukte) versie van dit Rijksinpassingsplan. Zij zijn als afzonderlijke bijlagen te raadplegen. Wel zijn de hier genoemde bijlagen aan de digitale planversie toegevoegd in de vorm van bijlage 5 en hoger.

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan

het Rijksinpassingsplan 'Waterberging Volkerak-Zoommeer'.

1.2 Rijkinpassingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.IMip12BERGINGVZM-2001 met de bijbehorende regels.

1.3 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of een figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waarvoor ingevolge dit Rijksinpassingsplan regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 bebouwing

een of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

1.6 bestaande afstands-, hoogte-, inhouds- en oppervlaktematen

afstands-, hoogte-, inhouds- en oppervlaktematen, die op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan tot stand zijn gekomen of tot stand zullen komen met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet of de Wabo.

1.7 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak.

1.8 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.9 bevoegd gezag

bevoegd gezag zoals bedoeld in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.10 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk bouwen, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats.

1.11 bouwgrens

de grens van een bouwvlak.

1.12 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge deze regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.13 bouwperceelgrens

een grens van een bouwperceel.

1.14 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten.

1.15 bouwwerk

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.16 bijgebouw

een vrijstaand gebouw dat in functioneel en bouwkundig opzicht ondergeschikt is aan een op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw.

1.17 hoofdgebouw

een gebouw, dat op een bouwperceel door zijn constructie, afmetingen of functie als het belangrijkste bouwwerk valt aan te merken.

1.18 Keermiddel Tholen

niet permanent gesloten waterkerende voorziening ter voorkoming van wateroverlast in en rond de haven van Tholen door de inzet van de waterberging Volkerak-Zoommeer.

1.19 NEN

door de Stichting Nederlands Normalisatie-instituut uitgegeven norm, zoals deze luidde op het moment van vaststelling van het plan.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij de toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 afstand

de afstand tussen bouwwerken onderling en de afstand van bouwwerken tot perceelsgrenzen worden daar gemeten waar deze afstanden het kleinst zijn.

2.2 bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.3 breedte, lengte en diepte van een bouwwerk

tussen (de lijnen getrokken door) de buitenzijde van de gevels en het hart van de scheidsmuren.

2.4 dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.5 goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot c.q. de druiplijn, het boeibord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.6 hoogte van een windturbine

vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine.

2.7 inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.8 oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.9 vloeroppervlakte

de gebruiksoppervlakte volgens NEN2580.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Waterstaat - Waterkering

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waterstaat - Waterkering aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. de waterkering en de waterbeheersing door dijken, kaden, sluisen, dijksloten en andere voorzieningen voor de waterkering;
- b. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waterstaat - keermiddel' uitsluitend een keermiddel ter voorkoming van wateroverlast ten gevolge de waterberging Volkerak-Zoommeer;
- c. verkeer.

3.2 Regels voor de aanleg en instandhouding

Bij het aanleggen en in stand houden van de Waterkering ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waterstaat - keermiddel' dienen de volgende regels in acht genomen te worden:

- a. de hoogte van de waterkering bedraagt ten minste NAP +3,5 m en ten hoogste NAP + 4,5 m;
- b. de kruinbreedte van de waterkering dient ten minste 4 m te zijn;
- c. de helling van het talud van de waterkering dient 1:2 of flauwer te zijn.

3.3 Bouwregels

3.3.1 *Bouwregels voor de bestemming*

Op deze gronden zijn ten behoeve van de bestemming gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan.

3.3.2 *Hoogte, oppervlakte en inhoud*

De goothoogte, bouwhoogte, de oppervlakte en/of de inhoud van een gebouw of bouwwerk, geen gebouw zijnde, bedragen ten hoogste:

	bouwwerk	goothoogte	bouwhoogte	oppervlakte/ inhoud
1	gebouwen		10 m	75 m ² per gebouw
2	terreinafscheidingen		3 m	
3	sluisen		ten hoogste 0,5 m boven de waterkering	
4	overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde		3 m	

Artikel 4 Waterstaat - Waterkering - Volkerak-Zoommeer

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterkering - Volkerak-Zoommeer' aangewezen gronden zijn - behalve voor de andere aldaar voorkomende bestemming(en) - mede bestemd voor de waterkering van het waterbergingsgebied Volkerak-Zoommeer zoals bedoeld in artikel 5.1.

4.2 Bouwregels

Op deze gronden mag worden gebouwd en gelden de volgende regels:

- a. op de gronden mogen ten behoeve van de in lid 5.1 genoemde bestemming uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd;
- b. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.
- c. ten behoeve van de andere, voor deze gronden geldende bestemming(en) mag - met inachtneming van de voor de betrokken bestemming(en) geldende bouwregels - worden gebouwd.

Artikel 5 Waterstaat - Waterberging - Volkerak-Zoommeer

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterberging - Volkerak-Zoommeer' aangewezen gronden zijn - behalve voor de andere aldaar voorkomende bestemming(en) - mede bestemd voor waterberging bij een verwachte overschrijding van het waterpeil van NAP +2,6 m op het Hollandsch Diep (Rak Noord), met de bijbehorende voorzieningen.

5.2 Bouwregels

Op deze gronden mag ten behoeve van de bestemming worden gebouwd en gelden de volgende regels:

- a. op de gronden mogen ten behoeve van de in lid 4.1 genoemde bestemming uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd;
- b. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 5 m.
- c. ten behoeve van de andere, voor deze gronden geldende bestemming(en) mag - met inachtneming van de voor de betrokken bestemming(en) geldende bouwregels - worden gebouwd.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 6 Antidubbelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 7 Overige regels

7.1 Werking wettelijke regelingen

De wettelijke regelingen waarnaar in de regels wordt verwezen, gelden zoals deze luiden op het moment van vaststelling van het plan.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 8 Overgangsrecht

8.1 Overgangsrecht bouwwerken

Voor bouwwerken luidt het overgangsrecht als volgt.

- a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het inpassingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
 1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
 2. na het tenietgaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is tenietgegaan.
- b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld onder a met maximaal 10%.
- c. Het gestelde onder a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

8.2 Overgangsrecht gebruik

Voor gebruik luidt het overgangsrecht als volgt.

- a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het inpassingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
- b. Het is verboden het met het inpassingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
- c. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
- d. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 9 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als 'Regels van het Rijksinpassingsplan Waterberging Volkerak-Zoommeer'.